

RZECZPOSPOLITA POLSKA

KRAJOWY
PROGRAM
REFORM

EUROPA 2020

AKTUALIZACJA 2020/2021

Przyjęty przez Radę Ministrów 28 kwietnia 2020 r.

Spis treści

Spis ramek, wykresów, tabel.....	3
1. Wstęp.....	4
2. Scenariusz makroekonomiczny.....	6
3. Odpowiedź na COVID-19 („Tarcza antykryzysowa”).....	7
Filar I: Bezpieczeństwo pracowników.....	7
Filar II: Wsparcie przedsiębiorstw.....	13
Filar III: Ochrona zdrowia.....	24
Filar IV: Wzmocnienie systemu finansowego.....	28
Tarcza finansowa PFR.....	30
4. Odpowiedź na wnioski ze Streszczenia <i>Sprawozdania krajowego – Polska 2020</i>	33
5. Strategia Inwestycyjna.....	36
6. Działania w odpowiedzi na priorytety ASGS 2020.....	47
a) Zrównoważenie środowiskowe.....	47
b) Wzrost wydajności.....	52
c) Sprawiedliwość.....	62
7. Działania na rzecz realizacji Zaleceń Rady UE z 2019 r.....	71
8. Postęp w realizacji celów Strategii „Europa 2020”.....	83
9. Instytucjonalny proces aktualizacji KPR oraz zaangażowanie interesariuszy.....	86
Załączniki:.....	87
1. Podsumowanie realizacji działań ujętych w KPR 2019/2020.....	87
2. Opinie partnerów do dokumentów Semestru europejskiego 2020.....	98

Spis ramek, wykresów, tabel

Ramka 1. Koordynacja realizacji celów zrównoważonego rozwoju przez Polskę	35
Ramka 2. Rozwój ekosystemu start-upowego	57
Ramka 3. Projekty na rzecz rozwoju e-usług w sektorze zdrowia (MZ, MSWiA)	66
Wykres 1. Wskaźnik zatrudnienia w grupie wiekowej 20-64 lata	83
Wykres 2. Poziom nakładów na B+R w relacji do PKB. Prognoza dojścia do celu	83
Wykres 3. Udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto. Prognoza dojścia do celu.....	84
Wykres 4. Zużycie energii pierwotnej (kolor szary) oraz poziom emisji ekwiwalentu CO ₂ w sektorach non-ETS w relacji do roku 2005 (kolor niebieski)	84
Wykres 5. Młodzież niekontynuująca nauki (kolor czarny) oraz osoby w wieku 30-34 lata posiadające wyższe wykształcenie (kolor niebieski), dodatkowo prognozy na podstawie trendu z lat 2001-2018 (kolor szary, linia przerywana)	85
Wykres 6. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz prognoza spadku liczby osób zagrożonych na podstawie trendu z lat 2008-2018.....	85
Tabela 1. Dotychczasowa realizacja CSR 2019	74

1. Wstęp

Aktualizowane każdego roku Krajowe Programy Reform (KPR) są podstawowym instrumentem koordynacji polityk gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej w cyklu zwanym Semestrem Europejskim. Wraz z aktualizacją KPR państwa członkowskie przekazują Komisji Europejskiej aktualizację Programów Stabilności lub Konwergencji, co potwierdza spójność procesów programowania reform strukturalnych i planowania budżetowego.

Semestr Europejski został wprowadzony na początku kończącej się dekady przede wszystkim jako narzędzie wdrażania przyjętej wtedy strategii „Europa 2020”. W związku z kończącym się okresem obowiązywania tej strategii obecny KPR, mimo zachowania dotychczasowej nazwy, miał mieć charakter dokumentu stanowiącego pomost między strategią „Europa 2020” a nową strategią UE na rzecz zrównoważonego rozwoju po 2020 r., której kierunki Komisja Europejska określiła w grudniu 2019 r. w komunikacie nt. Europejskiego Zielonego Ładu (ang. *European Green Deal – EGD*). Osiągnięcie celu neutralności klimatycznej UE w 2050 r. i zmierzanie w kierunku realizacji celów zrównoważonego rozwoju NZ (SDGs) zostało też potwierdzone w komunikacie Komisji Europejskiej z 17 grudnia 2019 r. Roczna Strategia Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2020 rok (Annual Sustainable Growth Strategy 2020 – ASGS), inicjującym obecny Semestr Europejski.

Od tego czasu sytuacja zmieniła się diametralnie. Wybuch epidemii koronawirusa (COVID-19) wywołał poważne obawy dotyczące zdrowia publicznego na całym świecie. Jednocześnie narastają obawy co do konsekwencji ekonomicznych. Obecnie trudno określić wpływ, jaki to wymuszone *zatrzymanie* gospodarki może mieć na łańcuchy dostaw, popyt gospodarstw domowych i stabilność finansową gospodarki. W związku z tym rządy, ale również przedsiębiorstwa i inni uczestnicy rynku weryfikują oczekiwania dotyczące wzrostu w perspektywie krótko- i długoterminowej. Jako że obecna sytuacja jest bezprecedensowa i niezwykle dynamiczna, modele wykorzystujące podstawy makroekonomiczne mogą nie uwzględniać niektórych kluczowych czynników, a nawet nie nadążać za bieżącymi zmianami.

Przygotowany w połowie marca projekt KPR musiał ulec daleko idącym modyfikacjom. Przede wszystkim dokument uzupełniono o [zestaw działań mających na celu działania w obszarze bezpośredniej walki z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym zwany „tarczą antykryzysową”](#) (zob. rozdział 3).

Szybkie i radykalne działania powstrzymujące skutki pandemii mają wyższy krótkoterminowy koszt gospodarczy, ale może on być niższy w dłuższym terminie dzięki zatrzymaniu rozprzestrzeniania się koronawirusa. W zależności od dalszego rozwoju sytuacji polski rząd deklaruje dostosowanie zakresu interwencji publicznej stosownie do potrzeb i rozszerzenie Tarczy Antykryzysowej o kolejne instrumenty polityki gospodarczej. W rezultacie działania ujęte w KPR nie stanowią zamkniętej listy.

Zgodnie z wytycznymi, KPR prezentuje też bardzo wstępną [ocenę sytuacji makroekonomicznej oraz scenariusz](#) na najbliższe miesiące (rozdział 2).

Rząd zdecydował się na zachowanie dorobku dotychczasowych prac nad dokumentem, które było wynikiem kilkumiesięcznej pracy wielu ministerstw i urzędów centralnych. Trzeba jednak zastrzec, że realizacja zaplanowanych działań jest uzależniona od rozwoju sytuacji w Polsce i na świecie. Harmonogramy działań oraz skutki finansowe były planowane jeszcze przed wybuchem epidemii. Dziś należy je traktować jako orientacyjne. Jednocześnie skutki finansowe działań nie będą stanowiły zobowiązań dla budżetu państwa – do momentu ich przyjęcia przez Radę Ministrów.

Zatem w rozdziale 4 przedstawiono ogólną, polityczną odpowiedź na główne wnioski uwypuklone przez KE w „[Sprawozdaniu krajowym – Polska 2020](#)”. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że zarówno oceny KE tam formułowane, jak i polskie odniesienie były formułowane w odmiennej sytuacji społeczno-gospodarczej i dzisiaj w świetle nowych uwarunkowań musiałyby być poddane

dodatkowej refleksji. W rozdziale 5 przedstawiono [strategię inwestycyjną](#), przede wszystkim koncentrując się na prezentacji programów wspierających tzw. „zielone inwestycje”. Zaprezentowane tam działania, w założeniu wpisujące się w urzeczywistnienie nowego paradygmatu rozwoju, dziś traktowane będą jako wspierające gospodarkę w wyjściu z kryzysu COVID-19.

W rozdziale 6 KPR przedstawia [odniesienie do priorytetów ASGS](#), jako nadrzędnego dokumentu Semestru Europejskiego oraz polskie podejście do realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Polska kierunkowo akceptuje zamiar KE wzmocnienia obecności problematyki zrównoważonego wzrostu w Semestrze Europejskim, w tym też wymiaru środowiska i klimatu. Nie oznacza to jednak, że w ramach tego procesu powinny być wdrażane i monitorowane wszystkie cele i wskaźniki SDGs. Doprowadziłoby to bowiem do przeciążenia Semestru i utrudniło jego koncentrację na wymiarze makroekonomicznym, dla którego Semestr ma wypracowane instrumentarium. Jednocześnie obecna sytuacja związana z kryzysem COVID-19 po raz kolejny udowadnia, że nie jesteśmy w stanie jednoznacznie określić wszystkich priorytetów gospodarczo-społecznych nawet w najbliższej perspektywie.

W rozdziale 7 zaprezentowano kluczowe działania na rzecz [realizacji zaleceń Rady UE dla Polski z 2019 r.](#) Z kolei rozdział 8 skupia się na [analizie stopnia realizacji celów strategii „Europa 2020”](#) – wciąż formalnie obowiązującej – przez pryzmat dostępnych danych i wskaźników.

[Rozdział 9 informuje o sposobie prac nad bieżącą aktualizacją dokumentu.](#) Niestety z uwagi na obecną sytuację, duży zakres zmian w dokumencie oraz ograniczenia czasowe, projekt nie został przedstawiony do opinii partnerom społeczno-gospodarczym skupionym w Międzyresortowym Zespole do spraw Strategii „Europa 2020”.

W załącznikach znajdują się: 1) [część sprawozdawcza z poprzedniego KPR](#) oraz 2) [Opinie partnerów społeczno-gospodarczych do dokumentów Semestru europejskiego 2020.](#)

2. Scenariusz makroekonomiczny

Wybuch epidemii COVID-19 i jej szybkie rozprzestrzenianie się na całym świecie, w tym w Polsce i pozostałych krajach UE, tj. na głównych polskich rynkach eksportowych oraz konieczne działania władz mające na celu niedopuszczenie do gwałtownego przyrostu zachorowań mają charakter negatywnego szoku podażowo-popytowego o nieobserwowanej dotąd sile. W drugim kwartale 2020 r. zakładany jest silny spadek aktywności gospodarczej (kw/kw, wyrównane sezonowo) niemal we wszystkich głównych sektorach gospodarki. W drugiej połowie 2020 r. oczekiwana jest odbudowa aktywności gospodarczej (kw/kw, wyrównane sezonowo) po silnym spadku w drugim kwartale, lecz gospodarka nadal będzie funkcjonować w innym trybie niż przed wybuchem epidemii COVID-19. W całym 2020 r. PKB obniży się o 3,4%, po raz pierwszy od początku lat 90. Spadek zanotuje konsumpcja prywatna oraz inwestycje, zwłaszcza te poza sektorem instytucji rządowych i samorządowych. Silny spadek popytu zagranicznego na towary i usługi wpłynie na spadek eksportu.

Wyraźne osłabienie aktywności gospodarczej przełoży się na pogorszenie sytuacji na rynku pracy. Zmniejszy się liczba pracujących, spadnie dynamika nominalnych wynagrodzeń, wzrośnie bezrobocie. Założono przy tym, że firmy będą dążyły do utrzymania zatrudnienia kosztem obniżek dynamiki płac.

Inflacja w pierwszym kwartale 2020 r. silnie wzrosła i osiągnęła 4,5% (r/r). W kolejnych miesiącach presja inflacyjna powinna być mniejsza, m.in. w efekcie spadku aktywności gospodarczej i pogorszenia sytuacji na rynku pracy, co przełoży się na spadek inflacji bazowej. Silny spadek cen ropy naftowej na światowych rynkach będzie miał wpływ na spadek cen paliw. Na wysokim poziomie utrzyma się jednak dynamika cen żywności. Średnio w br. inflacja wyniesie 2,8%.

Bilans czynników ryzyka dla przyjętej dynamiki realnego PKB jest negatywny, a niepewność bardzo wysoka. Głównym czynnikiem ryzyka, który może wpłynąć na wynik gorszy od zakładanego, jest możliwość przedłużenia ogólnospołecznej kwarantanny lub funkcjonowanie gospodarki w warunkach utrzymujących się obostrzeń, które utrudnią zakładane odbicie w drugiej połowie br. Ryzykiem jest również sytuacja w otoczeniu zewnętrznym polskiej gospodarki.

3. Odpowiedź na COVID-19 („Tarcza anty kryzysowa”)

W celu ochrony polskiej gospodarki i zniwelowania skutków pandemii COVID-19, rząd we współpracy z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF) oraz Narodowym Bankiem Polskim (NBP) opracował pakiet rozwiązań nazwany „**Tarczą anty kryzysową**”. Celem przyjętych rozwiązań jest stabilizacja gospodarki oraz nadanie jej impulsu inwestycyjnego. Tarcza opiera się na pięciu filarach tj.:

- I. Bezpieczeństwo pracowników;
- II. Finansowanie przedsiębiorstw;
- III. Wsparcie dla systemu ochrony zdrowia;
- IV. Wzmocnienie systemu finansowego;
- V. Wsparcie inwestycji publicznych;

Pierwsze trzy filary tarczy zostały w znacznej mierze uregulowane w trzech ustawach:

- ustawie z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 568);
- ustawie z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie systemu ochrony zdrowia związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. 2020 poz. 567);
- ustawie z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o systemie instytucji rozwoju (Dz.U. 2020 poz. 569);
- ustawie z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. 2020 poz. 695).

Filar czwarty to autonomiczne działania regulacyjne UKNF i MF oraz działania płynnościowe NBP. Dla pełnego obrazu wsparcia państwa dla gospodarki zostały one przedstawione w niniejszym dokumencie. Filar piąty dotyczy zdarzeń przyszłych. Podstawowe założenia tego filara zostały przedstawione w rozdziale 5 pn. „**Strategia inwestycyjna**”.

Tarcza anty kryzysowa została uzupełniona o „**Tarczę finansową Polskiego Funduszu Rozwoju dla firm i pracowników**” (dalej: „Tarcza finansowa PFR”). Podstawa prawna dla tej tarczy została ustanowiona ww. nowelizacją ustawy o systemie instytucji rozwoju, która umożliwiła Radzie Ministrów ustanowienie dwóch programów pomocy dla przedsiębiorców w związku ze skutkami COVID-19 i powierzenie ich realizacji Polskiemu Funduszowi Rozwoju.

Filar I: Bezpieczeństwo pracowników

Pandemia COVID-19 wymusiła zastosowanie radykalnych środków ograniczających aktywność społeczną i gospodarczą. Zamknięto lub ograniczono funkcjonowanie zakładów pracy, ośrodków kultury, punktów usługowych często w jednym czasie. Wymusiło to na pracodawcach albo zmianę sposobu funkcjonowania, albo zawieszenie działalności. Polski Instytut Ekonomiczny szacuje, że w Polsce ok 4,2 mln osób pracuje w branżach wrażliwych na konsekwencje przestoju¹. W konsekwencji zaistniało ryzyko utraty dotychczasowego zatrudnienia znacznej liczby osób, w tym osób pracujących na umowach niestandardowych, których zatrudnienie jest chronione w znacznie mniejszym stopniu niż osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. W tej sytuacji wprowadzone zostały rozwiązania ukierunkowane na utrzymanie miejsc pracy w czasie przestoju gospodarczego, utrzymanie miejsc pracy osób samozatrudnionych, zleceniobiorców, częściowe

---

¹ Miesięcznik makroekonomiczny PIE, marzec 2020, str. 5.

odciążenie finansowe pracodawców poprzez dofinansowanie wynagrodzeń pracowników, szczególnie pracowników z niepełnosprawnością, ale też ulgi natury administracyjnej. Rozszerzone zostało wsparcie osób, które nie mogą pracować ze względu na konieczność opieki nad dziećmi lub osobami zależnymi. Jest to odpowiedź na problem wynikający z konieczności zamknięcia szkół, żłobków, placówek dziennego pobytu. Uzupełnieniem tego wsparcia jest zwiększona ochrona gospodarstw domowych przed nadmiernym wzrostem cen podstawowych produktów oraz zabezpieczenie dostępu do kredytów i pożyczek w celu ułatwienia funkcjonowania w okresie pandemii. Rozwiązania te oparto w głównej mierze na rozszerzeniu i dostosowaniu już istniejących przepisów, w tym dotyczących funkcjonowania niektórych funduszy i instytucji. Rada Ministrów ma możliwość przedłużenia funkcjonowania niektórych form wsparcia poza okresy przewidziane w specustawie.

Wydłużony zasiłek opiekuńczy

- Rodzice opiekujący się dziećmi mogą skorzystać z dłuższego dodatkowego zasiłku opiekuńczego dla ubezpieczonego zwolnionego od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem w wieku do ukończenia 8 lat, w wymiarze 14 dni. Do okresu kolejnych 14 dni nie wlicza się dotychczas wykorzystanego okresu dodatkowego zasiłku opiekuńczego.
- Ponadto zasiłek opiekuńczy będzie również przysługiwał przez okres nie dłuższy niż 14 dni:
  - na opiekę nad osobą niepełnosprawną do ukończenia 18 r.ż.;
  - na opiekę nad niesamodzielnym dorosłym członkiem rodziny;
  - w przypadku niemożności sprawowania opieki przez nianię lub dziennego opiekuna.
- Rada Ministrów w formie rozporządzenia może wydłużyć okres 14 dni pobierania dodatkowego zasiłku opiekuńczego.

Skutki finansowe:

Koszt wydłużenia wypłaty dodatkowego zasiłku opiekuńczego o 14 dni to 2,13 mld zł.

Zasiłek opiekuńczy dla rolników

Wprowadzono możliwość objęcia rolników zasiłkiem opiekuńczym.

Skutki finansowe:

78,7 mln zł na okres 14 dni.

Dofinansowanie zatrudnienia

1) Dofinansowanie z tytułu przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy

Pracodawca doświadczający spadku sprzedaży towarów lub usług, w ujęciu ilościowym lub wartościowym, nie mniej niż o 15% w ciągu 2 miesięcy licząc od stycznia 2020 r. do łącznych obrotów z analogicznych 2 miesięcy z roku ubiegłego, albo nie mniej niż o 25% z dowolnie wskazanego miesiąca kalendarzowego, przypadającego po dniu 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie świadczeń, w porównaniu do obrotów z miesiąca poprzedniego może ubiegać się o:

- dofinansowanie wynagrodzenia pracownika objętego przestojem ekonomicznym w wysokości 50% minimalnego wynagrodzenia lub

- dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika o obniżonym wymiarze czasu pracy (o 20%, nie więcej niż do 0,5 etatu) do wysokości połowy wynagrodzenia, ale nie więcej niż 40% przeciętnego wynagrodzenia za pracę.

Dofinansowanie obejmuje wyłącznie pracowników, których wynagrodzenie w poprzednim miesiącu nie przekraczało 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Dofinansowanie z tytułu przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy, w razie spadku obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19, mogą otrzymać także organizacje pozarządowe i podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego oraz państwowe osoby prawne.

Skutki finansowe:

ok. 2 689 mln zł na okres 3 miesięcy, przy założeniu, że przestojem ekonomicznym objętych będzie ok. 447,5 tys. pracowników, natomiast obniżony wymiar czasu pracy (oraz proporcjonalny spadek wysokości wynagrodzenia) dotyczyć będzie ok. 179 tys. osób.

2) Dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych składek na ubezpieczenia społeczne, w przypadku mikro, małych i średnich przedsiębiorców zatrudniających pracowników.

Działanie zakłada dofinansowanie przez okres 3 miesięcy części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne, w przypadku spadku obrotów gospodarczych. Wysokość dofinansowania zależy od stopnia spadku obrotów przedsiębiorcy (maksymalnie do wysokości 90% minimalnego wynagrodzenia na jednego pracownika). Przedsiębiorca będzie obowiązany do utrzymania w zatrudnieniu pracowników objętych umową przez okres dofinansowania oraz okres równy temu okresowi, po zakończeniu dofinansowania.

Skutki finansowe:

ok. 7 899 mln zł na okres 3 miesięcy

3) Dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności dla osób samozatrudnionych

Działanie zakłada dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności w przypadku przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną niezatrudniającego pracowników, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, w zależności od spadku obrotów (maksymalnie do wysokości 90% minimalnego wynagrodzenia). Przedsiębiorca będzie obowiązany do prowadzenia działalności gospodarczej przez okres, na który otrzyma dofinansowanie oraz po zakończeniu wsparcia, przez okres równy okresowi pobierania dofinansowania.

Skutki finansowe:

ok. 3 120 mln zł na okres 3 miesięcy

4) Dofinansowanie wynagrodzeń osób zatrudnionych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego

Rozwiązanie analogiczne do opisanego w pkt 2).

Skutki finansowe:

ok. 78 mln zł (za trzy miesiące, przy założeniu, że 10% uprawnionych pracowników skorzysta z dopłaty do wynagrodzeń w wysokości 70% płacy minimalnej, tj. 1820 zł).

5) Podwyższenie kwoty miesięcznego dofinansowania do wynagrodzenia pracowników niepełnosprawnych

Skutki finansowe:

217 mln zł w 2020 r., 356 mln zł w 2021 r. i po 395 mln zł w kolejnych latach.

Świadczenie postojowe dla osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych i samozatrudnionych

Świadczenie przysługuje:

- Zleceniobiorcom w wysokości 80% minimalnego wynagrodzenia (2080 zł) jeśli ich przychód spadł o co najmniej 15% w stosunku do poprzedniego miesiąca i nie był wyższy niż 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia; jeżeli suma przychodów jest niższa niż 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia to świadczenie postojowe przysługuje w wysokości tej sumy przychodów;
- Osobom prowadzącym pozarolniczą działalność gospodarczą w wysokości 80% minimalnego wynagrodzenia (2080 zł) jeśli ich przychód spadł o co najmniej 15% w stosunku do poprzedniego miesiąca;
- Osobom prowadzącym pozarolniczą działalność gospodarczą na karcie podatkowej zwolnionym z VAT w wysokości 50% minimalnego wynagrodzenia.

Świadczenie jest nieoskładkowane i nieopodatkowane oraz może być przyznane maksymalnie trzy razy. Wsparcie adresowane jest wyłącznie do osób, które nie podlegają ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu (np. umowy o pracę).

Skutki finansowe:

Przyjmując wariant maksymalny (wszyscy uprawnieni skorzystają ze świadczenia postojowego, tj. 1,81 mln osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą i 1,2 mln osób na umowach cywilnoprawnych) łączne skutki finansowe wypłaty świadczenia to 5 334 mln zł miesięcznie.

Wakacje od obowiązków administracyjnych dla obywateli lub cudzoziemców

Wśród głównych zmian należy wymienić m.in.:

- zachowanie w mocy orzeczeń lekarskich wydanych na podstawie zawieszanych przepisów do upływu 60 dni od dnia zniesienia stanu zagrożenia;
- zawieszenie obowiązku wykonywania części badań profilaktycznych wynikających z przepisów ustawy – Kodeks pracy, ustawy o transporcie drogowym oraz ustawy o transporcie kolejowym w zakresie wykonywania okresowych badań lekarskich i badań psychologicznych;
- wydłużenie terminu ważności orzeczeń o częściowej niezdolności do pracy, o całkowitej niezdolności do pracy, o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji, o niezdolności do samodzielnej egzystencji, o okolicznościach uzasadniających ustalenie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego, wydanych przez lekarzy orzeczników i komisje lekarskie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na czas określony, stanowiących podstawę do przyznania świadczenia, których ważność upływa w terminie do 30 dni od dnia wejścia w życie specustawy;
- zachowanie ważności orzeczeń lekarskich rzeczoznawców KRUS lub komisji lekarskich Kasy, dotyczących całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji wydanych na czas określony, których ważność upływa w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii w okresie 30 dni następujących po ich odwołaniu;
- wydłużenie terminu ważności orzeczeń o niepełnosprawności albo orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, których ważność upływa przed dniem wejścia lub od dnia wejścia w życie specustawy;
- zniesienie obowiązku przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego przed wydaniem decyzji w sprawie przyznania pomocy społecznej osobom lub rodzinom jej wymagającym i pozostającym w odosobnieniu ze względu na podejrzenie o zakażenie lub o chorobę zakaźną

(analogiczne rozwiązanie wprowadzono w przypadku ubiegania się o świadczenia opiekuńcze, o których mowa w przepisach o świadczeniach rodzinnych);

- dodanie w przepisach ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa zapisu, że niemożność wykonywania pracy z powodu obowiązkowej kwarantanny, bez decyzji organu inspekcji sanitarnej, jest traktowana na równi z niezdolnością do pracy z powodu choroby;
- wydanie tymczasowego środka identyfikacji elektronicznej, jeśli obywatel nie posiada takiego, jakim będzie „tymczasowy profil zaufany”;
- przesunięcie terminu wnoszenia opłat z tytułu użytkowania wieczystego oraz opłat z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności;
- wydłużenie do 180 dni terminów na zarejestrowanie pojazdu niebędącego pojazdem nowym sprowadzonym z terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej albo zawiadomienie starosty o nabyciu lub zbyciu pojazdu;
- Utrzymanie ważności badania technicznego samochodów bez konieczności udawania się do stacji kontroli pojazdów na badanie techniczne, w przypadku, gdy wyznaczony termin na jego przeprowadzenie wypadłby w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub epidemii. Przepis dotyczy właścicieli lub posiadaczy pojazdów przebywających na obowiązkowej kwarantannie lub zostali poddani leczeniu z powodu COVID-19. Badanie techniczne zachowa ważność przez okres 7 dni, od dnia zakończenia leczenia lub zwolnienia z obowiązkowej kwarantanny, ale jedynie w celu umożliwienia dojazdu na badanie techniczne;
- wydłużenie okresu ważności zezwoleń na pracę cudzoziemca (oraz decyzji o przedłużeniu zezwolenia na pracę) z mocy prawa, jak również wydłużenie dopuszczalnego okresu pracy bez zezwolenia na pracę w związku z oświadczeniem o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, na czas stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 i następujących po nim 30 dni;
- wydłużenie terminu składania wniosków o udzielenie zezwoleń pobytowych, przedłużenie wizy oraz przedłużenie pobytu w ramach ruchu bezwizowego, jeżeli wypadłby on w okresie stanu zagrożenia epidemicznego ogłoszonego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 lub w przypadku, gdyby doszło do ogłoszenia stanu epidemii, w okresie tego stanu;
- wydłużenie z mocy prawa terminów opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez cudzoziemców oraz okresu ważności zezwoleń pobytowych o charakterze terminowym.

Ochrona konsumentów i pożyczkobiorców

- Minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia oraz ministrem właściwym do spraw rolnictwa i rozwoju wsi może, w drodze rozporządzenia, ustalić maksymalne ceny lub maksymalne marże hurtowe i detaliczne, stosowane w sprzedaży towarów lub usług. Rozwiązanie może dotyczyć produktów podstawowych, mających szczególne znaczenie dla ochrony zdrowia lub funkcjonowania gospodarstw domowych.
- Minister właściwy do spraw zdrowia uzyskał możliwość ustalania maksymalnych urzędowych cen zbytu lub marż produktów leczniczych, wyrobów medycznych, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, produktów biobójczych i surowców farmaceutycznych.
- Inspekcje będą mogły nakładać administracyjne kary pieniężne za nieprzestrzeganie ww. regulacji. Dodatkowo przepisy przewidują szczególne uprawnienia dla Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który będzie mógł ukarać przedsiębiorcę w przypadku, gdy

dopuszczałby się on wielokrotnego naruszenia przepisów o maksymalnych cenach i marżach, naruszałby zakaz w odniesieniu do wielu towarów lub usług lub na dużą skalę.

- Określono maksymalną wysokość kosztów pozaodsetkowych dla kredytu konsumenckiego na 45% całkowitej kwoty kredytu.

Filar II: Wsparcie przedsiębiorstw

W celu poprawy sytuacji przedsiębiorców szczególnie dotkniętych skutkami pandemii COVID-19, Rząd przygotował szereg rozwiązań na rzecz utrzymania ich płynności finansowej, wsparcia bieżącego prowadzenia działalności gospodarczej, utrzymania miejsc pracy, rekompensaty poniesionych strat i minimalizacji innych negatywnych skutków epidemii. Rozwiązania te opierają się na dostosowaniu otoczenia legislacyjnego do warunków funkcjonowania gospodarki w okresie epidemii oraz zapewnienia na ten czas dostępu przedsiębiorców do finansowania. Dostosowanie otoczenia legislacyjnego obejmuje m.in. odroczenie lub uchylenie realizacji niektórych obowiązków przedsiębiorców, trudnych do realizacji w warunkach pandemii. Wśród działań obliczonych na zapewnienie płynności finansowej przedsiębiorców znalazły się m.in. gwarancje kredytowe i pożyczki, w tym również bezzwrotne. Szczególnym wsparciem objęto mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa, które najbardziej odczuwają nagły przestój w gospodarce. Przyjęte rozwiązania pozwalają również na przejściowe dofinansowanie miejsc pracy, w celu ich zachowania. Bierze się w nich także pod uwagę badania i rozwój nowych technologii, które powinny pozytywnie wpłynąć na konkurencyjność przedsiębiorstw po okresie epidemii. Na potrzeby powyższych rozwiązań dokonano również niezbędnych zmian w kompetencjach instytucji, przy pomocy których będzie wdrażana polityka państwa w zwalczaniu skutków epidemii.

Zwolnienia, odroczenia i rozłożenie na raty płatności składek i podatków

- 1) [Zniesienie opłaty prolongacyjnej w związku z odroczeniem lub rozłożeniem na raty płatności podatków i zaległości podatkowych stanowiących dochód budżetu państwa oraz składek na ubezpieczenia społeczne.](#)

Skutki finansowe:

115 mln zł.

- 2) [Zwolnienie firm jednoosobowych oraz firm zatrudniających do 9 osób ubezpieczonych z płacenia składek na ubezpieczenie społeczne](#)

Prowadzący działalność gospodarczą przed 1 lutego 2020 r., zostaną zwolnieni z płacenia składek na ubezpieczenia społeczne (na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na ubezpieczenia zdrowotne) przez okres 3 miesięcy. W przypadku osób prowadzących działalność gospodarczą i opłacających składki wyłącznie za siebie, zwolnienie z tytułu składek będzie przysługiwać, jeśli przychód z prowadzonej działalności nie był wyższy od 300% prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2020 r.

Skutki finansowe:

ok. 9,67 mld zł za okres 3 miesięcy.

- 3) [Zwolnienie firm zatrudniających od 10 do 49 osób ubezpieczonych z płacenia składek na ubezpieczenie społeczne](#)

Zwolnienie dotyczy składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych lub Fundusz Emerytur Pomostowych za okres 3 miesięcy z zastrzeżeniem, że zwolnienie stanowi 50% łącznej kwoty składek za dany miesiąc. Dodatkowo zwolnieniem objęte będą spółdzielnie socjalne, bez względu na liczbę pracowników.

Skutki finansowe:

5,1 mld zł za okres 3 miesięcy.

- 4) Zwolnienie rolników z opłacania składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe w KRUS za drugi kwartał 2020 r.

Skutki finansowe:
ok. 353 mln zł.

- 5) Zmiany w zakresie podatku od nieruchomości:

Gminy uzyskały możliwość wprowadzenia, za część roku 2020, ze zwolnienia z podatku od nieruchomości: gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, wskazanym grupom przedsiębiorców i organizacjom pozarządowym, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu pandemii. Jednocześnie gminy mogą dokonać przedłużenia terminów płatności rat podatku od nieruchomości, płatnych w kwietniu, maju i czerwcu 2020 r. – nie dłużej niż do 30 września tego roku.

Skutki finansowe: Koszt tych rozwiązań będzie zależał od tego, w jakim zakresie gminy skorzystają z możliwości zwolnień od podatku.

- 6) Zwolnienie przedsiębiorstw państwowych z wpłat z zysku

Przedsiębiorstwa państwowe zostały zwolnione z wpłat z zysku za rok obrotowy, w którym wystąpił stan zagrożenia epidemicznego oraz stan epidemii, a także za poprzedzający go rok obrotowy.

Skutki finansowe:

W zakresie dotyczącym przedsiębiorstwa państwowego „Porty Lotnicze” (PPL), koszty tego zwolnienia szacowane są na 54,6 mln zł w roku wejścia w życie ustawy, oznaczając konieczność dokonania zwrotu przez budżet państwa na rzecz PPL kwoty wypłaty z zysku za 2019 r.

- 7) Brak konieczności zwrotu dotacji celowych z budżetu państwa i środków Funduszu Pracy otrzymanych na zapewnienie funkcjonowania żłobka, klubu dziecięcego lub dziennego opiekuna, w przypadku czasowego ograniczenia lub czasowego zawieszenia funkcjonowania tych podmiotów w celu przeciwdziałania, COVID-19.

Skutki finansowe:

Rozwiązanie nie powoduje dodatkowych kosztów dla finansów publicznych.

Zmiana ustawy o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej

Zmiany w ustawie o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej mają na celu wprowadzenie wielu znaczących ułatwień dla przedsiębiorców inwestujących w nowe technologie, w tym takich rozszerzających zakres ww. inwestycji. Ma to szczególne znaczenie w momencie spowolnienia gospodarczego, trudnej i zmieniającej się sytuacji na rynku polskim i światowym związanej m.in. z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2. Wspomniane ułatwienia pozytywnie wpłyną na sytuację i możliwości polskich przedsiębiorców, a w konsekwencji będą w pośredni sposób przeciwdziałać negatywnym gospodarczym konsekwencjom pandemii. Proponowane zmiany polegają na uelastycznieniu finansowania projektów związanych z wdrażaniem nowych technologii w formie nowych produktów i usług, za pomocą kredytu technologicznego, poprzez zniesienie wymogu uznania produktów i usług za innowacyjne na terytorium RP.

Skutki finansowe:

Zmiany w ustawie o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej nie będą miały wpływu na sektor finansów publicznych, ponieważ dotyczą zadań finansowanych w ramach budżetu działania 3.2.2 PO IR 2014-2020.

Szczególne rozwiązania w zakresie podatków dochodowych

1) rozliczenia strat podatkowych

Podatnicy podatku PIT i CIT, którzy z powodu pandemii ponieśli stratę z pozarolniczej działalności gospodarczej w 2020 r. będą mogli o wysokość tej straty (ale nie więcej niż 5 mln zł) pomniejszyć dochód uzyskany w 2019 r., składając korektę zeznania, pod warunkiem, że przychody uzyskane w 2020 r. będą o co najmniej 50% niższe od przychodów w 2019 r. Nieodliczoną kwotę straty podatnicy będą rozliczać na dotychczas obowiązujących zasadach.

Skutki finansowe:

719 mln zł w 2021 r.

2) darowizny na walkę z pandemią

Odliczeniu od dochodu (przychodu) PIT i CIT będą podlegały darowizny pieniężne lub rzeczowe (w pełnej wysokości), przekazane podmiotom wykonującym działalność leczniczą, a także przekazane Agencji Rezerw Materiałowych oraz Centralnej Bazie Rezerw Sanitarno-Przeciwpidemicznych.

Skutki finansowe:

118 mln zł w 2021 r.

3) przesunięcie terminu dokonywania wpłat przez płatników zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych do 1 czerwca 2020 r.

Skutki finansowe:

Rozwiązanie to pozostanie bez wpływu na wysokość dochodów sektora finansów publicznych w ujęciu rocznym.

4) odroczenia w płatności podatku od przychodów z budynków

Będzie można wnioskować o przesunięcie terminu zapłaty podatku od przychodów z budynków w podatku PIT i CIT za miesiące marzec-maj 2020 r. do 20 lipca br.

Skutki finansowe: Rozwiązanie to pozostanie bez wpływu na wysokość dochodów sektora finansów publicznych w ujęciu rocznym.

5) rozliczenie tzw. złych długów

Zwolnienie z obowiązku stosowania przepisów dotyczących tzw. złych długów podatników PIT i CIT, którzy obowiązani są do zwiększania dochodu będącego podstawą obliczenia należnych w 2020 roku zaliczek miesięcznych (kwartalnych) o niezapłacone w terminie zobowiązania. Ze zwolnienia z tego obowiązku będą mogli skorzystać podatnicy, których przychody osiągnięte w okresach rozliczeniowych (miesięcznych albo kwartalnych) w stosunku do analogicznych okresów w 2019 roku zmniejszą się o co najmniej 50%.

Skutki finansowe:

Rozwiązanie nie powinno spowodować trwałych ubytków dochodów podatkowych, spowoduje jedynie przesunięcie w czasie rozwiązań w tym zakresie.

Pożyczki, gwarancje, poręczenia

1) zmiana ustawy o systemie instytucji rozwoju

Umożliwiono Polskiemu Funduszowi Rozwoju udzielanie pożyczek, gwarancji i poręczeń, a także udzielanie finansowego wsparcia (w tym również bezzwrotnego) przedsiębiorcom dotkniętym sytuacjami kryzysowymi, oraz wsparcia na naprawienie lub pokrycie, w całości lub w części, szkód lub strat spowodowanych tymi sytuacjami.

Szczególne wsparcie zapewniono dla sektora MŚP, które przeznacza się m.in. na inwestycje, w tym inwestycje kapitałowe, badania, rozwój i innowacje, zatrudnianie pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, zapobieganie i naprawianie szkód spowodowanych sytuacjami kryzysowymi typu COVID-19.

Skutki finansowe:

W latach 2020–2029 maksymalny limit wydatków budżetu państwa będących skutkiem finansowym Ustawy o zmianie ustawy o systemie instytucji rozwoju wynosi 11,7 mld zł, w tym w 2020 r. – 6,7 mld zł, a w 2021 r. – 3 mld zł.

2) Gwarancje Banku Gospodarstwa Krajowego

- W Banku Gospodarstwa Krajowego został utworzony Fundusz Gwarancji Płynnościowych (FGP) na pokrycie kosztów i wydatków związanych z udzielaniem poręczeń i gwarancji spłaty kredytów dla średnich i dużych firm dotkniętych skutkami pandemii COVID-19. Wniosek o gwarancję będzie można złożyć w bankach kredytujących, które podpiszą z BGK umowy. Lista banków będzie opublikowana na stronie internetowej Banku Gospodarstwa Krajowego. Zasady:
  - zabezpieczenie do 80% kwoty kredytu (nowego lub odnawialnego);
  - kwota kredytu objętego gwarancją – do 250 mln zł;
  - okres gwarancji – maksimum 27 miesięcy;
  - przeznaczenie kredytu – zapewnienie płynności finansowej.

Gwarancjami z Funduszu Gwarancji Płynnościowych będą mogły być zabezpieczone kredyty, dla których umowy kredytowe były zawierane od 1 marca 2020 r. Z gwarancji będą mogły skorzystać firmy, które na 1 lutego 2020 roku nie miały zaległości w ZUS, US i banku kredytującym.

Skutki finansowe:

W celu zasilenia FGP planowana jest emisja obligacji przez BGK w latach 2020 -2021 na kwotę ok. 16 mld zł.

W 2020 r. BGK może udzielić gwarancji ze środków FGP na rzecz średnich i dużych przedsiębiorców na kwotę 100 mld zł. Szacunkowe skutki finansowe udzielania gwarancji ze środków FGP mogą wynieść 16,7 mld zł.

- Rozszerzenie gwarancji de minimis udzielanych ze środków Krajowego Funduszu Gwarancyjnego (KFG). Do końca 2020 r. mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa dostaną możliwość uzyskania kredytu z gwarancją *de minimis* do wysokości 3,5 mln zł. Zmiany obejmują:
  - zwiększenie zakresu gwarancji do 80 proc. kwoty kredytu;
  - brak prowizji za gwarancję - za pierwszy roczny okres gwarancji;
  - wydłużenie okresu gwarancji do 39 miesięcy dla kredytu obrotowego.
  - wprowadzono również możliwość zaciągania przez BGK kredytów, pożyczek i emisji obligacji na zasilenie KFG.

Z gwarancji będą mogły skorzystać firmy, które na 1 lutego 2020 roku nie miały zaległości w ZUS, US i banku kredytującym.

Skutki finansowe:

Szacunkowe, łączne skutki finansowe zmian w programie gwarancji *de minimis* udzielanych przez BGK ze środków KFG wyniosą 4,5 mld zł.

3) Ubezpieczenie obrotu handlowego KUKE

- Rozszerzono katalog usług finansowych należącej do Skarbu Państwa oraz Banku Gospodarstwa Krajowego Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (KUKE SA) w zakresie ubezpieczeń eksportowych o m.in. kredyty obrotowe i inwestycyjne na cele inwestycji zagranicznych. Działanie ma umożliwić polskim przedsiębiorcom udział w międzynarodowym obrocie handlowym oraz wzrost ich aktywności na arenie międzynarodowej. Dzięki wprowadzonej zmianie KUKE będzie mogło lepiej odpowiadać na potrzeby różnych branż, np. branży transportowej, dzięki rozszerzeniu katalogu ubezpieczanych instrumentów finansowych m.in. o leasing.
- Przewidziano ochronę ubezpieczeniową na wypadek strat poniesionych w związku z finansowaniem kontraktów eksportowych, inwestycji bezpośrednich i sprzedażą za granicą.
- Wprowadzono zachęty dla instytucji finansowych do szerszego finansowania typu export finance, poprzez obniżenie ryzyka związanego z finansowaniem transakcji eksportowych. Obecnie bardzo niewiele banków decyduje się na takie finansowanie. Ubezpieczeniem będą mogły zostać objęte portfele kredytowe instytucji finansowych dla branż oraz przedsiębiorstw, których głównym obszarem działalności jest eksport dóbr i usług, dla nowych linii finansowych. Dzięki czemu będzie mogło być dostarczane nowe finansowanie, które jest niezbędne dla utrzymania działalności wielu firm.

Skutki finansowe:

Działanie nie powoduje skutków dla sektora finansów publicznych.

Specjalna pożyczka 5000 zł dla mikrofirm

Jednorazowa pożyczka na pokrycie kosztów prowadzenia bieżącej działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy do wysokości 5 tys. zł na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy z możliwością umorzenia pod warunkiem, że mikroprzedsiębiorca będzie prowadził działalność gospodarczą przez okres 3 miesięcy od dnia udzielenia pożyczki.

Skutki finansowe:

8 672 mln zł.

Przedłużenie bankowych kredytów obrotowych

Stworzono możliwość przedłużenia (utrzymania) kredytów obrotowych uprzednio udzielonych przez banki klientom z sektora mikro i MSP, którzy po dniu 30 września 2019 r. byli poddani procesom oceny kredytowej. Celem jest umożliwienie przedsiębiorcom zachowania finansowania bieżącego mimo znacznego lub wręcz całkowitego, lecz tymczasowego, wygaszenia działalności z powodu zagrożenia epidemiologicznego.

Skutki finansowe:

Działanie nie powoduje skutków dla sektora finansów publicznych.

Renegocjacje warunków kredytów bankowych

Wprowadzono możliwość renegocjacji warunków kredytu bankowego udzielonego wszystkim przedsiębiorcom, niezależnie od ich wielkości oraz organizacjom pozarządowym.

Skutki finansowe:

Działanie nie powoduje skutków dla sektora finansów publicznych.

Ulgi w zapłacie czynszów dla przedsiębiorców

W okresie obowiązywania zakazu prowadzenia działalności w obiektach handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² zgodnie z właściwymi przepisami, wygasają wzajemne zobowiązania stron umowy najmu, dzierżawy lub innej podobnej umowy, przez którą dochodzi do oddania do użytkowania powierzchni handlowej.

Uproszczone postępowanie w odniesieniu do czynszów z tytułu oddania nieruchomości Skarbu Państwa w najem, dzierżawę lub użytkowanie. Udzielanie przez starostę ulg w spłacie zobowiązań za okres zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii nie będzie wymagało zgody wojewody. Starosta (prezydent miasta na prawach powiatu) będzie też mógł odstąpić od dochodzenia należności, na wniosek podmiotu, którego płynność finansowa uległa pogorszeniu z powodu COVID-19. Odstąpienie od dochodzenia należności przypadających za okres zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii dotyczy również nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w trwałą zarząd państwowym jednostkom organizacyjnym. Kierownicy tych jednostek mogą odstąpić od dochodzenia powyższych należności na wniosek podmiotu, którego płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19. Jednostki samorządu terytorialnego będą mogły podjąć uchwały o odstąpieniu od dochodzenia przypadających im należności o charakterze cywilnoprawnym.

Skutki finansowe:

Pierwsze rozwiązanie nie wywołuje skutków dla sektora finansów publicznych. W przypadku drugiego – koszt dla finansów publicznych będzie zależał od skali przyznanych ulg przez starostów i gminy.

Zmiany w zakresie elastycznego czasu pracy

Dla pracodawców dotkniętych spadkiem obrotów gospodarczych w wyniku pandemii COVID-19 wprowadzono możliwości:

- ograniczenia z 11 do nie mniej niż 8 godzin nieprzerwanego odpoczynku dobowego i z 35 do nie mniej niż 32 godzin nieprzerwanego odpoczynku tygodniowego;
- zawarcia porozumienia o wprowadzeniu systemu równoważnego czasu pracy, w którym jest dopuszczalne przedłużenie dobowego wymiaru czasu pracy, nie więcej jednak niż do 12 godzin;
- zawarcia porozumienia o stosowaniu mniej korzystnych warunków zatrudnienia pracowników niż wynikające z umów o pracę zawartych z tymi pracownikami, w zakresie i przez czas ustalone w porozumieniu.

Wprowadzone rozwiązania umożliwią pracodawcom bardziej elastyczne ustalanie pracownikom czasu pracy, a także – w porozumieniu ze związkami zawodowymi, działającymi u pracodawców lub z przedstawicielami pracowników, gdy organizacje związkowe u pracodawców nie działają – modyfikację warunków zatrudnienia kształtowanych umowami o pracę, a tym samym przyczynią się do zachowania miejsc pracy.

Skutki finansowe:

Działanie regulacyjne bez bezpośrednich kosztów dla finansów publicznych.

Zmiany w zakresie umów w sprawie zamówień publicznych

W związku z negatywnym wpływem, jaki pandemia może wywierać na prawidłowe wykonanie umów w ramach zamówień publicznych, a w szczególności trudności jakie mogą z tego powodu mieć wykonawcy, wprowadzono:

- Każda ze stron umowy, tj. zarówno wykonawca, jak i zamawiający, zostaje zobligowana do niezwłocznego informowania o ewentualnym wpływie pandemii na należyte wykonanie umowy. Zmiana umowy będzie mogła dotyczyć w szczególności: terminu wykonania umowy lub jej części; sposobu wykonania dostawy, usługi lub robót budowlanych; zmiany zakresu zamówienia, wraz z jednoczesną odpowiednią zmianą wynagrodzenia. Podwykonawcy, którymi często są przedsiębiorcy z sektora MŚP, powinni mieć możliwość zmiany umowy łączącej ich z wykonawcą adekwatnie do ustaleń dokonanych wcześniej przez zamawiającego i wykonawcę.
- Umożliwiono wyłączenie odpowiedzialności zamawiających, w tym zamawiających sektorowych, za odstąpienie od ustalenia i dochodzenia od wykonawców należności (np. kar umownych) lub dokonanie zmiany umowy – jeśli zamawiający uzna, że istnieją podstawy do stwierdzenia braku odpowiedzialności wykonawcy powinien odstąpić od ustalenia i dochodzenia przewidzianych kar umownych lub odszkodowania, przy czym nie będzie to stanowiło naruszenia dyscypliny finansów publicznych.
- Przez okres trwania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, a także przez okres kolejnych trzech miesięcy od dnia odwołania tego stanu, do zamówień których przedmiotem są towary lub usługi nabywane przez instytucje, którym powierzono wykonywanie zadań objętych ustawą, mogą nie stosować przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych.

Odroczenia w realizacji niektórych obowiązków przez przedsiębiorców

- Przesunięcie obowiązku składania nowego pliku JPK_VAT (deklaracja wraz z ewidencją) z 1 kwietnia na 1 lipca 2020 r. dla dużych przedsiębiorców.
- Przesunięcie o pół roku obowiązku dot. Pracowniczych Planów Kapitałowych w średnich przedsiębiorstwach.
- Przesunięcie o 3 miesiące terminu obowiązku zgłoszenia informacji do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych (ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu).
- Przesunięcie terminu stosowania nowej matrycy stawek VAT o 3 miesiące, tj. od 1 lipca 2020 r.;
- Wydłużenie terminu na złożenie informacji o cenach transferowych oraz oświadczenia o sporządzeniu dokumentacji cen transferowych do 30 września 2020 r.
- Wydłużenie do 31 grudnia 2020 r. terminu na dołączenie grupowej dokumentacji cen transferowych do lokalnej dokumentacji cen transferowych.
- Wydłużenie terminu na złożenie zawiadomienia o dokonaniu zapłaty na rachunek niezamieszczony w wykazie podatników VAT (z 3-dniowego do 14-dniowego).
- Przesunięcie terminu wejścia w życie rozwiązań prawnych dot. zrównania pozycji prawnej drobnych przedsiębiorców i konsumentów z 1 czerwca 2020 r. na 1 stycznia 2021 r.
- Możliwość odroczenia terminu wykonania badań urządzeń technicznych, z zachowaniem możliwości eksploatacji przez maksymalny okres kolejnych 6 miesięcy.
- Wydłużenie okresu sporządzania dokumentów ewidencji odpadów w formie papierowej do 31 grudnia 2020 r.
- Wydłużenie z 30 do 180 dni terminów na zarejestrowanie pojazdu niebędącego pojazdem nowym sprowadzonym z terytorium UE albo zawiadomienie starosty o nabyciu lub zbyciu pojazdu zarejestrowanego w okresie do 31 grudnia 2020 r.

- Umożliwienie w 2020 r. organom administracji miar odroczenie terminu dokonania legalizacji i zezwalanie na dalsze użytkowanie przyrządów pomiarowych wobec których dokonano takiego odroczenia, ale przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy.
- Przedłużenie terminów dot. schematów podatkowych, w tym zawieszenie rozpoczętych terminów, nie dłużej niż do 30 czerwca 2020 r.
- Wydłużenie terminu na przystąpienie do części ustnej egzaminu na doradcę podatkowego.
- Ograniczenie obowiązków w zakresie rotacji firm audytorskich.
- Przedłużenie obowiązywania okresu przejściowego dot. dokonywania nabyć paliw opałowich na „starych zasadach” (z 31 marca 2020 r. do 31 sierpnia 2020 r.).
- Wydłużenie terminów na realizację niektórych obowiązków przez organizacje pozarządowe.
- Wydłużenie okresu ważności zezwoleń na pracę cudzoziemca (oraz decyzji o przedłużeniu zezwolenia na pracę) z mocy prawa, jak również wydłużenie dopuszczalnego okresu pracy bez zezwolenia na pracę w związku z oświadczeniem o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, na czas stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 i następujących po nim 30 dni.
- Wydłużenie terminów realizacji usług rynku pracy i instrumentów rynku pracy oraz innych form wsparcia określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
- Umożliwienie Ministrowi Finansów określania, w drodze rozporządzenia, innych terminów m.in. przekazania danych, informacji, deklaracji, sprawozdań, raportów, zestawień, wniosków, składek, opłat oraz wpłat, jak również innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu określonych sprawozdań lub informacji², w celu wsparcia podmiotów w wypełnianiu obowiązków informacyjnych i sprawozdawczych w okresie stanu epidemicznego lub epidemii.
- Przesunięcie terminów działań związanych z ochroną środowiska: planów budowy sieci stacji ładowania, planów ochrony powietrza, terminów sprawozdawczych dla przedsiębiorców, postępowań prowadzonych na podstawie przepisów ustawy Prawo Energetyczne.
- Wydłużenie terminu przeprowadzenia szkolenia okresowego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Zawieszenie biegu terminów procesowych i wstrzymanie postępowań

W warunkach pandemii może nastąpić brak możliwości kontynuowania postępowań, w szczególności podatkowych i kontroli, oraz realizacji obowiązków bądź uprawnień stron postępowania i kontrolowanych. W tym celu wprowadzono następujące regulacje:

- W okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 bieg terminów procesowych i sądowych m.in. w postępowaniach administracyjnych, egzekucyjnych, karnych skarbowych, postępowaniach i kontrolach prowadzonych na podstawie Ordynacji podatkowej, kontrolach celno-skarbowych – nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu na ten okres.
- Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, wstrzymać administracyjne postępowania egzekucyjne należności pieniężnych, określając w szczególności zakres terytorialny wstrzymania tych postępowań oraz okres, na który następuje to wstrzymanie, mając na względzie okres obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii w związku z COVID-19 oraz

---

² Np. zostały przesunięte niektóre terminy, wynikające z ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości

skutki nimi wywołane. W okresie wstrzymania, o którym mowa wyżej, mogą być dokonywane wypłaty z zajętego rachunku bankowego lub rachunku prowadzonego przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową.

Szczególna regulacja ws. postępowań restrukturyzacyjnych

W sytuacji całkowitego zaprzestania czynności przez sąd z powodu pandemii COVID-19 prezes sądu apelacyjnego może wyznaczyć inny sąd równorzędny jako właściwy do rozpoznawania pilnych spraw. W szczególności do kategorii pilnych spraw zaliczono sprawy o rozpoznanie wniosku restrukturyzacyjnego w rozumieniu ustawy – Prawo restrukturyzacyjne oraz przewidziano przerwanie lub wstrzymanie biegu terminu na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości. Zapewnia to przedsiębiorcom możliwość skorzystania z postępowania restrukturyzacyjnego prowadzonego pod nadzorem sądu i ewentualnego zawieszenia postępowań egzekucyjnych, także w okresie stanu epidemii, chroniąc ich przed niekontrolowaną niewypłacalnością. Dla dodatkowej ochrony dłużników wprowadzono domniemanie, że stan niewypłacalności powstały w okresie objętym tymi specjalnymi przepisami jest wynikiem COVID-19.

Szczególne działania skierowane do wybranych segmentów gospodarki

Poniżej przedstawiono dodatkowe rozwiązania dla sektora kultury, transportu, turystyki i hotelarstwa, oraz energetyki.

1) dofinansowanie działalności w zakresie kultury

Stworzono możliwości przyznawania wsparcia finansowego podmiotom, które w okresie pandemii nie mogą kontynuować swojej działalności w dotychczasowej formie, ale mogłyby ją kontynuować w innej formie. Wsparcie finansowe będzie dotyczyło działalności kulturalnej objętej na mocy dotychczasowych przepisów mecenatem państwa lub działalności polegającej na produkcji audiowizualnej i będzie przyznawane na dofinansowanie wydatków na zmianę formy upowszechniania działalności twórczej i artystycznej. Dofinansowanie będzie możliwe zarówno w trakcie trwania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii jak również w terminie 12 miesięcy od ogłoszenia ich odwołania. Szczegółowe warunki uzyskiwania wsparcia finansowego i jego maksymalną wysokość określił minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w drodze rozporządzenia³. Wsparcie będzie udzielone w ramach programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

- osobie fizycznej w formie stypendium do wysokości trzykrotności przeciętnego wynagrodzenia;
- osobie prawnej i jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej w formie dotacji celowej do wysokości 100% wydatków na zmianę formy upowszechniania działalności twórczej i artystycznej.

Skutki finansowe:

Szacowane uśrednione, miesięczne koszty wynikające z ograniczeń epidemicznych oraz skutków po ich ustaniu wynoszą ok. 85 mln zł.

2) Zmiany w zakresie umów o imprezę turystyczną oraz umów o organizację wydarzenia

- Ustanowiono 180 dni jako termin skutecznego rozwiązania z mocy prawa umów o imprezę turystyczną w bezpośrednim związku z wybuchem pandemii. Ma to na celu powstrzymanie lawinowego ogłaszania niewypłacalności przez organizatorów turystyki i ochronę ich klientów przez przeniesienie umów na przyszłe terminy lub otrzymanie vouchera na realizację imprezy turystycznej w przyszłości. Rozwiązanie to da możliwość zorganizowania odpowiednich kredytów pomostowych czy skorzystanie ze specjalnej pomocy państwa w celu zapewnienia płynności

³ Rozporządzenie MKiDN z 2 kwietnia br. Dz. U. poz. 583.

branży turystycznej. Przyjęcie przez klienta vouchera nie powoduje rozwiązania umowy z organizatorem turystyki, dlatego środki wpłacone przez klientów będą podlegały ochronie przed niewypłacalnością.

- Przedłużono do 180 dni termin na zwrot wpłat klienta – przez przedsiębiorcę prowadzącego działalność związaną z organizacją wystaw i kongresów, imprez targowych, szkoleń, konferencji i egzaminów lub działalnością kulturalną, rozrywkową, rekreacyjną i sportową lub organizującego wystawy tematyczne lub imprezy plenerowe – w przypadku rozwiązania umowy z powodu pandemii COVID-19. Jednocześnie klient może wyrazić zgodę na otrzymanie vouchera w zamian za odstąpienie od rezygnacji z umowy. Wartość vouchera nie może być niższa niż wysokość dotychczasowej wpłaty klienta i będzie on mógł być zrealizowany w ciągu roku od dnia, w którym miało się odbyć pierwotne wydarzenie. Przyjęta regulacja stosuje się również odpowiednio do przedsiębiorcy lub rolnika świadczącego usługi hotelarskie.

Skutki finansowe:

Działania dotyczą stosunków pomiędzy prywatnymi podmiotami i nie powodują bezpośrednich skutków dla finansów publicznych.

3) Wsparcie dla branży transportowej

- Umożliwiono wykonywanie przewozów regularnych i przewozów regularnych specjalnych niezgodnie z warunkami określonymi w zezwoleniu na te przewozy, w przypadku konieczności podjęcia czynności związanych ze zwalczaniem zakażenia wirusem SARS-CoV-2, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków choroby zakaźnej wywołanej tym wirusem lub braku rentowności wykonywanych przewozów, będącej skutkiem niezależnych od przedsiębiorcy okoliczności, związanych z tymi działaniami. Zabezpieczeni zostaną przewoźnicy drogowi z zezwoleniami na wykonywanie przewozów regularnych i specjalnych, którzy będą mogli zaprzestać wykonywania przewozów na określonych liniach, bądź wykonywać je niezgodnie z rozkładem jazdy, lub innymi warunkami określonymi w zezwoleniu, jeżeli będzie to uzasadnione wskazanymi w przepisie przesłankami, co nie będzie podstawą do odmowy, zmiany, cofnięcia zezwolenia.
- Dla osób wykonujących pośrednictwo przy przewozie osób wydłużono termin uzyskania licencji z trzech do dziewięciu miesięcy i zwolniono ich do 30 września 2020 r. z szeregu obowiązków, takich jak ewidencja zleceń czy wykonywanie działalności tylko na rzecz licencjonowanego przewoźnika.
- Od momentu ogłoszenia epidemii dla kierowców wykonujących przewozy osobowe zawieszono konieczność wykonywania badań lekarskich i psychologicznych do 90 dni od dnia odwołania epidemii.
- Przedłużono do 60 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego okres ważności następujących dokumentów i uprawnień, jeśli utraciły tę ważność w okresie zagrożenia epidemicznego: prawo jazdy, pozwolenie na kierowanie tramwajem, zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym lub pojazdem przewożącym wartości pieniężne, świadectwo kierowcy, legitymacja instruktora nauki jazdy, legitymacja egzaminatora, zaświadczenie o wpisie do ewidencji instruktorów techniki jazdy (świadectwo instruktora techniki jazdy), uprawnienie do kierowania pojazdami, wpis w prawie jazdy potwierdzający uzyskanie kwalifikacji.
- Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. będzie oferować leasing operacyjny z karencją w spłacie skierowany do podmiotów sektora transportowego i przeznaczony na refinansowanie posiadanych leasingów w komercyjnych spółkach i towarzystwach leasingowych. Kwota leasingu sięgać może 5 mln zł netto, a okres finansowania może trwać do 6 lat. Karencja w spłacie rat leasingowych może wynieść nawet 12 miesięcy (co w przypadku kosztów leasingu standardowego ciągnika siodłowego z naczepą może wzmocnić bieżącą płynność spółki kwotą ok. 111 tys. zł). Pożyczka obrotowa finansująca wypłatę wynagrodzeń w sektorze MŚP pozwoli na

sfinansowanie kosztów wynagrodzeń netto w firmach przez okres do 2 lat (wynagrodzenia trafią bezpośrednio na konta pracowników), przy wydłużonym okresie karencji do 12 miesięcy. Z kolei pożyczka na finansowanie deficytu w kapitale obrotowym będzie mogła wynosić od 0,8 mln zł do 5 mln zł, okres finansowania będzie sięgał do nawet 6 lat, zaś okres karencji zostanie wydłużony do 15 miesięcy.

Skutki finansowe:

1,7 mld zł w zakresie działań ARP S.A.

4) **Wsparcie dla sektora energetyki**

- Wprowadzono zmiany w ustawie o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych usprawniające i przyspieszające wypłaty rekompensat kosztów pośrednich uprawnień do emisji, które poniesione zostały przez przedsiębiorstwa energochłonne w 2019 r.
- Producentom energii elektrycznej wydłużono zobowiązanie do wytworzenia i dostarczenia po raz pierwszy energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii do końca czerwca 2022 r.

Skutki finansowe:

Regulacje nie wprowadzają dodatkowych skutków dla finansów publicznych.

Filar III: Ochrona zdrowia

Obszar ochrony zdrowia zostanie zasilony kwotą **7,5 mld zł**.

Finansowanie działań związanych z walką z SARS-CoV-2

1) Fundusz Przeciwdziałania COVID-19

W Banku Gospodarstwa Krajowego utworzono Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 w celu finansowania lub dofinansowania realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, o którym mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Fundusz będzie zasilany wpłatami środków pieniężnych od wybranych jednostek sektora finansów publicznych, wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Przychody Funduszu mogą stanowić także środki, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, które za zgodą Komisji Europejskiej mogą zostać przeznaczone na wsparcie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem skutkom COVID-19, wpłaty z budżetu państwa, w tym budżetu środków europejskich, wpływy ze skarbowych papierów wartościowych oraz inne przychody.

2) Wprowadzenie wyłączeń co do wymogów wynikających z przepisów ustawy o finansach publicznych:

Wyłączenia dotyczą m.in. zmiany planów finansowych jednostek sektora finansów publicznych. Ze względu na potrzebę zapewnienia możliwie jak największej elastyczności w zakresie gospodarowania środkami publicznymi, mając na uwadze potrzebę sprawnego realizowania zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, nie będzie konieczne m.in.: występowanie do sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu o opinię w sprawie zmiany planu finansowego przez jednostki wskazane w regulacjach, uzyskiwanie zgody Ministra Finansów na dokonywanie zmiany planu finansowego, osiągnięcie porozumienia z Ministrem Finansów w zakresie dokonywania zmiany planu finansowego. Wprowadzono również inne zmiany dotyczące np. dotacji, terminów wykonania niektórych obowiązków i czynności, przekazania informacji czy też zadań jednostek samorządu terytorialnego.

Wprowadzono przepis umożliwiający przekazywanie środków ujętych w rezerwach celowych budżetu państwa w roku 2020 na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, niezależnie od przeznaczenia rezerw. Dokonano również zmiany w zakresie ustawy o finansach publicznych umożliwiającej finansowanie zadań wynikających z uruchomienia przez Prezesa Rady Ministrów programu mobilizacji gospodarki, w tym tych związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem chorób zakaźnych, zarówno w trybie selektywnym bądź pełnym, bez względu na obowiązujący stan gotowości obronnej państwa.

Rozwój kanałów informacyjnych dla pacjentów

Rozwijany jest system teleporad lekarskich i pielęgniarskich w związku z przeciwdziałaniem COVID-19. Jest to szybki i łatwy (zdalny) oraz bezpieczny (brak potrzeby wyjścia z domu) dostęp do lekarza lub pielęgniarki w przypadku podejrzenia u siebie COVID-19, w tym możliwość otrzymania e-recepty i e-zwolnienia lekarskiego (eZLA). Mogą z niego korzystać pacjenci – osoby posiadające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych poprzez wypełnienie formularza www.pacjent.gov.pl.

Ułatwienie procesu pozyskania uprawnień operatorów numerów alarmowych poprzez wydłużenie trzyletniego terminu ważności certyfikatów i wprowadzenie możliwości szkolenia i egzaminowania kandydatów na operatorów w ich macierzystych ośrodkach na czas obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii. Certyfikat uzyskany na podstawie wprowadzanego przepisu traci ważność po upływie 90 dni po odwołaniu stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu pandemii.

Dofinansowanie infrastruktury służby zdrowia

W celu zwalczania pandemii i zapobiegania jej skutkom, środki budżetu państwa kierowane są przede wszystkim do laboratoriów diagnostycznych oraz podmiotów leczniczych.

Konieczność doposażenia laboratoriów jest kluczowa i niezbędna w celu zapewnienia – przy jednoczesnej wzmożonej liczbie napływających próbek do badań – możliwości potwierdzania prawidłowości rozpoznania zakażenia, choroby zakaźnej lub identyfikacji biologicznych czynników chorobotwórczych dla celów nadzoru epidemiologicznego poprzez weryfikację wyników badań laboratoryjnych dla COVID-19, zgodnie z zaleceniami ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239 z późn. zm.). Na podstawie powyższej ustawy weryfikację wyników badań laboratoryjnych przeprowadzają wskazane przez ministra właściwego do spraw zdrowia podległe mu jednostki lub ośrodki referencyjne lub instytuty badawcze na podstawie umowy zawartej z ministrem właściwym do spraw zdrowia.

Mając na uwadze kluczową rolę laboratoriów, powołano Zespół do spraw koordynacji sieci laboratoriów COVID. Jego działania skupiają się przede wszystkim na koordynowaniu, uproszczeniu oraz przyspieszeniu funkcjonowania procedur w laboratoriach dedykowanych do prowadzenia działań w zakresie koniecznym do zwalczania epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2.

W związku z trwającą pandemią, przekształcono kilkadziesiąt szpitali w jednoimienne szpitale zakaźne, które zajmują się wyłącznie pacjentami z COVID-19 lub pacjentami podejrzanymi o zakażenie. Dodatkowo, w działaniach na rzecz COVID-19 istotną rolę odgrywają również szpitale posiadające oddziały zakaźne oraz szpitale, które decyzjami wojewodów, zostały postawione w stan podwyższonej gotowości. Wszystkie powyższe podmioty lecznicze potrzebują, w różnym zakresie wsparcia w dotyczącego realizacji działań na rzecz zwalczania COVID-19, w tym wsparcie sprzętowe, budowlane.

Wg stanu na dzień 14.04.2020 r., zgodnie z decyzjami Ministra Finansów z budżetu państwa zostały przyznane środki na finansowanie zadań związanych ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków choroby zakaźnej COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2 na łączną kwotę 52 321,7 tys. zł, z przeznaczeniem dla:

- Szpitali klinicznych, szpitali terenowych, instytutów badawczych oraz Regionalnych Centrów Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa na zakup aparatury i sprzętu medycznego (w głównej mierze przeznaczonego do laboratoriów) – 22 238 tys. zł;
- Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Poznaniu na realizację zadania budowlanego pn. „Adaptacja pomieszczeń RCKiK w Poznaniu do wykonywania badań laboratoryjnych w celu wykrycia wirusa SARS - CoV-2” – 83,6 tys. zł.

Ponadto, na podstawie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, dokonano zakupu kardiomonitörów – (100 szt.) i respiratorów (330 szt.) z przeznaczeniem dla podmiotów leczniczych na łączną kwotę 30 000 tys. zł.

Jednocześnie na bieżąco procedowane są kolejne wnioski na finansowanie zadań związanych ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków COVID-19. Z uwagi na trwające prace nie jest możliwe wskazanie określonych kwot.

Ponadto, rozwój infrastruktury służby zdrowia realizowany jest za pomocą środków polityki spójności. Dokonano niezbędnych zmian Programów Operacyjnych. Dzięki zastosowaniu szybkiej ścieżki umożliwiono szybsze przygotowanie, ocenę i wybór wniosków o dofinansowanie projektów. Dodatkowo, mając na względzie ukierunkowanie wsparcia unijnego na najbardziej potrzebny sprzęt medyczny, opracowano katalog sprzętu, który w pierwszej kolejności powinien zostać zakupiony dla podmiotów leczniczych na rzecz walki z COVID-19.

Zadania w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ)

Wprowadzono zmiany do postanowień Programu, które umożliwią przekazanie dodatkowych środków finansowych podmiotom leczniczym, które udzielają świadczeń w zakresie chorób zakaźnych na przeprowadzenie niezbędnych inwestycji (remont/przebudowa/rozbudowa) oraz zakup sprzętu medycznego, a także innych niezbędnych środków, co jest w obecnej sytuacji epidemicznej niezbędne.

Planowana wysokość środków finansowych, które zostaną przekazane na walkę z pandemią w zakresie Osi Priorytetowej IX wynosi 550 mln zł z EFRR (50 mln zł dla regionów lepiej rozwiniętych oraz 500 mln zł dla regionów słabiej rozwiniętych).

W ramach dodatkowych środków wsparcie skierowane zostanie na następujące obszary:

1. Zakup ambulansów wraz z wyposażeniem oraz środków ochrony indywidualnej dla zespołów ratownictwa medycznego.
2. Przebudowa/rozbudowa/remont infrastruktury szpitali zakaźnych i szpitali przekształconych w szpitale zakaźne, w tym np. tworzenie izolatek, izolowanie stref czystych i brudnych, tworzenie stref do dekontaminacji,
3. Zakup aparatury medycznej,
4. Zakup aparatury diagnostycznej, w tym m.in. do badań immunologicznych, diagnostyki laboratoryjnej, w tym testów wraz z niezbędnym oprzyrządowaniem,
5. Zakup łóżek, w tym w szczególności do intensywnej terapii,
6. Zakup wyrobów medycznych, w szczególności jednorazowego użytku oraz środków ochrony indywidualnej, np. masek, kombinezonów, fartuchów, gogli.

W związku z realizacją ww. działań wsparte zostaną podmioty lecznicze udzielające świadczeń w zakresie chorób zakaźnych oraz inne podmioty zaangażowane w realizację działań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

Działania te będą miały na celu przede wszystkim walkę z pandemią COVID-19, ale również wzmocnienie systemu ochrony zdrowia w dłuższej perspektywie czasowej. Zakup ambulansów przez podmioty lecznicze świadczące usługi w zakresie ratownictwa medycznego oraz transportu sanitarnego jest niezbędny do udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej pacjentom będącym w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego spowodowanego m.in. zakażeniem koronawirusem SARS-CoV-2 oraz dla personelu medycznego, do którego należy pobieranie wymazów z gardła w warunkach domowych od osób podejrzanych o zakażenie oraz przewożenie ich do laboratoriów lub przewożenie do właściwych szpitali pacjentów podejrzanych o zakażenie koronawirusem SARS-CoV-2.

Zadania w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER):

Umożliwiono podmiotom leczniczym dostęp do sprzętu zakupionego w ramach projektów PO WER, w szczególności respiratorów oraz w razie potrzeby innego sprzętu medycznego niezbędnego do ratowania życia i zdrowia osób zakażonych albo osób z podejrzeniem zakażenia koronawirusem (tj. m.in. kardiomonitor, wózki reanimacyjne, defibrylatory, aparaty EKG, łóżka do intensywnej terapii i inne).

Ponadto, w ramach realizowanych projektów PO WER, zdecydowano o przekazaniu podmiotom leczniczym, zakupionym w ramach projektów środków ochrony osobistej i innych adekwatnych, w szczególności środków/materiałów zużywalnych np. typu środki dezynfekujące i maseczki.

Środki Regionalnych Programów Operacyjnych:

Należy podkreślić, że również w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych, zarówno ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jak i Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowane są zadania związane ze zwalczaniem COVID-19. Programy zostały zmienione zgodnie z przepisami wynikającymi z *Coronavirus Response Investment Initiative*. Na cele związane z walką ze skutkami epidemii przeznaczono wg stanu na 23.04.2020r. łącznie w ramach RPO ok. 4,3 mld zł. Wsparcie z RPO dotyczy przede wszystkim zakupów i inwestycji na potrzeby szpitali i innych placówek medycznych w związku z walką z epidemią, jak również działań dla przedsiębiorców ukierunkowanych na przeciwdziałanie skutkom epidemii. Zakres wsparcia każdorazowo wymaga uzgodnienia z wojewodą, celem zapewnienia koordynacji wsparcia finansowanego z różnych źródeł, w szczególności środków unijnych i krajowych.

Dodatkowe finansowanie cyfryzacji systemu opieki zdrowotnej

W ramach Funduszu Szerokopasmowego możliwe będzie zapewnienie placówkom ochrony zdrowia dostępu do szybkiego łącza internetowego w celu umożliwienia prowadzenia zdalnej diagnostyki medycznej (celem ograniczenia konieczności fizycznych kontaktów pacjentów z lekarzami) oraz cyfryzacji procesów medycznych. W ramach Funduszu możliwe będzie także zapewnienie osobom ze szczególnych grup społecznych (osoby starsze, osoby niepełnosprawne) dostępu do urządzeń i usług umożliwiających wykonywanie codziennych aktywności (w tym korzystanie z usług ochrony zdrowia) w sposób zdalny. Fundusz Szerokopasmowy w 2020 roku zostanie zasilony jednorazową dotacją z budżetu państwa w wysokości 87 mln zł.

Sieci telekomunikacyjne, a w szczególności zasięg mobilnych sieci telekomunikacyjnych, warunkują w obecnej sytuacji funkcjonowanie wielu dziedzin życia społecznego i gospodarczego, a przede wszystkim gwarantują możliwość świadczenia obywatelom pracy zdalnej oraz edukacji zdalnej (przeprowadzanie zajęć przez Internet). W obliczu sytuacji w jakiej obecnie znajduje się Polska kluczowe dla administracji rządowej jest zapewnienie obywatelom bezpieczeństwa publicznego i odpowiedniej opieki zdrowotnej. W celu minimalizacji zagrożenia zarażeniem SARS CoV-2 wprowadzona została możliwość zdalnego wystawienia zwolnienia lekarskiego dla osób, które podejrzewają u siebie zakażenie koronawirusem. Również dla wszystkich przyjeżdżających do Polski uruchomiony został alert Rządowego Centrum Bezpieczeństwa (RCB) o zagrożeniu koronawirusem. Wykorzystanie alertów RCB będzie również kluczowe w ramach podejmowanych przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej działań w związku z wprowadzeniem stanu zagrożenia epidemicznego na terenie całego kraju. Jednocześnie administracja publiczna gwarantuje możliwość załatwienia online większości spraw w urzędach, przy czym w większości przypadków wymaga to posiadania profilu zaufanego lub innego środka identyfikacji elektronicznej, np. dowodu z warstwą elektroniczną. Potwierdza to, że bezpieczeństwo państwa i obywateli gwarantują niezawodne sieci telekomunikacyjne dostępne dla wszystkich i wszędzie.

Utworzony został Krajowy Rejestr Pacjentów z COVID-19. Ponadto, prowadzona jest promocja bezpiecznego zachowania ludności (ulotki, spoty, kampanie itd.).

Projekty w zakresie cyfryzacji usług zdrowotnych opisano szerzej w ramce nr 3.

Filar IV: Wzmocnienie systemu finansowego

Pakiet regulacyjny KNF

18 marca 2020 r UKNF opublikował tzw. „Pakiet Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju” określając go jako bezprecedensowy zestaw działań wzmacniających odporność sektora bankowego i możliwości finansowania gospodarki.

Działania koncentrują się na utrzymaniu równowagi między zapewnieniem właściwych wskaźników stabilności systemu finansowego (w szczególności sektora bankowego), a utrzymaniem i wsparciem aktywności gospodarczej (w szczególności utrzymaniem dostępności kredytu dla przedsiębiorstw).

Katalog tych inicjatyw ma charakter otwarty, a jego poszczególne elementy mogą być wdrażane w zależności od rozwoju sytuacji. Najważniejsze z nich:

- 1) UKNF deklaruje możliwość – w odpowiednim zakresie – ograniczenia lub zawieszenia bardziej obciążających banki (organizacyjnie lub kadrowo) działań nadzorczych. UKNF zakłada również pragmatyczne podejście do środków sankcyjnych związanych z przejściowym brakiem wypełniania norm.
- 2) Działania w obszarze rezerw i ekspozycji kredytowych, tj. ograniczenie negatywnego wpływu rezerw i odpisów na sytuację finansową banków.

Organ nadzoru zaproponuje wprowadzenie odpowiednich zmian do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Zmiana polegałaby na wprowadzeniu przepisów, które pozwoliłyby na wyłączenie z obowiązku przekwalifikowania ekspozycji kredytowych wobec mikro- oraz małych i średnich przedsiębiorców i osób fizycznych – pracowników (w tym osób tracących pracę) w szczególnie dotkniętych branżach, w przypadku których zmiana harmonogramu spłaty byłaby spowodowana sytuacją ekonomiczno-finansową związaną z pandemią (to rozwiązanie w stosunku do banków sporządzających sprawozdania finansowe na podstawie przepisów ustawy o rachunkowości oraz przepisów wykonawczych do tej ustawy, sektor spółdzielczy).

- 3) Ograniczanie kosztów związanych ze spadkiem jakości aktywów

UKNF zastosuje elastyczne podejście do stosowania wytycznych EBA odnośnie do ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych.

- 4) KNF jest gotowa odłożyć w czasie wdrożenie Rekomendacji R

Pozwoli to zarządom banków na większą elastyczność w ustalaniu zasad rachunkowości, w tym zasad szacowania odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

- 5) Działania w obszarze norm płynności

UKNF będzie w sposób indywidualny, uwzględniając również sytuację zewnętrzną, podchodził do kwestii wysokości bufora płynności, odpowiednio dostosowując reakcję nadzorczą na wypadek kształtowania się wskaźnika LCR banku poniżej norm regulacyjnych.

- 6) Działania w zakresie bieżącego nadzoru, tj. ograniczenie inspekcji, ograniczenie badań pozasprawozdawczych (w tym przekazywanie danych na potrzeby oceny BION).

UKNF uwzględni szczególną sytuację przy decydowaniu o przesuwaniu terminów aktualizacji planów naprawy i innych obowiązków, zgodnie z potrzebami podmiotów nadzorowanych i możliwościami UKNF. UKNF przesunie w czasie o pół roku termin dostosowania się banków do wytycznych EBA w sprawie outsourcingu.

- 7) Działania o charakterze legislacyjnym

W celu umożliwienia bankom uwzględnienia szczególnej sytuacji, w jakiej mogą znaleźć się kredytobiorcy (zwłaszcza z segmentu mikro- oraz małych i średnich przedsiębiorstw) wskutek zagrożenia COVID-19, UKNF zaproponował regulację pozwalającą bankom – w odniesieniu do ich obecnych klientów z tego segmentu – wydłużać zapadalność lub w inny sposób modyfikować na korzyść klienta warunki kredytów, przy czym decyzja taka będzie mogła bazować na dokonanej uprzednio przez bank (nie wcześniej niż 30 września 2019 r.) ocenie sytuacji finansowej i gospodarczej klienta.

Pakiet regulacyjny MF

1) Zniesienie bufora ryzyka systemowego

W związku z ograniczeniem podaży kredytu do gospodarki oraz wzrostem ryzyka związanego ze słabością niektórych instytucji finansowych, Minister Finansów wydał 18 marca 2020 r. rozporządzenie (Dz. U. poz. 473) znoszące obowiązek utrzymywania przez banki dodatkowego kapitału z tytułu bufora ryzyka systemowego. Bufor w wysokości 3% obowiązywał od dnia 1 stycznia 2018 r.

Z szacunków NBP wynika, że rozwiązanie bufora ryzyka systemowego uwolni ok. 30 mld zł kapitału.

2) Zmiany terminów wykonania niektórych obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych

Minister Finansów wydał 7 kwietnia 2020 r. rozporządzenie w sprawie określenia innych terminów wykonania niektórych obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych, przesuwając w czasie szereg obowiązków wynikających z nadzoru.

Pakiet płynnościowy NBP

Narodowy Bank Polski (NBP) w szczególności w ramach swojego podstawowego celu jakim jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu (o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP) oraz działań na rzecz stabilności systemu finansowego, podjął w ostatnim okresie kroki w ramach dostępnych mu narzędzi:

1) Obniżenie stóp procentowych i rezerw obowiązkowych

RPP obniżyła dwukrotnie stopy procentowe NBP i ustaliła je na następującym poziomie:

- stopa referencyjna obniżona z 1,5% do 0,50% w skali rocznej;
- stopa lombardowa obniżona z 2,5% do 1,00% w skali rocznej;
- stopa depozytowa obniżona z 0,50% do 0,00% w skali rocznej;
- stopa redyskonta weksli obniżona z 1,75% do 0,55% w skali rocznej;
- stopa dyskontowa weksli do 0,60% w skali rocznej.

RPP podjęła także decyzję o obniżeniu stopy rezerwy obowiązkowej z 3,5% do 0,5%.

2) Operacje zasilające banki w płynność, tzw. operacje repo

Dostęp do tych operacji będzie rodzajem ubezpieczenia na wypadek pojawienia się potrzeby zasilania banków w płynność. Pierwsza operacja repo została przeprowadzona w dniu 16 marca.

3) zakup obligacji skarbowych na rynku wtórnym w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku

Skutkiem tych operacji powinno być także utrzymanie płynności rynku wtórnego obligacji skarbowych.

4) wprowadzenie kredytu wekslowego dla banków

Kredyt ma umożliwić refinansowanie kredytów udzielanych przez banki przedsiębiorstwom sektora niefinansowego.

Tarcza finansowa PFR

Tarcza przeznaczona jest na wsparcie płynności firm. Wsparcie w postaci subwencji do 100 mld zł, z czego około 60 mld zł może pozostać w firmach jako środki bezzwrotne, pod warunkiem kontynuowania działalności po zakończeniu ograniczeń związanych z epidemią oraz zachowania miejsc pracy.

Rodzaj i warunki wsparcia zostały podzielone na trzy segmenty. Kryterium różnicowania była wielkość przedsiębiorstwa.

Tarcza dla mikroprzedsiębiorstw (zatrudniających od 1 do 9 pracowników)

- Wsparcie w postaci udzieleniu pożyczki (subwencji finansowej) na pokrycie kosztów bieżącej działalności czy spłatę kredytu (do 25% kwoty pożyczki) będzie adresowane do firm:
  - których roczny obrót lub suma bilansowa nie przekracza 2 mln euro;
  - które doświadczą spadku obrotów (przychodów ze sprzedaży) o co najmniej 25% w dowolnym miesiącu po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do poprzedniego miesiąca lub analogicznego miesiąca ubiegłego roku;
  - wobec których nie toczy się postępowanie upadłościowe lub likwidacyjne albo nie zostało otwarte postępowanie restrukturyzacyjne;
  - są rezydentami podatkowymi w Polsce, prowadziły działalność na koniec ubiegłego roku i nie zalegają z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenie społeczne wg stanu na koniec ub. roku.
- Otrzymane przez mikroprzedsiębiorcę wsparcie (maksymalnie do kwoty 324 tys. zł) może być umorzone do wysokości 75% na koniec 12 miesiąca kalendarzowego od dnia wypłaty pożyczki na następujących zasadach:
  - 25% wartości subwencji jest bezzwrotne pod warunkiem kontynuowania działalności w ciągu 12 miesięcy od jej udzielenia;
  - dodatkowe 50% subwencji jest bezzwrotne w zależności od poziomu utrzymania średniego zatrudnienia w okresie 12 miesięcy. W przypadku zmniejszenia zatrudnienia procent zwrotu subwencji jest odpowiednio wyższy, co stanowi silny bodziec dla beneficjentów do utrzymywania miejsc pracy.
- kwota pożyczki, która podlega zwrotowi, jest spłacana w 24 równych miesięcznych ratach, rozpoczynając od 13 miesiąca kalendarzowego, licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu jej udzielenia.

Skutki finansowe:

Program opiewa na kwotę 25 mld zł i będzie finansowany ze środków Polskiego Funduszu Rozwoju, w tym głównie poprzez emisję obligacji objętych gwarancją Skarbu Państwa na rynku krajowym lub zagranicznym. Tym samym, koszty Programu nie powinny wywoływać istotnego wzrostu wydatków budżetu państwa w 2020 r. Szacuje się, że ze wsparcia skorzysta około 350 tys. firm. Przyjmując średnią wartość bezzwrotnej części subwencji na poziomie 65%, szacowana wysokość bezzwrotnego wsparcia wynosi 16,2 mld zł.

Tarcza dla małych i średnich przedsiębiorstw (zatrudniających od 10 do 250 pracowników)

- wsparcie będzie analogiczne do opisanego powyżej, przy następujących różnicach:

- dotyczyć będzie firm, których roczny obrót nie przekracza 50 mln euro lub suma bilansowa nie przekracza 43 mln euro;
- Maksymalna kwota subwencji finansowej w ramach Programu wsparcia finansowego Tarcza Finansowa dla MŚP jest określana procentowo w relacji do poziomu przychodów w 2019 r. oraz zależy od ich spadku w związku z COVID-19 względem wartości za rok obrotowy 2019;
- Biorąc pod uwagę średnie przychody w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw na poziomie około 31,3 mln zł szacowana średnia wysokość wsparcia finansowego wyniesie około 1,9 mln zł dla jednego przedsiębiorstwa oraz maksymalnie do 3,5 mln zł;
- Kwota subwencji może być również umorzona do wysokości 75% jej wartości:
  - Jeśli działalność będzie kontynuowana w ciągu 12 miesięcy od jej udzielenia (umorzone zostanie 25% kwoty subwencji),
  - Jeśli utrzymane zostanie średnie zatrudnienie w okresie 12 pełnych miesięcy od dnia udzielenia subwencji w stosunku do stanu na 31 grudnia 2019 r. (do 25% kwoty subwencji),
  - w zależności od poniesionej przez przedsiębiorstwo straty na sprzedaży w okresie 12 miesięcy licząc od pierwszego miesiąca, w którym przedsiębiorca odnotował stratę po 1 lutego 2020 r. lub od miesiąca, w którym udzielona została subwencja (maksymalnie 25% kwoty subwencji).

Skutki finansowe:

Program opiewa na kwotę 50 mld zł i będzie finansowany ze środków Polskiego Funduszu Rozwoju, w tym głównie poprzez emisję obligacji objętych gwarancją Skarbu Państwa na rynku krajowym lub zagranicznym. Tym samym, koszty Programu nie powinny wywoływać istotnego wzrostu wydatków budżetu państwa w 2020 r. Szacuje się, że ze wsparcia skorzysta około 26 tys. firm. Przyjmując średnią wartość bezzwrotnej części subwencji na poziomie 65%, szacowana wysokość bezzwrotnego wsparcia wynosi 32,5 mld zł.

Tarcza dla dużych przedsiębiorstw (powyżej 250 pracowników)

- Wsparcie będzie udzielane dużym przedsiębiorstwom których obrót przekracza 50 mln euro lub suma bilansowa przekracza 43 mln euro⁴ i które:
  - odnotowują spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) o co najmniej 25% w dowolnym miesiącu po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do poprzedniego miesiąca lub analogicznego miesiąca ubiegłego roku w związku zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19;
  - utraciły zdolność produkcji lub świadczenia usług albo odbioru produktów lub usług przez zamawiających w związku z brakiem dostępności komponentów lub zasobów w związku z COVID-19;
  - nie otrzymują płatności z tytułu sprzedaży na skutek COVID-19 w kwocie przekraczającej 25% należności;
  - w związku z zakłóceniami w funkcjonowaniu rynku finansowego nie mają dostępu do rynku kapitałowego lub limitów kredytowych w związku z nowymi kontraktami;
  - są uczestnikami Programów Sektorowych;

---

⁴ Wsparcie mogą otrzymać firmy z sektora MSP o ile nie są beneficjentem Tarczy Finansowej dla MŚP w sytuacji, kiedy ich luka finansowania przekracza 3,5 mln zł, a finansowanie dotyczy Programu Sektorowego ustanowionego w związku z COVID-19.

- wobec których nie toczy się postępowanie upadłościowe lub likwidacyjne albo nie zostało otwarte postępowanie restrukturyzacyjne;
- są rezydentami podatkowymi w Polsce, prowadziły działalność na koniec ubiegłego roku i nie zalegają z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenie społeczne wg stanu na koniec ub. roku;
- przedstawiły plan restrukturyzacji i projekcje finansowe, uwiarygadniające uzyskanie rentowności finansowej po zakończeniu kryzysu w związku z COVID-19 oraz przeszły pozytywnie proces uproszczonego badania *due diligence* prowadzonego przez PFR.
- Finansowanie może mieć formę:
  - Finansowania płynnościowego w formie pożyczek, skupu należności lub wierzytelności, obligacji, gwarancji na okres 2 lat z opcją przedłużenia o rok. Finansowanie udzielane jest w oparciu o rynkowy koszt odsetek od kredytów dla przedsiębiorstw, zróżnicowany pod względem terminów zapadalności. Finansowanie płynnościowe udzielane jest w kwocie odpowiadającej prognozowanej luce płynności, powstałej w szczególności na skutek COVID-19 i maksymalnie do kwoty 1mld zł;
  - Finansowanie preferencyjne w postaci pożyczek preferencyjnych. Maksymalny okres spłaty pożyczek preferencyjnych wynosi 3 lata, z opcją ich przedłużenia o rok. Finansowanie udzielane jest w oparciu o rynkowy koszt odsetek od kredytów dla przedsiębiorstw, zróżnicowany pod względem terminów zapadalności. Pożyczka może być umorzona do wysokości 75% w zależności od straty finansowej oraz utrzymania zatrudnienia. Pożyczka preferencyjna udzielana jest w kwocie odpowiadającej prognozowanej luce płynności powstałej w szczególności na skutek COVID-19 i maksymalnie do kwoty 750 mln zł.
  - Finansowanie inwestycyjne w postaci obejmowanych instrumentów kapitałowych (udziałów, akcji, warrantów subskrypcyjnych, obligacji lub pożyczek zamiennych na akcje) na zasadach rynkowych. Finansowanie inwestycyjne nie będzie mogło przekroczyć 1 mld zł.

Szczegółowe warunki wsparcia finansowego oraz zobowiązania określać będzie umowa.

Skutki finansowe:

Program opiewa na kwotę 25 mld zł i będzie finansowany ze środków Polskiego Funduszu Rozwoju, w tym głównie poprzez emisję obligacji objętych gwarancją Skarbu Państwa na rynku krajowym lub zagranicznym. Tym samym, koszty Programu nie powinny wywoływać istotnego wzrostu wydatków budżetu państwa w 2020 r.

4. Odpowiedź na wnioski ze Streszczenia *Sprawozdania krajowego – Polska 2020*

W tegorocznym Sprawozdaniu krajowym najsilniej akcentowana jest potrzeba działań na rzecz transformacji energetycznej w kierunku neutralności klimatycznej. Nowe cele i ambicje klimatyczne UE stanowią dla Polski znaczące wyzwanie. Zdaniem rządu podejście UE w zakresie celów klimatycznych – zarówno średniookresowych, jak i długoterminowych – powinny być przemyślane w kontekście bieżącej sytuacji gospodarczej spowodowanej kryzysem wywołanym przez COVID-19. Przejście do gospodarki niskoemisyjnej stwarza wiele szans rozwojowych, ale generuje również realne ryzyko dotkliwych skutków społecznych dla wielu regionów, nie tylko węglowych, ale również tych zależnych od węgla, bądź o istotnej roli przemysłów energochłonnych. To ryzyko jeszcze się zwiększyło w obecnej sytuacji. Skutki kryzysu nie są jeszcze widoczne w sferze społecznej, ale należy zakładać, że będą bardzo dotkliwe.

W tym kontekście Polska popiera utworzenie Funduszu Sprawiedliwej Transformacji wspierającego regiony przemysłowe (głównie węglowe, ale nie tylko) w tworzeniu alternatywnych ścieżek rozwojowych. Warto przypomnieć, że osiągnięcie celu neutralności klimatycznej wymaga poniesienia przez Polskę kosztów dodatkowych, dwukrotnie wyższych niż średnio w UE (od 2,6% do 4,3% PKB). Jednocześnie zwracamy uwagę, że transformacja energetyczna dotknie – choć zapewne w różnym stopniu – wszystkie regiony górnicze w Polsce: Śląsk, Wielkopolskę, Dolny Śląsk, Łódzkie, Lubelskie i Małopolskę. Tymczasem w załączniku D jako priorytetowe KE określa obszary inwestycyjne dla jednostek NUTS 3 (podregiony) położonych jedynie w 3 regionach Polski: na Śląsku podregiony katowicki, bielski, tyski, rybnicki, gliwicki, bytomski i sosnowiecki, w Wielkopolsce podregion koniński oraz na Dolnym Śląsku podregion wałbrzyski. KE wskazuje, że w przypadku Śląska, Wielkopolski i Wałbrzycha trwają prace nad planami transformacji, zainicjowane w ramach inicjatywy „Regiony węglowe w okresie transformacji”, co ma uzasadniać wybór właśnie tych obszarów. Zdaniem Polski aneks D powinien dotyczyć priorytetowych obszarów inwestycyjnych we wszystkich regionach kwalifikujących się do wsparcia, zgodnie z projektem rozporządzenia o Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Jednocześnie, państwo członkowskie powinno mieć swobodę w wyznaczaniu obszarów do wsparcia, a priorytety inwestycyjne i obszary identyfikowane przez Komisję Europejską w aneksie D bis do Sprawozdania Krajowego (w ramach cyklu Semestru Europejskiego), powinny być jedynie kierunkowe i nie stanowić zamkniętej listy.

Obecnie priorytetem działań rządu jest utrzymanie potencjału wytwórczego przedsiębiorstw, utrzymanie zatrudnienia i wsparcie dla systemu ochrony zdrowia. Jednocześnie zdając sobie sprawę z konsekwencji społecznych, których będzie trudno uniknąć, jak wzrost bezrobocia, rząd zdecydował o utrzymaniu wprowadzonych dotychczas rozwiązań społecznych (jak świadczenie Rodzina 500+, dodatkowe świadczenie emerytalne), które mają na celu wsparcie sytuacji dochodowej gospodarstw domowych i co za tym idzie – popytu konsumpcyjnego.

Równoległe z wdrażaniem działań, mających na celu powstrzymanie pandemii COVID-19 i przeciwdziałanie bezpośrednim jej skutkom, rząd buduje strategię wsparcia inwestycji m.in. za pośrednictwem specjalnego funduszu Inwestycje publiczne. Jej celem będzie nie tylko stworzenie impulsu rozwojowego dla gospodarki, ale także pobudzenie aktywności małych i średnich przedsiębiorców. Nowe zamówienia publiczne, związane z inwestycjami publicznymi, pozwolą wzmocnić się polskim firmom i podwykonawcom i tym samym pomóc gospodarce powrócić na ścieżkę wzrostu. Więcej na ten temat w rozdziale 5 (Strategia inwestycyjna).

Sytuacja związana z wirusem SARS-CoV-2 uwiarydliwiła jak ważny jest odpowiedni zasób kompetencji cyfrowych u obywateli w nadzwyczajnych okolicznościach, kiedy niezbędne staje się wdrożenie zdalnego funkcjonowania za pośrednictwem narzędzi cyfrowych, w celu zabezpieczenia zdrowia i życia obywateli oraz funkcjonowania państwa. W chwili obecnej na masową skalę wdrażane są zdalne lekcje, zdalne wykłady i zdalna praca. Jednocześnie obywatele zaczęli również masowo

korzystać z różnego rodzaju e-usług, e-zakupów, a także w przypadku relacji obywatel-państwo z e-administracji.

Konieczna wydaje się również rozbudowa systemu zbierania danych i zarządzania kryzysowego w UE za pośrednictwem platform cyfrowych. Rozwijany jest system teleporad lekarskich i pielęgniarских w związku z przeciwdziałaniem COVID-19. Umożliwiony został sprawny (zdalny) oraz bezpieczny (brak potrzeby wyjścia z domu) dostęp do lekarza lub pielęgniarki w przypadku podejrzewania u siebie COVID-19. Możliwe jest też otrzymanie e-recepty bez konieczności bezpośredniego kontaktu z lekarzem. Planowany jest dalszy rozwój systemu e-usług w ochronie zdrowia (por. ramka nr 3).

Polska kierunkowo akceptuje zamiar KE wzmocnienia obecności problematyki zrównoważonego wzrostu w Semestrze Europejskim, w tym włączenie celów zrównoważonego rozwoju Narodów Zjednoczonych. Sposób włączenia celów zrównoważonego wzrostu do polskiej polityki rozwoju został zaprezentowany w ramce nr 1.

Ramka 1. Koordynacja realizacji celów zrównoważonego rozwoju przez Polskę

Kluczowym dokumentem, poprzez który w Polsce następuje wdrażanie celów zrównoważonego rozwoju (*Sustainable Development Goals – SDGs*) zdefiniowanych w Agendzie 2030 jest Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR). SOR określa priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego do roku 2020 i w perspektywie do 2030. Jest ona strategicznym instrumentem zarządzania polityką rozwoju kraju realizowaną przez instytucje państwa.

Koordynacja wdrażania Agendy 2030 na poziomie krajowym powierzona została Ministerstwu Rozwoju. Polska stawia na współpracę, partnerstwo i współodpowiedzialność podmiotów publicznych, biznesu i obywateli za przebieg procesów rozwojowych.

Przejawem budowania współpracy na gruncie polskim jest zainicjowane przez koordynatora w czerwcu 2017 r. Partnerstwo na rzecz realizacji SDGs w Polsce. Inicjatywa zwiększa świadomość nt. istnienia SDGs, ich znaczenia dla poszczególnych grup społecznych oraz potrzeby współpracy w efektywnej ich realizacji. Partnerstwo oparte jest na 3 podstawowych zasadach: otwartości na współpracę, dobrowolnym uczestnictwie i deklaracji współpracy. Na potrzeby zwiększenia partycypacji środowisk gospodarczych i społecznych, w tym sygnatariuszy partnerstwa, w merytorycznej debacie nad globalnymi wyzwaniami i odniesienia ich do realiów krajowych, w czerwcu 2018 r. zainaugurowano Krajowe Forum Interesariuszy Agendy 2030. Forum stanowi innowacyjną platformę współdziałania i wielosektorowego partnerstwa, wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w realizacji konkretnych projektów.

W ramach monitorowania postępów w realizacji celów zrównoważonego rozwoju (SDGs), Polska przedstawiła swój pierwszy dobrowolny przegląd na forum ONZ w lipcu 2018 r. (Voluntary National Review) prezentując Raport Realizacja Celów Zrównoważonego Rozwoju w Polsce, przyjęty przez Radę Ministrów 5 czerwca 2018 r. W raporcie w sposób syntetyczny ujęte zostały krajowe priorytety realizacji wszystkich 17 SDGs, z uwzględnieniem silnej współzależności i powiązania między różnymi obszarami społeczno-gospodarczymi, których one dotyczą. Wskazano kluczowe działania i projekty strategiczne, jak również przykłady dobrych praktyk rynkowych na rzecz realizacji SDGs. Podkreślono, że w kolejnych latach dla zwiększania efektywności osiągania SDGs w Polsce ważne znaczenie będzie mieć: edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju, skuteczny monitoring, spójność polityk na rzecz rozwoju oraz zapewnienie sprawnie funkcjonującej struktury organizacyjnej. Raport został uzupełniony przygotowanym przez Główny Urząd Statystyczny aneksem statystycznym, zawierającym zestaw wskaźników monitorujących krajowe priorytety SDGs. Na potrzeby krajowe GUS przygotował, w uzgodnieniu z ministerstwami, odrębny zestaw wskaźników monitorujących, dostosowany do specyfiki obszarów zrównoważonego rozwoju uznanych przez rząd za priorytetowe dla Polski. Dane dla wskaźników monitorujących, m.in. krajowe priorytety realizacji SDGs, udostępniane są poprzez Krajową Platformę Raportującą SDG⁵, opracowaną przez GUS specjalnie na potrzeby monitorowania celów zrównoważonego rozwoju.

---

⁵ <https://sdg.gov.pl>

5. Strategia Inwestycyjna

Pandemia COVID-19 sprawiła, że prognozy rozwoju inwestycji obarczone są dużym ryzykiem błędu. Aktywność inwestycyjna warunkowana będzie wieloma czynnikami: czas trwania pandemii, sytuacja na rynku globalnym, zwłaszcza u największych partnerów handlowych Polski: Niemiec, Francji, Wielkiej Brytanii. Z drugiej strony dobre wyniki wzrostu PKB oraz niska stopa bezrobocia u progu spowolnienia, mogą w pewnym stopniu zamortyzować efekty recesji w światowej gospodarce.

Pandemia COVID-19 nie oznacza zatrzymania prac nad potencjałem inwestycyjnym. Przeciwnie – jest on jednym z warunków powrotu do stabilności gospodarczej. Wciąż aktualne pozostają ścieżki rozwoju inwestycji określone w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Dotychczasowe działania rządu

W ramach Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju przyjęto nowe podejście do polityki inwestycyjnej Polski, w tym do systemu wsparcia nowych przedsięwzięć. W oparciu o zidentyfikowane ograniczenia Specjalnych Stref Ekonomicznych, m. in.: ograniczenie terytorialne, co przekładało się na wykluczenie niektórych regionów z zasięgu oddziaływania stref, podjęto prace legislacyjne na rzecz gruntownej jego przebudowy. W efekcie wdrożona została Ustawa z 10 maja 2018 r. o **wspieraniu nowych inwestycji**, która rozszerzyła oddziaływanie mechanizmów Specjalnych Stref Ekonomicznych na cały kraj.

Usprawniono sposób komunikacji z inwestorami i wsparcia w postaci jednego punktu kontaktu - „one stop shop”. Powstał portal biznes.gov.pl, zawierający kompleksową informację nt. oferty inwestycyjnej, zasad inwestowania w Polsce oraz instytucji wsparcia inwestorów.

Analiza wyników funkcjonowania nowego systemu wsparcia inwestycji w ramach Polskiej Strefy Inwestycji (PSI) wskazuje na pojawienie się korzystnych trendów. Według stanu na 31 grudnia 2019 r. deklarowana wartość inwestycji wyniosła 15,3 mld zł, wobec 14,4 mld zł w całym 2018 r. Daje się zauważyć rosnący udział firm sektora MŚP zarówno w deklarowanej wartości inwestycji, jak i liczbie projektów. Dostępne dane potwierdzają realizację celów ustawy o wspieraniu nowych inwestycji. Rośnie zainteresowanie inwestycjami w województwach Polski Wschodniej. W ciągu ostatnich 2 lat wzrósł udział firm zagranicznych w wartości inwestycji w Polsce Wschodniej z 25,5% w 2018 r. do 30,8% w 2019 r. Można też zaobserwować rosnący napływ inwestycji do miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (122 miasta).

Niemniej, głównym celem reformy była możliwość inwestowania na terenie całego kraju (poprzednio – 0,08% powierzchni Polski). Analiza danych funkcjonowania PSI wskazuje, że zwiększył się udział inwestycji poza obszarem Specjalnych Stref Ekonomicznych. Już w grudniu 2018 roku połowa inwestycji była realizowana poza terenem stref, przy czym wg stanu na koniec 2019 r. ten odsetek wzrósł do 55% ogólnej wartości inwestycji.

We wrześniu 2019 r. uchwalono **nowe prawo zamówień publicznych**. Ustawa, która wejdzie w życie z początkiem 2021 r. przewiduje m.in. obowiązek weryfikowania, w ramach badania oferty pod kątem rażąco niskiej ceny, zgodności wyliczonej ceny oferty na roboty budowlane z przepisami dotyczącymi kosztów pracy. Nowe regulacje mają zwiększyć konkurencyjność na rynku zamówień publicznych i zwiększyć dostęp do rynku zamówień dla małych i średnich przedsiębiorstw. Pozwolą też lepiej zarządzać całym procesem zakupowym, zwiększyć rolę współpracy zamawiającego i wykonawcy, usprawnić system środków odwoławczych, system kontroli, pozwolić na identyfikację zamówień strategicznych i tych zamówień, które mają charakter innowacyjny. Jednym z kluczowych rozwiązań nowych przepisów jest wprowadzenie procedury uproszczonej poniżej tzw. progów unijnych oraz uproszczeń w innych trybach i konkursie oraz możliwość ugodowego załatwiania największych sporów pomiędzy wykonawcą a zamawiającym na etapie wykonywania umowy.

Narzędziem umożliwiającym wsparcie nowych inwestycji jest, **nowelizacja Programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej 2011-2023**. Nowelizacja dokonana w październiku 2019 r. wprowadziła m. in. zwiększenie budżetu programu do prawie 2,6 mld zł, a także wydłużony do 2030 r. okres obowiązywania programu. W ramach programu możliwe jest dofinansowanie zarówno dużych inwestycji strategicznych, jak i średniej wielkości projektów innowacyjnych. Premiowane są przedsięwzięcia związane z zastosowaniem nowoczesnych technologii i związane z prowadzeniem działalności badawczo-rozwojowej. Program ma na celu pobudzenie innowacyjności oraz konkurencyjności polskiej gospodarki oraz nawiązywanie współpracy sektora gospodarczego z ośrodkami akademickimi. Wsparcie przyznawane jest w formie dotacji, na podstawie umowy zawartej pomiędzy Ministrem Rozwoju a inwestorem. W ramach Programu, wsparcie inwestycji może być udzielane z dwóch tytułów: kosztów kwalifikowanych tworzenia nowych miejsc pracy albo kosztów inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne. Program jest w całości finansowany ze środków budżetu państwa. Dotychczas w ramach programu zawarto 108 umów z przedsiębiorcami. Deklarowana przez przedsiębiorców wartość inwestycji w ramach programu to prawie 25 mld zł, a liczba nowych miejsc pracy – niemal 29 tys.

Nowe działania wspierające wzrost inwestycji

Pandemia COVID-19 wymusiła przestój w działalności przedsiębiorstw z różnych branż. Oznacza to, że przedsiębiorstwa te nie mają możliwości inwestowania w dalszy rozwój lub możliwości te są ograniczone. Dodatkowo, w obliczu ryzyka globalnego kryzysu gospodarczego wywołanego pandemią, konieczne jest szybkie wdrażanie działań mających na celu zabezpieczenie pracowników i przedsiębiorców. Jednocześnie – w konsekwencji znaczącego ograniczenia aktywności gospodarczej kraju – realna staje się luka finansowania inwestycji.

Odpowiedzią na powyższe wyzwania będzie Program inwestycji publicznych, stanowiący **V filar tzw. Tarczy antykryzysowej**. Ma on za zadanie wypełnić lukę w finansowaniu inwestycji i pomóc gospodarce powrócić na ścieżkę wzrostu po ustaniu zagrożenia. Dodatkowe środki przeznaczone będą na możliwie szeroki zestaw inwestycji z zakresu energetyki, ochrony zdrowia, edukacji, cyfryzacji, czy działań na rzecz ochrony środowiska, farmacji, biotechnologii.

Ważnym elementem wsparcia inwestycji jest, przyjęta 31 marca 2020 r. w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej, **nowelizacja ustawy o systemie instytucji rozwoju**, która weszła w życie 1 kwietnia 2020 r. Wprowadza m. in. nowe uprawnienia Polskiego Funduszu Rozwoju. W myśl nowych przepisów Rada Ministrów może powierzyć PFR realizację rządowego programu udzielania przedsiębiorcom wsparcia finansowego w formie obejmowania lub nabywania udziałów, akcji, warrantów (bonów) subskrypcyjnych, obligacji, wierzytelności oraz przystępowania do spółek osobowych, udzielania pożyczek, gwarancji, poręczeń. PFR zyskał możliwość udzielania wsparcia finansowego przedsiębiorcom i innym podmiotom dotkniętym skutkami sytuacji kryzysowych, w tym pandemii COVID-19. Wsparcie może być bezzwrotne lub w formie gwarancji albo poręczeń. Nowelizacja umożliwiła PFR także naprawienie lub pokrycie w całości lub w części szkód lub strat spowodowanych sytuacjami kryzysowymi, z wykorzystaniem środków własnych PFR lub środków z innych źródeł.

Sprawne otoczenie regulacyjne jest istotnym elementem strategicznego myślenia o inwestycjach. Istotną zmianą legislacyjną będzie planowana w 2020 r. **nowelizacja wyżej wspomnianej ustawy z 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji**. Głównym celem nowelizacji jest obniżenie wymogu o 50% wymaganych nakładów w zakresie reinwestycji. Ponadto projekt ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu nowych inwestycji, zawiera rozwiązania prawne, sprzyjające zwiększeniu efektywności procesów inwestycyjnych poprzez przyspieszenie i ułatwienie procesu wydania decyzji o wsparciu oraz obniżenie barier biurokratycznych. Dodatkowo nowelizacja wprowadza obowiązek oznakowania w sposób trwały inwestycji, które korzystają ze zwolnienia w podatku dochodowym wynikającego

z ustawy. Wejście w życie nowelizacji ustawy o wspieraniu nowych inwestycji przewidywane jest na ostatni kwartał 2020 r.

Trwa **reforma procesu inwestycyjno-budowlanego**. Główne zmiany w części dotyczącej procesu budowlanego wprowadza ustawa z dnia 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw. Głównym celem ustawy jest uproszczenie i przyspieszenie procesu inwestycyjno-budowlanego oraz zapewnienie większej stabilności podejmowanych w nim rozstrzygnięć, w szczególności poprzez uproszczenie zbyt rygorystycznych procedur, usunięcie nadmiarowych obowiązków po stronie inwestora oraz doprecyzowanie regulacji budzących wątpliwości interpretacyjne. Istotne zmiany dotyczą m.in. przepisów związanych z samowolami budowlanymi, pozwoleniami na budowę oraz bezpieczeństwem pożarowym. Nowelizacja ogranicza ilość dokumentów potrzebnych do uzyskania pozwolenia na budowę oraz poszerza listę przedsięwzięć budowlanych, przy których pozwolenie w ogóle nie jest wymagane, zmniejszając tym samym bariery dla potencjalnych inwestorów. Trwają prace nad reformą systemu planowania i zagospodarowania przestrzennego. Projektowane zmiany mają doprowadzić do objęcia całego obszaru gmin prawem miejscowym, co przyczyni się do łatwiejszego identyfikowania terenów atrakcyjnych inwestycyjnie. Ponadto celem reformy jest likwidacja konfliktów przestrzennych i wzrost pewności inwestowania. Nowa uproszczona struktura dokumentów zapewni większą czytelność aktów planowania przestrzennego. Po przygotowaniu zmian legislacyjnych w części reformy dotyczącej planowania i zagospodarowania przestrzennego prowadzone będą prace nad nową ustawą – Prawo budowlane, dostosowującą przepisy regulujące proces budowlany do nowych rozwiązań planistycznych.

Wybrane programy inwestycyjne realizowane na rzecz gospodarki zrównoważonej

Odpowiadając na prośbę Komisji Europejskiej o zawarciu w KPR programów inwestycyjnych na rzecz gospodarki zrównoważonej Programy te nie powinny pokrywać się z działaniami przewidzianymi do wsparcia w ramach budżetu UE, gdyż realizacja takich działań jest raportowana w inny sposób.

Działania inwestycyjne o charakterze strategicznym są planowane na okres kilku lat, zatem wykraczają poza ramy obecnego KPR. Działania te obejmują zarówno kontynuację już realizowanych działań lub ich modyfikację oraz zupełnie nowe inicjatywy. Zaktualizowana względem poprzedniego KPR strategia inwestycyjna koncentruje się na przeciwdziałaniu negatywnym zmianom klimatu, produkcji tzw. czystej energii, zrównoważonym, przyjaznym środowisku transportu, efektywności energetycznej, czy wsparciu dla gospodarki o obiegu zamkniętym. Z tego też względu w tej części KPR nie znajdują się inwestycje z zakresu polityki społecznej czy zdrowia. Wymienione poniżej programy nie stanowią katalogu zamkniętego programów i projektów inwestycyjnych realizowanych w Polsce, natomiast służą za ilustrację priorytetowych działań we wskazanych obszarach. Jednocześnie raz jeszcze podkreślamy, że realizacja prezentowanych działań będzie dostosowywana do rozwoju sytuacji gospodarczej. Obecna faza walki z pandemią COVID-19 nie pozwala na jednoznaczne określenie czy zaprojektowane przedsięwzięcia zostaną w pełni zrealizowane, a ich harmonogramy nie będą zmieniane.

1) Czysta energia

Program „Mój Prąd” (NFOŚiGW)

Program skierowany do gospodarstw domowych, wspiera rozwój energetyki odnawialnej, poprzez zwiększenie produkcji energii z mikroźródeł fotowoltaicznych i rozwój energetyki prosumenckiej.

Dofinansowanie obejmuje do 50% kosztów jednej instalacji wraz z niezbędnym oprzyrządowaniem i wynosi maksymalnie 5000 zł. Wsparciem mogą zostać objęte instalacje o 2-10 kW mocy zainstalowanej, których urządzenia zostały wyprodukowane nie wcześniej niż 24 miesiące przed instalacją i przyłączone do sieci po 23 lipca 2019 r. Projekt nie może dotyczyć wzrostu mocy już wcześniej zainstalowanej instalacji PV. W ramach całego programu planowane jest przyłączenie 200 tys. nowych instalacji fotowoltaicznych, które będą mogły wygenerować nawet 1 TWh odnawialnej energii.

Harmonogram

Program jest zaplanowany na lata 2019-2025

Finansowanie

Budżet programu wynosi 1 mld złotych i jest przeznaczony na bezzwrotne dotacje.

Program „Polska Geotermia Plus” (NFOŚiGW)

Celem programu jest zwiększenie wykorzystania zasobów geotermalnych w Polsce. W ramach programu wspierane są przedsięwzięcia polegające m.in. na budowie, rozbudowie lub modernizacji istniejących ciepłowni, elektrociepłowni, elektrowni opartych na źródłach geotermalnych, a także modernizacja lub rozbudowa istniejących źródeł wytwarzania energii o ciepłownię, elektrociepłownię czy elektrownię geotermalną, które są oparte na źródle geotermalnym, a ponadto wykonanie lub rekonstrukcja otworu geotermalnego, z wyłączeniem wykonania pierwszego odwiertu badawczego. Fakultatywnie, pod warunkiem wykonania co najmniej jednego z przedsięwzięć obligatoryjnych, wsparciem mogą zostać objęte także modernizacja sieci ciepłowniczych, przedsięwzięcia prowadzące do zmniejszenia szkodliwych emisji do atmosfery, inwestycje służące poprawie efektywności energetycznej, instalacje OZE oraz wykonanie pierwszego odwiertu badawczego.

Harmonogram

Program realizowany jest w latach 2019-2025.

Finansowanie

Budżet programu wynosi 600 mln zł (300 mln zł na pożyczki, 300 mln zł na bezzwrotne dotacje).

Program Agroenergia (NFOŚiGW)

Program jest bezpośrednio skierowany do rolników indywidualnych chcących zainwestować m.in. w odnawialne źródła energii. W ramach programu dofinansowane mogą być przedsięwzięcia dotyczące budowy nowych jednostek wytwórczych wraz z możliwością podłączenia ich do sieci dystrybucyjnej i przesyłowej, w których do produkcji energii wykorzystuje się źródła odnawialne czy technologie wykorzystujące ciepło odpadowe.

Zakres przedsięwzięcia może obejmować projekty kompleksowe, łączące źródło energii z systemem jej magazynowania, uzasadnionym pod względem technicznym i ekonomicznym.

Harmonogram

Program realizowany będzie w latach 2019-2025, przy czym podpisywanie umów będzie następowało do 2023 r., zaś środki wydatkowane będą do 2025 r.

Finansowanie

Budżet na realizację celu programu wynosi dla zwrotnych oraz bezzwrotnych form dofinansowania do 200 mln zł. 120 mln przeznaczonych jest na zwrotne formy finansowania, a 80 mln zł na wsparcie bezzwrotne.

Program polskiej energetyki jądrowej (MK)

Program polskiej energetyki jądrowej (PPEJ) jest wieloletnim programem strategicznym, którego celem jest uruchomienie w Polsce elektrowni jądrowych.

PPEJ został przyjęty przez Radę Ministrów w 2014 roku, jednak realizacja zadań w nim przewidzianych ma miejsce od 2009 roku. Do chwili obecnej wykonano następujące prace:

- wstępny wybór dwóch alternatywnych lokalizacji dla pierwszej elektrowni jądrowej (EJ), przeprowadzenie badań środowiskowych i większości badań lokalizacyjnych,
- utworzenie spółki projektowej (PGE EJ1 sp. z o.o.),
- zmiany prawa umożliwiające rozpoczęcie procesu inwestycyjnego (nowelizacje ustawy Prawo atomowe i wydanie aktów wykonawczych do ustawy, przyjęcie ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących, a także zmiana niektórych innych ustaw),
- reorganizacja dozoru jądrowego na potrzeby energetyki jądrowej,
- przygotowanie polskiego przemysłu do uczestnictwa w łańcuchu dostaw dla energetyki jądrowej w Polsce i na świecie (zadanie w toku),
- reorganizacja zaplecza B+R,
- rozpoczęcie badań lokalizacyjnych dla budowy nowego składowiska odpadów promieniotwórczych nisko- i średnioaktywnych,
- rozpoczęcie procesu przygotowania kadr dla potrzeb energetyki jądrowej,
- prowadzenie działań z zakresu komunikacji społecznej i edukacji, mających na celu pozyskanie i utrzymanie akceptacji społecznej dla energetyki jądrowej.

Harmonogram

Na okres II kwartał 2020 – I kwartał 2021 r. planowane są następujące działania: przyjęcie aktualizacji PPEJ przez Radę Ministrów; zakończenie badań lokalizacyjnych i wybór preferowanej lokalizacji dla pierwszej EJ; opracowanie, przeprowadzenie wymaganych uzgodnień i przedłożenie Radzie Ministrów projektu ustawy o zmianie ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących oraz niektórych innych ustaw; wykonanie badań geologicznych w wybranych lokalizacjach, które pomogą w wytypowaniu maksymalnie dwóch lokalizacji składowania odpadów promieniotwórczych, w których przeprowadzone zostaną pogłębione badania geologiczne; kontynuacja działań wspierających polskie przedsiębiorstwa do współpracy ze światową energetyką jądrową; opracowanie Planu rozwoju zasobów ludzkich na potrzeby energetyki jądrowej.

2) Efektywność energetyczna i czyste powietrze

Program priorytetowy „Czyste Powietrze” (NFOŚiGW)

Celem programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Jest to pierwszy o tak dużym zasięgu ogólnokrajowy program bezpośrednio ukierunkowany na dofinansowanie działań mających na celu wyeliminowanie emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez spalanie paliw stałych w nieefektywnych źródłach ciepła, a także podniesienie efektywności budynków mieszkalnych. Program wdrażany jest przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i przez 16 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska. W celu zwiększenia zasięgu programu, jak również by przyspieszyć weryfikację wniosków o dofinansowanie i podpisywanie umów z beneficjentami, począwszy od lipca 2019 r. podpisywane są z gminami umowy współrealizacji w ramach porozumień.

W ramach programu dofinansowane mogą zostać: wymiana przestarzałych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe (w tym zakup urządzeń, instalacji i materiałów, takich jak: węzły cieplne, pompy ciepła powietrzne odbierające ciepło z gruntu lub wody, systemy ogrzewania elektrycznego, kondensacyjne kotły olejowe i gazowe, kotły na paliwa stałe); montaż i demontaż tych urządzeń i materiałów; zastosowanie odnawialnych źródeł energii (kolektory słoneczne, mikroinstalacje fotowoltaiczne); wykonanie innych termomodernizacji budynków jednorodzinnych i wydzielonych lokali mieszkalnych. W ramach programu „Czyste Powietrze” na dofinansowanie składają się bezzwrotna dotacja oraz pożyczka. Wielkość dotacji jest zależna od dochodu na osobę w rodzinie. Jeżeli właściciel/współwłaściciel budynku jednorodzinnego uzyska dotację i pożyczkę łącznie na 100% kosztów inwestycji, to nie musi posiadać wkładu własnego – i dotacja, i pożyczka mogą być wypłacane wprost na rachunek wykonawcy. Jest to o tyle ważne, że konieczność inwestowania najpierw własnych środków finansowych, aby potem otrzymać ich zwrot, była barierą dla osób, które takich środków finansowych nie posiadały.

Harmonogram

Program realizowany jest w latach 2018-2029.

Finansowanie

Budżet programu wynosi 103 mld zł.

Program „Stop Smog” (MR)

Program „Stop Smog” skierowany jest przede wszystkim do osób ubogich energetycznie. W ramach programu na lata 2019-2024 przewidziano mechanizm finansowania wymiany przestarzałych, wysokoemisyjnych źródeł ogrzewania wraz z termomodernizacją jednorodzinnych budynków mieszkalnych zamieszkałych przez osoby ubogie energetycznie (tzw. przedsięwzięcia niskoemisyjne).

Program „Stop Smog” jest nie tylko ważnym krokiem w kierunku poprawy jakości powietrza, ale również przeciwdziałaniu ubóstwu energetycznemu. Problem ten dotyczy 4,6 mln osób w Polsce, głównie mieszkańców wsi i małych miast. Zdecydowana większość z nich, bo aż 75% osób, mieszka w domach jednorodzinnych. Oznacza to, że co ósmy mieszkaniec Polski stoi przed dylematem czy ogrzać mieszkanie kosztem ograniczenia konsumpcji innych dóbr. Niska emisja, czyli zanieczyszczenia emitowane w dużej części z domów jednorodzinnych ogrzewanych kotłami i paliwem niskiej jakości, jest jedną z głównych przyczyn zanieczyszczenia powietrza i zjawiska smogu w Polsce. Program „Stop Smog” zakłada ścisłą współpracę finansowo-organizacyjną pomiędzy rządem, a samorządami gminnymi. Mechanizm finansowy w ramach programu przewiduje współfinansowanie ze strony budżetu państwa na poziomie do 70%, a po stronie gminy na poziomie minimum 30%. Zapewnia to możliwość finansowania przedsięwzięć ze środków publicznych nawet do 100% ich wartości (a więc bez wkładu finansowego beneficjenta).

Program obejmuje finansowanie w jednorodzinnych budynkach mieszkalnych:

- wymiany obecnie używanych urządzeń lub systemów grzewczych na spełniające standardy niskoemisyjne (m.in. zgodność z przepisami krajowymi i UE dot. dopuszczalnych emisji zanieczyszczeń oraz dot. efektywności energetycznej),
- likwidacji obecnie używanych urządzeń lub systemów grzewczych oraz przyłączenie budynku do sieci ciepłowniczej lub gazowej na potrzeby ogrzewania,
- termomodernizacji budynku.

Oprócz kosztów inwestycyjnych, program obejmuje także współfinansowanie działań pozainwestycyjnych, niezbędnych do zapewnienia prawidłowej realizacji porozumienia (m.in. koszty dokumentacji projektowej i inwestycyjnej, audytów energetycznych, koszty związane z funkcjonowaniem w gminie usług doradztwa energetycznego). Maksymalny średni koszt kompleksowej termomodernizacji jednorodzinnego budynku mieszkalnego wynosi 53 000 zł. Przedsięwzięcia niskoemisyjne będą współfinansowane i realizowane w ramach porozumienia, zawieranego między ministrem właściwym do spraw gospodarki a gminą.

Harmonogram

Program realizowany jest w latach 2019-2024.

Skutki finansowe

Budżet programu wynosi 1,2 mld zł, w tym 883,2 mln z budżetu państwa. Środki na realizację programu pochodzą będą z Funduszu Termomodernizacji i Remontów prowadzonego przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Po 2024 roku nastąpi weryfikacja efektywności takiego modelu wsparcia.

Program „Energia Plus” (NFOŚiGW)

Wsparciu podlegają przedsięwzięcia polegające m.in. na budowie, rozbudowie lub modernizacji istniejących instalacji produkcyjnych lub urządzeń przemysłowych, prowadzące do zmniejszania zużycia surowców pierwotnych i szkodliwych emisji do atmosfery, przedsięwzięcia i zmiany technologiczne mające na celu poprawę efektywności energetycznej, modernizacja lub rozbudowa sieci ciepłowniczych, przedsięwzięcia dot. budowy lub przebudowy jednostek wytwórczych w tym źródeł kogeneracyjnych, ze źródeł odnawialnych (OZE) oraz źródeł wykorzystujących ciepło

odpadowe wraz z możliwym podłączeniem ich do sieci dystrybucyjnej lub przesyłowej. Program skierowany jest do przedsiębiorców.

Harmonogram

Program realizowany jest w latach 2019-2025.

Finansowanie

Budżet na realizację celu programu wynosi 4 mld zł dla zwrotnych oraz bezzwrotnych form dofinansowania.

Program „Ciepłownictwo powiatowe” (NFOŚiGW)

Celem pilotażowego programu „Ciepłownictwo powiatowe” jest zmniejszenie negatywnego oddziaływania przedsiębiorstw ciepłowniczych na środowisko, w tym poprawa jakości powietrza, poprzez wsparcie przedsięwzięć inwestycyjnych.

W ramach programu wspierane będą przedsięwzięcia polegające m.in. na budowie, rozbudowie lub modernizacji istniejących instalacji produkcyjnych lub urządzeń przemysłowych, prowadzące do zmniejszania zużycia surowców pierwotnych, ograniczenia lub uniknięcia szkodliwych emisji do atmosfery, wspierające nowe źródła ciepła i energii elektrycznej, w których do produkcji energii wykorzystuje się energię ze źródeł odnawialnych, ciepło odpadowe, ciepło pochodzące z kogeneracji, a także przedsięwzięcia służące poprawie efektywności energetycznej i rozbudowie lub modernizacji sieci ciepłowniczych.

Beneficjentami programu są spółki kapitałowe, których przedmiotem działalności jest produkcja energii cieplnej na cele komunalno-bytowe i których większościowym udziałowcem jest jednostka samorządu terytorialnego (min. 70%).

Harmonogram

Program realizowany będzie w latach 2019-2025.

Finansowanie

Budżet na realizację programu wynosi 500 mln zł.

Program „Budownictwo energooszczędne. Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” (NFOŚiGW)

Środki z programu mogą być przeznaczone na termomodernizację muzeów, obiektów zabytkowych, obiektów sakralnych, szpitali, zakładów opiekuńczo-leczniczych, pielęgnacyjno-opiekuńczych, hospicjów, domów studenckich, ośrodków na potrzeby kultury, kultu religijnego, oświaty, opieki, wychowania, nauki. Ponadto finansowane mogą być projekty dot. zmiany wyposażenia obiektów w urządzenia o najwyższych, uzasadnionych ekonomicznie standardach efektywności energetycznej, związanych bezpośrednio z prowadzoną termomodernizacją obiektów, w szczególności: ocieplenie

obiektu, wymiana okien, drzwi zewnętrznych, przebudowa systemów grzewczych, wymiana systemów wentylacji i klimatyzacji, zastosowanie systemów zarządzania energią w budynkach, wykorzystanie technologii odnawialnych źródeł energii, przygotowanie dokumentacji technicznej w tym audytów energetycznych i ekspertyz mykologicznych, likwidacja zawilgocenia i jego skutków na termomodernizowanym budynku, wymiana oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego obiektu na energooszczędne. Beneficjentom programu, tj. podmiotom które prowadzą wymienione objekty, może być udzielona dotacja lub pożyczka.

Harmonogram

Program realizowany będzie w latach 2016-2022.

Finansowanie

Budżet na realizację programu wynosi 1,13 mld zł.

Ulga termomodernizacyjna (MF)

W 2019 r. zaczęła obowiązywać ustawa wprowadzająca ulgę na termomodernizację budynków jednorodzinnych, w tym wymianę kotłów na paliwo stałe (tj. Ustawa o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne). Podatnicy, którzy są właścicielami lub współwłaścicielami budynku mieszkalnego jednorodzinnego, od początku 2019 r. mogą korzystać z nowej preferencji w PIT, z tzw. ulgi termomodernizacyjnej.

Zgodnie z ustawą, ulgą termomodernizacyjną objęte są materiały budowlane, urządzenia i usługi, które wpływają na poprawę jakości powietrza i efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz zdrowia obywateli. Odliczeniu od dochodu podlegają wydatki w okresie realizacji przedsięwzięcia, do maksymalnej kwoty 53 tys. zł. Realizacja przedsięwzięcia objętego ulgą nie może przekraczać 3 lat.

Finansowanie ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów części kosztów przedsięwzięć termomodernizacyjnych i remontowych (BGK)

Podstawowym celem Funduszu Termomodernizacji i Remontów jest pomoc finansowa dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia termomodernizacyjne i remontowe oraz wypłata rekompensat dla właścicieli budynków mieszkalnych, w których były lokale kwaterunkowe. Wsparcie udzielane jest w postaci premii termomodernizacyjnej, premii remontowej i premii kompensacyjnej.

Nowelizacja przepisów, która nastąpiła na podstawie ustawy z dnia 23 stycznia 2020 r. o zmianie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. poz. 412) wprowadziła możliwość ubiegania się o zwiększoną premię termomodernizacyjną:

- w przypadku, gdy termomodernizacji towarzyszy montaż mikroinstalacji OZE – zwiększenie premii do 21% wartości przedsięwzięcia termomodernizacyjnego,
- w przypadku termomodernizacji budynków wybudowanych w technologii prefabrykowanej wielkopłytywowej – zwiększenie premii o wartość 50% kosztów zaprojektowania, zakupu i montażu

kotew metalowych służących wzmocnieniu połączeń w płytach ściennych (co jest szczególnie istotne z uwagi na bezpieczeństwo użytkowania tego rodzaju budynków po dociążeniu elementów ściennych dodatkowymi warstwami ocieplenia).

Premia remontowa udzielana jest na przedsięwzięcia remontowe realizowane w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych oddanych do użytkowania przed dniem 14 sierpnia 1961 r. Inwestorami, którzy mogą ubiegać się o premię termomodernizacyjną są np. osoby fizyczne, wspólnoty mieszkaniowe – w tym wspólnoty z większościowym udziałem gminy, towarzystwa budownictwa społecznego, spółdzielnie mieszkaniowe, gminy.

Wspomniana wyżej nowelizacja wprowadziła szczególną premię remontową na potrzeby realizacji przedsięwzięć remontowych w budynkach, w których znajdują się mieszkania z gminnego zasobu mieszkaniowego. W przypadku takich budynków premia remontowa jest udzielana w wysokości 50% wartości przedsięwzięcia remontowego lub 60%, jeżeli budynek jest wpisany do rejestru zabytków lub znajduje się na obszarze wpisanym do tego rejestru.

Finansowanie

Finansowanie pochodzi z budżetu państwa. W okresie 10 lat przewiduje się koszty funkcjonowania instrumentów wsparcia na poziomie 3 mld zł.

3) Zrównoważony transport

Program Uzupelniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej do 2028 roku „Kolej+” (MI)

Głównym celem Programu Kolej+ jest uzupełnienie sieci kolejowej o połączenia kolejowe (w tym przygotowanie niezbędnej dokumentacji przedprojektowej i projektowej) miejscowości o populacji powyżej 10 tys. osób, które nie posiadają dostępu do kolei pasażerskiej lub towarowej z miastami wojewódzkimi. Wpisuje się on w zrównoważony rozwój kraju pozostając w zgodności z przepisami i wytycznymi Unii Europejskiej. Stanowi uzupełnienie aktualnie prowadzonych działań związanych z realizacją inwestycji kolejowych na szczeblu krajowym, a także wpływa na zachowanie spójności połączeń międzyregionalnych. Program pozwoli na właściwe planowanie i wsparcie inwestycji ukierunkowanych m.in. na usprawnienie komunikacji pasażerskiej na poziomie międzyregionalnym oraz racjonalne i spójne podejmowanie działań realizujących kierunki rozwoju kraju na poziomie regionalnym w obecnej i kolejnej perspektywie finansowej. Program jest ponadto promocją ekologicznych środków transportu. W zamierzeniu program ma również poprawić organizację przewozów pasażerskich i wpłynąć na ochronę infrastruktury kolejowej przed likwidacją.

Harmonogram

Program realizowany będzie do 2028 r.

Finansowanie

Łączna wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację Programu wynosi 6 588,00 mln zł. Poziom dofinansowania ze środków pochodzących z dokapitalizowania PKP PLK S.A. wynosi 85% (5 599,80 mln zł) kosztów kwalifikujących się do wsparcia, łączny wkład własny jednostek samorządu terytorialnego – 15% (988,20 mln zł) kosztów kwalifikujących się do wsparcia.

Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych o charakterze użyteczności publicznej (MI)

Jest to państwowy fundusz celowy na rzecz rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej. Służy on dofinansowaniu zadań własnych organizatorów publicznego transportu zbiorowego w zakresie przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, z wyłączeniem przewozów realizowanych w ramach komunikacji miejskiej. Dzięki temu mieszkańcy, przede wszystkim z mniejszych miejscowości, będą mogli dotrzeć środkami transportu publicznego do pracy, szkół, placówek zdrowia i instytucji kultury. Zwiększenie siatki połączeń autobusowych stworzy także możliwość znalezienia pracy w miejscowościach, do których dojazd był dotychczas utrudniony lub niemożliwy.

Finansowanie

Ustawa ustanawiająca Fundusz rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej przewiduje wydatki z budżetu państwa w wysokości 200 mln zł w 2020 r. oraz w 2021 r.

4) Gospodarka o obiegu zamkniętym

7 AFFORDABLE AND
CLEAN ENERGY

9 INDUSTRY, INNOVATION
AND INFRASTRUCTURE

12 RESPONSIBLE
CONSUMPTION
AND PRODUCTION

13 CLIMATE
ACTION

Program „Racjonalna gospodarka odpadami” (NFOŚiGW)

Celem programu jest realizacja zasad gospodarki odpadami, a w szczególności hierarchii sposobów postępowania z odpadami, poprzez: zapobieganie powstawaniu odpadów, ustanowienie i utrzymanie powszechnych systemów selektywnego zbierania odpadów, utworzenie i utrzymanie wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami, zmniejszenie ilości odpadów poddawanych nielegalnemu międzynarodowemu przemieszczaniu, budowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa, wsparcie tworzenia bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami. Program skierowany jest do jednostek samorządu terytorialnego, organów administracji publicznej, przedsiębiorców, organizacji non profit, które pełnią funkcję „banków żywności”.

Harmonogram

Program realizowany jest w latach 2015-2026

Finansowanie

Budżet programu wynosi 947,8 mln zł (środki przyznawane są w ramach dotacji lub pożyczki).

6. Działania w odpowiedzi na priorytety ASGS 2020

W tym rozdziale zaprezentowane zostaną działania wpisujące się w trzy z czterech priorytetów Rocznej Strategii Zrównoważonego Wzrostu 2020, tj. (5a) zrównoważenia środowiskowego, (5b) wzrostu produktywności oraz (5c) sprawiedliwości. W przeciwieństwie do rozdziału 4 Strategia inwestycyjna, tutaj prezentowane są działania o charakterze reform, czyli zmian w poszczególnych obszarach polityk, programów czy strategii planowanych w horyzoncie tej edycji KPR, czyli od kwietnia br. do kwietnia 2021 r. Poniższe działania zostały zaplanowane w lutym/marcu br., przed wprowadzeniem stanu epidemicznego w Polsce. W związku z tym harmonogramy tych działań należy traktować jako orientacyjne.

a) Zrównoważenie środowiskowe

Polska jako strona Porozumienia paryskiego, nadal dąży do osiągnięcia neutralności w drugiej połowie XXI wieku, w sposób bezpieczny i odpowiedzialny, z uwzględnieniem krajowych warunków społeczno-ekonomicznych.

Ambitnym celem muszą towarzyszyć adekwatne działania reformujące gospodarkę. Nie może się to jednak odbyć bez odpowiednich regulacji – nie tylko na poziomie krajowym, ale także unijnym. Ważnym aspektem jest dostęp do środków finansowych, za pomocą których transformacja gospodarki będzie możliwa. Polska planuje maksymalnie wykorzystać środki Funduszu Modernizacyjnego, który jest zasilany ze sprzedaży praw do emisji CO₂, na inwestycje zmniejszające energochłonność gospodarki.

Ponadto rząd planuje dalszy rozwój odnawialnych źródeł energii m.in. poprzez tworzenie regulacji wspierających powstawanie farm wiatrowych na Bałtyku oraz wspieranie budownictwa hydrotechnicznego. W ramach optymalizacji pozyskiwania energii z OZE należy zintensyfikować działania mające na celu rozwój wykorzystania potencjału hydroenergetycznego polskich rzek, m.in. poprzez budowę nowych stopni wodnych. Niezależnie od inwestowania w OZE, w opinii Rządu RP należy umożliwić i rozwijać inwestycje służące zastępowaniu paliw stałych paliwami mniej emisyjnymi, w tym gazem ziemnym, tak by umożliwić przedsiębiorcom udział w transformacji. Jednocześnie Rząd RP z zaniepokojeniem odnotowuje fakt, że w Komunikacie Europejski Zielony Ład nie wspomniano o wykorzystaniu energii nuklearnej – stabilnego źródła zeroemisyjnego, które dostarcza obecnie około 28% niskoemisyjnej energii w UE. Polska realizuje Program rozwoju energetyki jądrowej (patrz. rozdział 5).

Jednym z priorytetowych działań Polski w obszarze energetyki jest wspieranie efektywności energetycznej. Sektor budownictwa, jako jeden z głównych filarów gospodarki, jest obszarem, który będzie odgrywać w tym procesie wiodącą rolę. Szeroko rozumiana efektywność energetyczna jest uznawana za jedną z tańszych dróg w kierunku ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza i zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego. Renowacje prowadzą do niższych rachunków za energię i mogą obniżyć wskaźnik ubóstwa energetycznego, jak również mogą pobudzić sektor budowlany, co stanowi szansę dla rozwoju MŚP i tworzenia lokalnych miejsc pracy. Przykłady programów wspierających termomodernizację, czy wymianę kotłów na paliwo stałe znajdują się w rozdziale 5.

Począwszy od września 2018 r. realizowany jest program NFOŚiGW „Czyste powietrze” (por. poprzednie edycje KPR). Obecnie realizowany jest przegląd tego programu w kierunku jego optymalizacji poprzez dokonanie uproszczeń w procesie ubiegania się o środki przez osoby fizyczne – właściciele budynków mieszkalnych jednorodzinnych, jak również włączenie sektora bankowego w jego realizację, co pozwoli zwiększyć wykorzystanie środków finansowych w ramach tego Programu na działania zmierzające do poprawy jakości powietrza w Polsce. Programowi, podobnie jak miało to miejsce w latach 2018-2019, będzie towarzyszyć kampania informacyjno-promocyjna.

Realizowany jest także projekt na rzecz promowania przeprowadzenia audytu energetycznego w małych i średnich przedsiębiorstwach.

Nowelizacja ustawy o zmianie ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (MK)

Planowana jest nowelizacja ustawy o zmianie ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w celu wsparcia konkurencyjności przedsiębiorstw, które modernizują systemy energetyczne oraz działają na rzecz poprawy efektywności energetycznej. Nowelizacja ma dopełnić transpozycję Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/410 z dnia 14 marca 2018 r. zmieniającej dyrektywę 2003/87/WE (zwana dalej „dyrektywą 2018/410”). Dyrektywa 2018/410 ustanowiła zasady ubiegania się o wsparcie inwestycji ze środków Funduszu Modernizacyjnego. Fundusz Modernizacyjny jest nowym rozwiązaniem, które określonej grupie państw członkowskich ma pomóc w transformacji i modernizacji sektora energetycznego oraz wspierać procesy przemian zawodowych w regionach uzależnionych od węgla. Mechanizm ten ma zacząć funkcjonować od 2021 r. Fundusz Modernizacyjny nie będzie wspierał przedsięwzięć inwestycyjnych wytwarzających energię przy wykorzystaniu stałych paliw kopalnych. Poprawa jakości regulacji i zwiększenie elastyczności dla podmiotów biorących udział w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych może przyczynić się do zwiększenia liczby inwestycji związanych z redukcją emisji, a tym samym pozytywnie wpłynąć na środowisko naturalne.

Harmonogram:

- Przedłożenie projektu ustawy Radzie Ministrów – **II kwartał 2020 r.**
- Planowane zakończenie prac legislacyjnych – **III kwartał 2020 r.**
- Zakładane wejście w życie ustawy – **IV kwartał 2020 r.**

Finansowanie:

Zmiany wprowadzone niniejszą ustawą spowodują skierowanie środków z Funduszu Modernizacyjnego w wysokości 1 558,7 mln zł na Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Środki z Funduszu Modernizacyjnego, które następnie będą przeznaczane na inwestycje, będą pochodzić ze sprzedaży w UE 2% całkowitej liczby uprawnień na aukcji w latach 2021–2030 (z czego dla Polski przewidziane jest 43,4%, zgodnie z załącznikiem IIb dyrektywy 2003/87/WE). Szacunkowe przychody Funduszu Modernizacyjnego dla Polski w latach 2021-2030, pochodzące ze sprzedaży 2% całkowitej puli uprawnień z systemu EU ETS, wynoszą 362,5 mln euro w 2021 r. i 367,74 mln euro w 2022 r.

Rozwój morskiej energetyki wiatrowej (MK)

Aktualnie prowadzone są działania na rzecz rozwoju morskiej energetyki wiatrowej. Choć podejmowane przez rząd działania w zakresie nowelizacji ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii zmierzają w kierunku zapewnienia spełnienia przez Polskę celu OZE na 2020 r. i kolejnych, ambitnych celów na dalsze lata, w chwili obecnej brak jest regulacji, które skłaniałyby inwestorów do podjęcia kluczowych decyzji w odniesieniu do budowy morskich farm

wiatrowych na Bałtyku. Stworzenie ram prawnych dla morskiej energetyki wiatrowej jest jednym z priorytetowych działań rządu i wynika z miejsca jakie zajmuje ona w Krajowym planie na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. Rozwój morskiej energetyki wiatrowej stanowi jeden z projektów strategicznych, a włączenie energii produkowanej w morskich elektrowniach wiatrowych na Bałtyku w 2025 r. do krajowego mixu energii będzie miało znaczący wpływ na wypełnienie przez Polskę celów w zakresie udziału energii z OZE w finalnym zużyciu energii brutto w 2030 r. Rozwój morskiej energetyki wiatrowej będzie kluczowy dla realizacji zobowiązań międzynarodowych w zakresie energetyki odnawialnej w horyzoncie długoterminowym, dlatego stworzenie regulacji prawnych, które stymulować będą rozwój tego sektora, jest kluczowe.⁶

Harmonogram

- Przyjęcie przez Radę Ministrów projektu ustawy o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych i skierowanie go do prac parlamentarnych – **II kwartał 2020 r.**
- Wejście w życie ustawy – realizacja działania - **III kwartał 2020 r.**

Skutki finansowe

Efekty związane z budową i funkcjonowaniem morskich farm wiatrowych wykrócą poza horyzont czasowy KPR. Morskie farmy wiatrowe będą oddawane do użytkowania sukcesywnie, prawdopodobnie od roku 2024 do roku 2033 – jest to faza inwestycyjna. Pierwsze skutki dla sektora finansów publicznych powstaną po wejściu w życie ustawy o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych i związane będą z koniecznością zapewnienia wykonywania zadań ministra właściwego do spraw klimatu.

Optymalizacja Programu „Czyste Powietrze” (MK)

Działanie ma na celu usprawnienie i poszerzenie kanału dystrybucji środków finansowych pochodzących z aktualnie obowiązującego Programu „Czyste Powietrze”. W ramach prowadzonych prac planuje się m.in.:

- uproszczenie wniosku o dofinansowanie,
- włączenie do programu zewnętrznych partnerów – banków komercyjnych, które obsługiwałyby część kredytową wniosków o dofinansowanie; ich rola nie ograniczy się jedynie do udzielania finansowania uzupełniającego/pomostowego dla inwestycji termomodernizacyjnych, ale również polegać będzie na udostępnieniu nowych kanałów dystrybucji dotacji, tj. placówek bankowych,
- włączenie gmin do Programu – jako kolejnego kanału dystrybucji środków,
- standaryzacja procedur stosowanych we wszystkich wojewódzkich funduszach ochrony środowiska i gospodarki wodnej (wfośigw),
- wprowadzenie możliwości składania wniosków online. Jednym z kanałów dostępu do nowej wersji programu będzie uproszczony wniosek elektroniczny w serwisie gov.pl.
- poziomy dotacji będą powiązane z efektem ekologicznym (bonus za niskoemisyjność i instalowanie OZE – kolektorów słonecznych i mikroinstalacji PV).

Harmonogram

⁶ <https://legislacja.gov.pl/projekt/12329105>

- Przyjęcie przez RM projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw – **II kwartał 2020 r.**,
- Uruchomienie nowej wersji Programu Czyste Powietrze wraz z nowym, uproszczonym wnioskiem o dofinansowanie – **III kwartał 2020 r.**

Skutki finansowe

Zmiana nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa. Aktualnie Plan finansowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na 2020 r. zakłada, że na finansowanie programu „Czyste Powietrze” zostaną uruchomione środki NFOŚiGW w wysokości 1,9 mld zł. Możliwe jest zwiększenie tej kwoty w trakcie roku, jeśli z analizy zgłaszanego zapotrzebowania (wynikającego z dynamiki podejmowanych uchwał i podpisywanych umów przez wojewódzkie fundusze, jak również zaangażowania gmin w proces wdrażania Programu) wyniknie taka konieczność. Należy oczekiwać, że przy wzrastającym tempie wdrażania Programu wydatki w kolejnych latach będą rosły. Ze względu na coroczne uchwalanie ustawy budżetowej, której załącznikiem jest plan finansowy NFOŚiGW, kwoty na realizację programu „Czyste powietrze” określone są tylko na rok budżetowy, z tego względu na obecną chwilę nie wskazano kwoty docelowej na rok 2021.

„Czyste powietrze – zdrowy wybór – Twój wybór!” - działanie edukacyjno-promocyjne mające na celu poprawę stanu jakości powietrza w Polsce (MK)

W związku trwającymi pracami nad usprawnieniem Programu Czyste Powietrze, w 2020-21 r. zaplanowano kontynuację kampanii „Czyste powietrze – zdrowy wybór – Twój wybór!”, promocję instrumentów finansowych NFOŚiGW w ogólnopolskich mediach i wzmocnienie współpracy z samorządami. Skuteczność działań zostanie zweryfikowana przy pomocy przeprowadzanego co dwa lata badania świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski. Do mierzenia efektu ekologicznego przyjmuje się zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych zrealizowanych projektów.

Działanie jest kontynuacją kampanii edukacyjno-promocyjnej prowadzonej w roku 2018 i 2019, której celem było wyjaśnienie przyczyny powstawania zjawiska smogu oraz zachęcenie Polaków do podejmowania działań, które służą zmniejszeniu emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza. W ramach tej kampanii zrealizowano dotychczas: kampanie internetowe (strona kampaniaczystepowietrze.pl), produkcję i emisję spotów telewizyjnych i radiowych, niestandardowe działania w radio (rozmowy reklamowe i słuchowisko dla dzieci), działania dodatkowe (artykuły w prasie, press-kit, udział m.in. w targach branżowych), emisję felietonu „Stać Cię na czyste powietrze!” w Internecie zachęcającego do składania wniosków w ramach Programu Czyste Powietrze, film instruktażowy ukazujący jak wypełnić i złożyć wniosek o dofinansowanie w ramach Programu Czyste Powietrze, konkursy w mediach społecznościowych.

Harmonogram

- realizacja programu „Czyste powietrze – zdrowy wybór – Twój wybór” – **II-IV kwartał 2020 r.**

Skutki finansowe

W 2020 r. na ww. działania zaplanowano kwotę szacunkową ok. 2 mln zł.

Wsparcie techniczne na rzecz promowania audytu energetycznego i inwestycji w obszarze efektywności energetycznej w małych i średnich przedsiębiorstwach (MK)

Celem projektu jest poszerzanie świadomości w zakresie poprawy efektywności energetycznej, w szczególności promowanie przeprowadzenia audytu energetycznego w przedsiębiorstwach, a także promocja inwestycji w obszarze efektywności energetycznej. Działania skierowane są do sektora MŚP. Wykonawcą projektu, zaplanowanego na 24 miesiące począwszy od 20 listopada 2018 r., jest Krajowa Agencja Poszanowania Energii (KAPE).

Harmonogram

- Opracowanie analizy identyfikującej zużycie energii oraz szacującej potencjał efektywności energetycznej w MŚP – **II kwartał 2020 r.**
- Rekomendacje dla władz w zakresie instrumentów finansowych zachęcających do inwestowania w efektywność energetyczną – **III kwartał 2020 r.**
- Opracowanie i udostępnienie pełnych narzędzi stanowiących bazę wiedzy dla przedsiębiorców, w tym podręcznik do wykonania audytu samodzielnie, kurs e-learningowy oraz baza najlepszych praktyk – **IV kwartał 2020 r.**

Skutki finansowe

Realizacja projektu nie jest finansowana ze środków budżetu państwa. Wsparcie pochodzi z budżetu Programu Wspierania Reform Strukturalnych (środki UE). Po zakończeniu projektu po stronie budżetu państwa w 2021 r. mogą się pojawić koszty związane z utrzymaniem stron, na których umieszczono narzędzia, tj. kalkulator oszczędności energii, bazę najlepszych praktyk.

b) Wzrost wydajności

Pomimo znaczącego wzrostu produktywności pracy w ostatnim dziesięcioleciu (o blisko 30%), Polska nadal plasuje się poniżej średniej UE w tym zakresie (77% średniej unijnej). Osiągnięcie wyższej wydajności w Polsce wymaga systematycznych i przyszłościowych działań na rzecz badań naukowych i innowacji, rozwoju technologii cyfrowych, inteligentnej reindustrializacji, czy wspierania rozwoju start-upów.⁷

Kluczową sprawą jest dalszy wzrost nakładów na działalność badawczo-rozwojową, rozwój kompetencji oraz poprawa otoczenia regulacyjnego. Konieczne jest stworzenie kolejnych zachęt finansowych dla biznesu by pobudzić inwestycje, szczególnie w te obszary, które mogą wzmocnić lub zbudować przewagi konkurencyjne. Proces kurczenia się zasobów pracy staje się problemem namacalnym, na który odpowiedzi poszukuje się w rozwoju robotyzacji. Ponadto, zwiększanie udziału robotów w przedsiębiorstwach wpływa na zwiększenie skali produkcji, a także spadek ich kosztów. Polska chce tworzyć warunki dla włączania robotyki w proces produkcji, stąd planowane jest wprowadzenie ulgi podatkowej na wzór realizowanej już ulgi na B+R.

Polska kreuje warunki dla zacieśnienia współpracy sektora naukowego oraz biznesu, zdolnych do tworzenia innowacyjnych projektów z dużym potencjałem komercjalizacji. Rozwijana jest działalność powołanej Sieci Badawczej Łukasiewicz, mającej na celu internacjonalizację polskich badań naukowych oraz Fundacji Platformy Przemysłu Przyszłości, upowszechniającej wiedzę o transformacji cyfrowej wśród polskich przedsiębiorców. Wobec wielu wyzwań związanych z powszechną transformacją technologiczną w gospodarce, Ministerstwo Rozwoju pracuje nad dokumentem pn. „Foresight technologiczny polskiej gospodarki do roku 2040”. Ma on na celu zidentyfikowanie trendów technologicznych, opracowanie scenariuszy rozwojowych polskiej gospodarki w oparciu o analizę zasobów, aktywności i osiągnięć jednostek naukowych i przedsiębiorstw w dziedzinie rozwoju technologii. Zakończenie prac nad dokumentem planowane jest na IV kwartał 2020 r.

Dla osiągnięcia większej wydajności i innowacyjności niezbędne są działania na rzecz edukacji i rozwoju umiejętności, w tym przede wszystkim kompetencji cyfrowych. Jednocześnie widać, iż kompetencje cyfrowe obywateli to już nie tylko kwestia przyszłej innowacyjności naszego Państwa, ale kwestia funkcjonowania naszego społeczeństwa i państwa tu i teraz. Warto również dodać, iż niestety w takich sytuacjach zjawisko wykluczenia cyfrowego staje się jeszcze bardziej palącym problemem, wymagającym niezwłocznie podjęcia odpowiednich działań. Realizowany w Polsce program pn. „Szkoła dla innowatora” pozwoli na wypracowanie intensywnego programu nauczania rozwijającego kompetencje proinnowacyjne. Wobec potrzeby zbliżania sektora nauki i biznesu, kontynuowany jest program pn. „Doktorat wdrożeniowy”, pozwalający na budowanie współpracy pomiędzy podmiotami systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz otoczeniem społeczno-gospodarczym, prowadzonej w ramach szkół doktorskich.

Rozwój wsparcia dla start-upów inicjujących innowacyjne rozwiązania jest formą inwestycji w przyszłość, którą zdominują nowoczesne technologie i rozwiązania powiązane ze sztuczną inteligencją, czy Internetem rzeczy. W obszarze wspierania rozwoju start-upów, rok 2019 r. w Polsce okazał się przełomowy. Wartość inwestycji venture capital (VC) w 2019 roku przekroczyła 1,2 mld zł. Na tle wyniku wartości inwestycji z 2018, jest to aż ośmiokrotny wzrost. Aż 75% zainwestowanych w Polsce środków to kapitał prywatny, a udział międzynarodowych funduszy w transakcjach wyniósł ponad 60%. Dla rozwoju ekosystemu start-upowego w Polsce planowana jest nowa edycja programu „Start in Poland”, będącego kontynuacją stworzonego w 2016 r. programu dla wspierania

---

⁷ Raport PARP *„Monitoring innowacyjności polskich przedsiębiorstw Wyniki II edycji badania 2019”* wskazuje, że firmy wysoko innowacyjne stanowią jedynie 3%, natomiast firmy nienastawione na innowacje to aż 45% ogółu z próby badanej 1327 firm. Negatywne czynniki zewnętrzne wpływające na innowacje i rozwój firm to m. in. przepisy prawa, zmiany społeczno-demograficzne (starzenie się społeczeństwa).

innowacyjnych firm na każdym etapie ich rozwoju. Kontynuacja programu ma być finansowana ze środków europejskich w ramach nowej perspektywy finansowej.

Główne działania zaplanowane na lata 2020-2021:

Wzrost nakładów na B+R

Ulga na roboty (MR/MF)

Celem ulgi będzie mobilizowanie przedsiębiorstw do inwestycji, zwłaszcza w nowoczesne technologie.

Ulga będzie obejmować wydatki na zakup robotów, kobotów, urządzeń do produkcji addytywnej (druk 3D), oprogramowania wykorzystywanego do projektowania, produkcji lub przetwarzania, integracji urządzeń produkcyjnych, czujników, urządzeń rozszerzonej i wirtualnej rzeczywistości używanych do projektowania, produkcji lub przetwarzania. Dotyczyć będzie również maszyn produkcyjnych sterowanych cyfrowo, jak i kosztów czasowego użytkowania takich urządzeń na podstawie umowy, a także wydatków na szkolenie pracowników związane z uruchomieniem systemu.

Ulga powinna być dostępna dla każdego podmiotu, bez rozróżniania na MŚP i dużych przedsiębiorców. Przewiduje się, że wprowadzenie ulgi spowoduje znaczącą poprawę nasycenia polskich przedsiębiorstw robotami, wspomagając tym samym transformację polskiego przemysłu w kierunku Przemysłu 4.0.

Harmonogram

- Przyjęcie projektu przez Radę Ministrów – **III kwartał 2020 r.**
- Planowane wejście w życie – **od początku 2021 r.**

Skutki finansowe

Ustanowienie ulgi nie spowoduje uszczerbku dla dochodów budżetu państwa w horyzoncie KPR 2020/2021.

Kapitał ludzki

Szkoła dla innowatora (MR/MEN)

„Szkoła dla innowatora” to trzyletni projekt pilotażowy prowadzony przez Centrum Edukacji Obywatelskiej w konsorcjum ze Stowarzyszeniem WIS z Radowa Małego, Szkołą Edukacji Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Uniwersytetu Warszawskiego, przy wsparciu Deloitte oraz Fundacji Zwolnieni z Teorii. Inicjatorami projektu są Ministerstwo Rozwoju oraz Ministerstwo

Edukacji Narodowej. Działania pilotażowe obejmują wdrożenie nowego systemu kształtowania kompetencji proinnowacyjnych w wybranych szkołach podstawowych oraz opracowanie rekomendacji dotyczących kształtowania tego rodzaju kompetencji, które będą mogły znaleźć zastosowanie na poziomie krajowym. W wyniku przeprowadzonej w grudniu rekrutacji, w projekcie weźmie udział 20 szkół. Wsparcie otrzymane w projekcie pozwoli przeprowadzić z uczniami intensywny program rozwijający kompetencje proinnowacyjne.

Harmonogram

- Opracowanie materiałów szkoleniowych i narzędzi metodycznych oraz przeprowadzenie szkoleń i warsztatów dla nauczycieli – **I-III kwartał 2020 r.**
- Uruchomienie pilotażowego wdrożenia w szkołach – **III kwartał 2020 r.**

Skutki finansowe

Koszt projektu wynosi 4,2 mln zł w roku bieżącym i 3,3 mln zł w roku 2021 r. Wydatki w całości zostaną pokryte ze środków europejskich.

Zintegrowana Strategia Umiejętności (MEN)

Zintegrowana Strategia Umiejętności (ZSU) powstaje w celu:

- zaprojektowania spójnej polityki na rzecz kształtowania i rozwijania umiejętności;
- skoordynowania działań zaangażowanych stron na rzecz umiejętności;
- zapewnienia równego dostępu do informacji o podaży i popycie na umiejętności, doradztwa zawodowego oraz ofert szkoleniowych związanych z kształtowaniem i rozwojem umiejętności;
- wzmocnienia świadomości o znaczeniu umiejętności dla osiągnięcia korzyści indywidualnych, gospodarczych i społecznych;
- zwiększenia aktywności edukacyjnej i zawodowej we wszystkich grupach społecznych, zwłaszcza narażonych na wykluczenie.

Część ogólna Strategii – wyznaczająca główne priorytety i kierunki działań – została przyjęta przez Radę Ministrów 25 stycznia 2019 r. Część szczegółowa Strategii będzie przełożeniem założeń strategicznych w praktyczne priorytety i kierunki działań ujętych w części ogólnej. Wskaże kluczowe, z punktu widzenia rozwoju umiejętności, obszary oddziaływania strategicznego oraz określi tematy działań i typy projektów do realizacji w poszczególnych obszarach. Będzie także zawierać rozszerzony opis mechanizmów wdrażania. Będzie wykorzystywała wnioski i rekomendacje raportu *OECD Skills Strategy Poland*, opracowanego przez ekspertów OECD na zlecenie strony polskiej. ZSU będzie spełniać warunek 4.3 Strategic policy framework for the education and training system at all levels., kryterium 1. A national or regional strategic policy framework for the education and training system is in place dla perspektywy finansowej na lata 2021-2027.

Ministerstwo Edukacji Narodowej planuje w okresie maj 2020 – czerwiec 2022 realizację projektu „Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu centralnym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie” poświęconego efektywnemu wdrażaniu Zintegrowanej Strategii Umiejętności. Produktami projektu będą m.in. modele współpracy i koordynacji w zakresie uczenia się przez całe życie na poziomie centralnym i regionalnym.

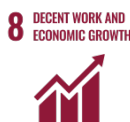

Harmonogram

- Przyjęcie „Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa)” przez Radę Ministrów. – **II kwartał 2020 r.**
- Rozpoczęcie realizacji projektu „Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu centralnym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie” – **II kwartał 2020 r.**
- Opracowanie optymalnego modelu współpracy i koordynacji w zakresie uczenia się przez całe życie dla poziomu centralnego – **IV kwartał 2020 r.**

Skutki finansowe

Nazwa działania lub części działania	2020			2021		
	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (w tys. zł)	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (w tys. zł)
„Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu centralnym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie”	1 500	235	1 264,2	2 200	345,84	1 854,16

Doktorat wdrożeniowy (MNiSW)

Od 1 października 2019 r. „Doktorat wdrożeniowy” skierowany jest do osób rozpoczynających studia w szkole doktorskiej. Wnioskodawcami mogą być uczelnie bądź instytuty prowadzące szkołę doktorską, które zgłaszają do udziału w programie osobę z tytułem zawodowym magistra lub równorzędnym, przyjętą do szkoły doktorskiej. Dodatkowo kandydat do programu musi być zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy przez przedsiębiorcę.

Konstrukcja programu zakłada korzyści każdego podmiotu (uczelnia bądź instytut, przedsiębiorstwo i doktorant) biorącego udział w programie. Uczelnia lub instytut uzyska ryczałtowe dofinansowanie kosztów wykorzystania infrastruktury badawczej na potrzeby badań prowadzonych przez uczestników programu. Przedsiębiorstwa natomiast nawiązują relację z uczelnią lub instytutem, która może być przydatna dla prowadzenia prac B+R. Ponadto przedsiębiorcy mogą odliczyć od podstawy opodatkowania 100% kosztów osobowych związanych z zatrudnieniem doktoranta, o których mowa w drugiej ustawie o innowacyjności, a doktorant ma dostęp do laboratoriów, opiekę naukową, kształcenie w szkole doktorskiej oraz stypendium w ramach programu „Doktorat wdrożeniowy”.

Doktoraty wdrożeniowe, prowadzone w systemie dualnym, to bardzo ważny etap w budowie solidnego mostu między nauką, a biznesem. Taki sposób realizacji doktoratu przyczynia się do rozwoju kontaktów pomiędzy uczelnią/instytutem, a otoczeniem społeczno-gospodarczym,

intensyfikacji badań naukowych o potencjale komercyjnym, a także umożliwia zdobycie przez przyszłego naukowca doświadczeń w zakresie działalności B+R.

Odbyły się już trzy edycje programu „Doktorat wdrożeniowy”. W trzeciej edycji ogłoszonej w 2019 r. wprowadzono dodatkowy moduł „Doktorat wdrożeniowy II – sztuczna inteligencja”, w ramach którego wspierane jest przygotowywanie rozpraw doktorskich przez doktorantów prowadzących działalność naukową w zakresie wykorzystania sztucznej inteligencji w procesach technologicznych lub społecznych, w tym związanych z cyberbezpieczeństwem, których wyniki mogą mieć zastosowanie w działalności podmiotów zatrudniających doktorantów.

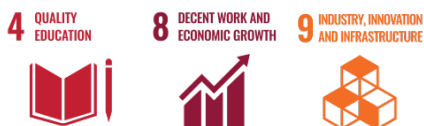
W realizacji programu w ramach I, II i III edycji uczestniczy ok. 1000 doktorantów. I edycja – ok. 300 uczestników, II edycja – ok. 400 uczestników. W III edycji programu realizację projektu badawczego rozpoczęło ponad 300 doktorantów.

Harmonogram

- Nabór wniosków w ramach IV edycji programu – **II kwartał 2020 r.**
- Podpisywanie umów z Wnioskodawcami z IV edycji programu – **IV kwartał 2020 r./ I kwartał 2021 r.**
- Zakończenie procedury formalnej i merytorycznej związanej z przekazanymi przez jednostki informacjami niezbędnymi do przekazania środków finansowych oraz informacjami zawartymi w raporcie rocznym – **IV kwartał 2020 r./ I kwartał 2021 r.**

Skutki finansowe

- Realizacja programu pociąga za sobą wydatki z budżetu państwa na poziomie 68,7 mln zł w roku 2020 i 84,45 mln zł w roku 2021.

Program Rozwoju Kompetencji Cyfrowych (MC)

Program Rozwoju Kompetencji Cyfrowych (z perspektywą do 2030 r.) w ramach swoich kompleksowych założeń przewiduje rozwój powszechnych kompetencji cyfrowych wśród obywateli począwszy od etapu edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej do wieku senioralnego. Wsparcie w ramach Programu będzie kierowane do wszystkich, którzy będą chcieli podnosić swoje kompetencje cyfrowe, w tym do przedsiębiorców, pracowników wszystkich sektorów gospodarki oraz urzędników, jak również ludzi utalentowanych cyfrowo, którzy zasilą w przyszłości zasób specjalistów ICT o najwyższych kompetencjach. Równoległe przewiduje się działania na rzecz integracji cyfrowej służące likwidowaniu wykluczenia cyfrowego poprzez propagowanie i zwiększenie dostępności cyfrowych stron internetowych i aplikacji mobilnych dla osób z niepełnosprawnościami. W Programie znajdują się również inicjatywy mające na celu zwiększenie świadomości dotyczącej korzystania z technologii cyfrowych oraz propagowanie higieny cyfrowej.

Program ten wpisuje się również w założenia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, która wskazuje, iż nie będzie możliwe przejście do modelu gospodarki opartej na wiedzy i uzyskanie przez Polskę przewagi konkurencyjnej w XXI wieku bez wykorzystania kompetencji cyfrowych. Sam Program Rozwoju Kompetencji Cyfrowych został wymieniony również w „Programie Zintegrowanej Informatyzacji Państwa” jako jedna z podstaw dla transformacji cyfrowej państwa.

Harmonogram

- Przyjęcie projektu w formie uchwały przez Radę Ministrów (obecnie projekt oczekuje na zgłoszenie do wykazu prac Rady Ministrów) – **II kwartał 2020 r.**

Skutki finansowe

Łącznie maksymalny koszt realizacji PRKC w ciągu 11 lat od 2020 do 2030 roku określono wstępnie się na kwotę 10,73 mld zł. Trwają prace nad uszczegółowieniem kosztów w ocenie skutków regulacji do projektu uchwały ustalającej Program.

Ramka 2. Rozwój ekosystemu start-upowego

Start in Poland – nowa edycja

Trwają prace analityczne nad kształtem planowanych rozwiązań w ramach nowej edycji programu Start in Poland, będącego kontynuacją stworzonego w 2016 r. programu dla wspierania innowacyjnych firm na każdym etapie ich rozwoju – od fazy inkubacji i akceleracji, przez rozwój i ekspansję na rynki zagraniczne. W 2016 r. Start in Poland był największym w Europie Środkowo-Wschodniej programem dla rozwoju start-upów. Nowa edycja programu będzie miała na celu kontynuację tworzenia najlepszych warunków do działalności start-upów, jak również zawierać będzie elementy zachęcające przedsiębiorców z zagranicy do zakładania start-upów i rozwijania działalności w Polsce. Nowa edycja programu Start In Poland będzie realizowana w formie inwestycji kapitałowych, inkubacyjnych, akceleracyjnych i pozostałych działań wspierających rozwój ekosystemu start-upowego. Przewiduje się finansowanie kontynuacji programu ze środków europejskich w ramach nowej perspektywy finansowej.

W celu wsparcia ekspansji międzynarodowej polskich startupów, NCBR we współpracy z Biurem Rozwoju Gospodarczego Gubernatora Stanu Nevada planuje do końca 2020 r. przeprowadzić pilotażową edycję działania akceleracyjnego NCBR-NAP: NCBR-Nevada Acceleration Program. Działanie jest realizowane jako zadanie zlecone NCBR przez MNiSW. Oferuje unikalną możliwość szkolenia oraz mentoringu dopasowanego do profilu oraz indywidualnych potrzeb firmy planującej ekspansję na rynek USA/Nevady. Pożądanym efektem będzie ulokowanie na ww. rynku co najmniej 2 polskich start-upów działających w oparciu o rodzime innowacyjne technologie/produkty/usługi.

9 INDUSTRY, INNOVATION
AND INFRASTRUCTURE

Projekt „Własność intelektualna w Twojej firmie” w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (UP RP)

Projekt ma charakter systemowy, dotyczący kształtowania praktycznych umiejętności przedsiębiorców w zakresie wykorzystania ochrony własności intelektualnej, w tym przemysłowej oraz możliwości czerpania korzyści z tej ochrony. Wyniki badań nad polską gospodarką wskazują, że jednym z najważniejszych wyzwań i potrzeb rozwojowych jest wsparcie ochrony i zarządzania własnością intelektualną. Wśród słabości wymienia się m.in. brak świadomości przedsiębiorców w zakresie znaczenia B+R dla osiągnięcia przewag konkurencyjnych, a także ich niską aktywność dotyczącą ochrony własności przemysłowej. Wielu przedsiębiorców, uczestniczących w przedsięwzięciach popularyzujących ochronę własności intelektualnej, wskazuje na brak usługi „szytej na miarę”, która byłaby skierowana wprost do konkretnej firmy, posiadającej w swoich zasobach dobra niematerialne. Projekt zainicjowany przez Urząd Patentowy jest odpowiedzią na to zapotrzebowanie, gdyż w łatwy i szybki sposób pozwala przedsiębiorstwu skorzystać z fachowej pomocy przy identyfikacji, a następnie wskazaniu możliwości ochrony swoich zasobów

intelektualnych. Raport będący finalnym efektem realizowanej usługi będzie zawierał rekomendacje, uwzględniające specyfikę firmy, warunki rynkowe oraz optymalną strategię zarządzania własnością intelektualną, stanowiącą element składowy strategii biznesowej całego przedsiębiorstwa.

Harmonogram

- Uruchomienie projektu dla przedsiębiorców (po podpisaniu porozumienia na realizację projektu oraz wyłonieniu i przeszkoleniu wykonawców usługi) – **III kwartał 2020 r.**

Skutki finansowe

Szacowany budżet projektu to 4,5 mln zł – w tym 915 tys zł w ramach rezerw celowych w 2020 r., 1,9 mln zł w 2021 r. oraz 1,8 mln zł w 2022 r. – w całości finansowany ze środków europejskich.

Wspieranie rozwoju biznesu

Warunkiem koniecznym dla trwałego wzrostu produktywności jest wzrost inwestycji – w szczególności inwestycji przedsiębiorstw – w wymiarze nie tylko ilościowym, lecz również jakościowym. W poprzednich edycjach KPR Rząd RP mocno akcentował reformy sprzyjające poprawie otoczenia regulacyjnego dla przedsiębiorstw (nowe prawo zamówień publicznych, pakiet dla MSP, sukcesja firm, walka z zatorami płatniczymi itd.). Obecnie priorytetem – wynikającym wprost z exposé Premiera Mateusza Morawieckiego – jest stworzenie możliwości zwiększania nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach. Obecna sytuacja wzmocniła konieczność przyspieszania prac nad elektroniczną sprawą na linii państwo – przedsiębiorca. Z tego tytułu, zainicjowano prace nad e-urzędem skarbowym, który zapewni podatnikom w trybie on-line pełny ogląd ich sytuacji podatkowej oraz kompleksowe załatwienie sprawy podatkowej.

Podwyższenie limitu przychodów umożliwiających korzystanie z 9% stawki podatku CIT (MF)

W ramach działania przewiduje się podwyższenie z 1,2 mln euro do 2 mln euro limitu przychodów osiągniętych w danym roku, uprawniającego do korzystania z obniżonej do 9% stawki podatku CIT przez małych podatników i podatników rozpoczynających działalność gospodarczą. Wpłynie to pozytywnie na ich rozwój, w tym na poziom dokonywanych inwestycji oraz na konkurencyjność w kraju i za granicą. Szczególnie w kontekście faktu, iż podmioty takie mają większe trudności w pozyskiwaniu kapitału.

Harmonogram

- Przyjęcie projektu przez Radę Ministrów – **II kwartał 2020 r.**
- Prace legislacyjne w Sejmie i Senacie – **III kwartał 2020 r.**
- Planowane wejście w życie ustawy – **1 stycznia 2021 r.**

Skutki finansowe

Szacowane dla pierwszego roku zmniejszenie dochodów systemu finansów publicznych (SFP) to 0,5 mld zł.

Podwyższenie limitu umożliwiającego korzystanie z ryczałtowego opodatkowania przychodów (MF)

W ramach działania przewiduje się wprowadzenie – w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – wyższego limitu przychodów, do wysokości którego jest możliwe opodatkowanie w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Mając na uwadze, że ryczałt od przychodów ewidencjonowanych jest uproszczoną formą opodatkowania, można oczekiwać, że będzie to dodatkowa zachęta do podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej. Rozwijanie prowadzonej działalności (zwiększanie przychodów), na skutek znacznego zwiększenia limitu przychodów warunkującego opodatkowanie ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, nie będzie wiązało się z obawą utraty prawa do uproszczonego sposobu opodatkowania osiąganych przychodów.

Wprowadzenie podwyższonego limitu przychodów uprawniającego do opodatkowania w formie ryczałtu będzie dwuetapowe. Przewiduje się, że docelowy limit 2 mln euro będzie obowiązywał od 2022 r. W 2021 r. limit ten będzie wynosił 1 mln euro

Harmonogram

- Przyjęcie projektu przez Radę Ministrów – **II kwartał 2020 r.**
- Prace legislacyjne w Sejmie i Senacie – **II-III kwartał 2020 r.**
- Planowane wejście w życie ustawy – **1 stycznia 2021 r.**

Skutki finansowe

Zmniejszenie dochodów w przypadku podwyższenia tego limitu do 1 mln euro oszacowano na kwotę 0,8 mld zł, a do 2 mln euro na kwotę 1,1 mld zł; skutki te mogą być jednak niższe z uwagi na fakt, że część podatników, mimo że mogłoby to być dla nich opłacalne nie skorzysta z tej formy opodatkowania – odpowiednio o 0,4 mld zł i 0,6 mld.

Nowa forma opodatkowania w podatku CIT (MF)

W ramach działania przewiduje się wprowadzenie w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych dla określonej grupy podatników nowej formy opodatkowania. Nowa forma opodatkowania będzie dotyczyła mikro i małych przedsiębiorstw, umożliwiając im akumulację własnego kapitału inwestycyjnego, ograniczając tym samym konieczność pozyskiwania finansowania zewnętrznego. Podstawową zasadą rozliczeń, w tym rozwiązaniu, będzie opodatkowanie w terminie właściwym dla wypłaty dywidendy.

Harmonogram

- Przyjęcie projektu przez Radę Ministrów – **III kwartał 2020 r.**
- Prace legislacyjne w Sejmie i Senacie – **III-IV kwartał 2020 r.**
- Planowane wejście w życie ustawy – **1 stycznia 2021 r.**

Skutki finansowe

Wstępne szacunki skutków finansowych to 3 mld zł.

Projekt e-Urząd Skarbowy (E-Urząd) w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (MF)

W ramach projektu zaplanowano dostarczenie następujących nowych usług elektronicznych:

- e-podatnik – umożliwi podatnikom podatków PIT, CIT, VAT realizację czynności związanych z transakcjami, wykonywaniem obowiązków podatkowych i informacyjnych lub związanych z postępowaniem podatkowym;
- e-płatnik – umożliwi płatnikom zaliczek na podatek PIT realizację czynności związanych z transakcjami, wykonywaniem obowiązków podatkowych i informacyjnych lub związanych z postępowaniem podatkowym;
- e-pełnomocnik – umożliwi osobom fizycznym, posiadającym stosowne upoważnienie, dostęp do danych podatkowych związanych ze sprawami podatkowymi, wykonywaniem obowiązków podatkowych i informacyjnych lub w postępowaniu podatkowym;
- e-komornik – umożliwi komornikom sądowym realizację czynności związanych z transakcjami, wykonywaniem obowiązków informacyjnych lub postępowaniem egzekucyjnym w administracji;
- e-notariusz – umożliwi notariuszom realizację czynności związanych z transakcjami i wykonywaniem obowiązków informacyjnych.

Dodatkowo klienci KAS uzyskają korzyści z dostępu do zintegrowanych danych operacyjnych z obszarów podatków PIT, CIT, VAT lub postępowań egzekucyjnych i spraw majątkowych (np. aktów notarialnych) w pojedynczym punkcie kontaktu (one stop shop).

Harmonogram udostępnienia głównych e-usług projektu:

- e-konto komornika sądowego – **I kwartał 2021 r.**
- e-konto notariusza – **I kwartał 2021 r.**
- e-konto płatnika – **II kwartał 2021 r.**
- e-konto pełnomocnika – **I kwartał 2022 r.**
- e-konto podatnika – **I kwartał 2022 r.**

Skutki finansowe

Całkowita wartość projektu wynosi nieco ponad 101,8 mln zł. Z tego na 2020 r. przewidziano ze środków krajowych (współfinansowanie) prawie 9,2 mln zł, a ze środków europejskich prawie 50,6 mln zł.; na 2021 r. ze środków krajowych prawie 4 mln zł, a ze środków europejskich nieco ponad 21,8 mln zł.

Rozwój i upowszechnienie dostępu do innowacyjnych usług finansowych w Polsce (MF)

Ministerstwo Finansów wraz z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego, przy wsparciu Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju oraz Komisji Europejskiej (w ramach Programu Wspierania Reform Strukturalnych) realizuje projekt, którego celem jest stworzenie w Polsce środowiska regulacyjno-nadzorczego korzystnego dla rozwoju sektora FinTech, a przez to dynamicznego rozwoju innowacji finansowych i upowszechnienia dostępu do nowoczesnych usług finansowych.

Prace prowadzone w ramach przedmiotowego projektu podzielone zostały na 3 strumienie: FinTech, Sandbox oraz SupTech. Beneficjentem projektu w zakresie strumienia FinTech jest MF, podczas gdy beneficjentem strumieni Sandbox oraz SupTech jest UKNF. Prace w ramach strumieni prowadzone są odrębnie, a przedstawiony harmonogram dotyczy strumienia FinTech, w ramach którego przewiduje się przygotowanie dla MF rekomendacji oraz projektu zmian prawnych wspierających rozwój sektora FinTech w Polsce.

Prace analityczne w powyższym zakresie prowadzone będą przez specjalnie w tym celu wyłonionego wykonawcę – doradcę prawno-technologicznego.

Harmonogram

- Identyfikacja luk i barier dla rozwoju sektora FinTech w Polsce – **III kwartał 2020 r.**
- Przygotowanie rekomendacji oraz harmonogramu w zakresie usunięcia barier – **IV kwartał 2020 r.**
- Projekt zmian prawnych – **I kwartał 2021 r.**

Skutki finansowe

Projekt w całości jest finansowany w ramach Programu Wspierania Reform Strukturalnych, zarządzanego przez Komisję Europejską.

c) Sprawiedliwość

Biorąc pod uwagę obecne okoliczności spowodowane kryzysem epidemiologicznym, działania państw członkowskich skupiają się na przeciwdziałaniu negatywnym następstwom kryzysu w sferze społecznej. Zakres podejmowanych przez Polskę działań w ostatnich latach przyczynia się do stworzenia silnego systemu ochrony socjalnej, odpowiadającego na potrzeby wszystkich ludzi niezależnie od wieku i opartego na zasadach solidarności i podziału ryzyka.

Niezależnie od działań z zakresu polityki społecznych potrzebne są dalsze reformy w polityce ochrony zdrowia i opieki długoterminowej.

W zakresie opieki zdrowotnej, w celu optymalizacji udzielania świadczeń zdrowotnych kontynuowane są prace na rzecz utworzenia nowego modelu organizacyjnego opieki koordynowanej POZ+. Mając na uwadze słabe wyniki leczenia onkologicznego w Polsce kontynuowane są prace nad zmianą modelu organizacyjnego opieki onkologicznej. Ponadto planowane jest uruchomienie świadczeń opieki zdrowotnej w ramach Dziennych Domów Opieki Medycznej, gdzie przebywać będą osoby wymagające dalszej opieki po przebytej hospitalizacji.

Podejmowane są również prace w zakresie ekonomii społecznej i solidarnej, których głównym celem jest wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem w wymiarze wspierania ich zatrudnienia oraz zmniejszanie poziomu ubóstwa. W celu przeciwdziałania nierównościom w zakresie dostępu do mieszkań uruchomiono program „Mieszkanie Plus”; jest to najważniejszy pakiet rozwiązań Narodowego Programu Mieszkaniowego, którego celem jest zwiększenie liczby mieszkań dostępnych dla osób o niskich i umiarkowanych dochodach, dla których uzyskanie własnego mieszkania było z różnych powodów niemożliwe. Mając na uwadze trudności z jakimi spotykają się na co dzień osoby starsze i niepełnosprawne uruchomiono program Dostępność Plus 2018-2025, który ma na celu włączenie wszystkich aspektów dostępności do każdej polityki publicznej, przyczyniając się tym samym do wzrostu jakości życia tych osób i reszty obywateli. Dzięki jego realizacji do porządku prawnego wprowadzono ustawę z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (DZ.U. z 2019 poz. 1696), nakładającą na podmioty publiczne obowiązek zapewnienia dostępności w aspekcie architektonicznym, cyfrowym i informacyjno-komunikacyjnym. Na uwagę zasługuje również ustawa o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej z dnia 5 sierpnia 2015 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 294) gwarantująca dostęp do podstawowych usług prawnych osobom, które z uwagi na sytuację materialną lub sytuację życiową nie mają możliwości uzyskania profesjonalnej pomocy prawnej.

W celu poprawy sytuacji dochodowej pracowników podjęto w ostatnim czasie kilka istotnych działań, takich jak: zmniejszenie klina podatkowego, czy zwolnienie od podatku dla osób młodych (por. KPR 2019-2020). Ważną zmianą jest także stopniowe podwyższenie minimalnego wynagrodzenia. Sytuacja dochodowa rodzin z dziećmi na utrzymaniu uległa poprawie także dzięki zniesieniu od lipca 2019 r. kryterium dochodowego przy ubieganiu się o świadczenie wychowawcze (500 zł miesięcznie) na pierwsze dziecko.

Główne działania zaplanowane na lata 2020-2021:

Mieszkanie Plus (MR)

Kierunki działań w obszarze mieszkalnictwa wyznacza Narodowy Program Mieszkaniowy. Głównym ich celem jest zwiększenie liczby mieszkań dostępnych dla osób o niskich i umiarkowanych dochodach, dla których uzyskanie własnego mieszkania było z różnych powodów niemożliwe.

W ramach planowanych na 2020 r. zmian legislacyjnych w ustawach regulujących wsparcie społecznego budownictwa czynszowego, przewiduje się między innymi wsparcie dla gmin w zakresie infrastruktury towarzyszącej budowie mieszkań na wynajem, wsparcie inwestorów społecznego budownictwa czynszowego w utrzymaniu utworzonego przez nich zasobu w należyłym stanie technicznym, podwyższenie wsparcia dla gmin na realizację budownictwa dla osób najuboższych, intensyfikację udzielania wsparcia na modernizację zasobów komunalnych i zwiększenie nakładów na remonty istniejącego zasobu budynków komunalnych, które ze względu na stan techniczny nie są użytkowane, oraz poszerzenie o organizacje pozarządowe grupy podmiotów mogących aplikować o finansowe wsparcie w zakresie zasobu interwencyjnego.

Zdrowie i opieka długoterminowa

Zmiana modelu organizacyjnego opieki onkologicznej w Polsce (NFZ/MZ)

Kluczowym działaniem w reorganizacji modelu opieki onkologicznej jest kontynuacja rozpoczętego w 2019 r. pilotażu sieci onkologicznej, w ramach którego przetestowane zostaną nowe rozwiązania służące objęciu pacjenta kompleksową opieką onkologiczną. Jednym z głównych celów Krajowej Sieci Onkologicznej jest zaopiekowanie się pacjentem onkologicznym od momentu postawienia rozpoznania poprzez cały proces terapeutyczny, w tym: ułatwienie dostępu do informacji, dzięki uruchomieniu call center, koordynacja procesu leczenia na wszystkich jego etapach oraz monitorowanie efektów leczenia. Nowa organizacja opieki ma poprawić wyniki leczenia onkologicznego. W ramach programu analizowana i oceniana jest kompleksowość diagnostyki na podstawie ścieżek postępowania w 5 wybranych typach nowotworów – najczęściej występujących w Polsce – rak piersi, płuca, jajnika, jelita grubego i gruczołu krokowego.

Równoległe z pilotażem sieci onkologicznej prowadzone będą prace mające na celu przygotowanie i wdrożenie ustawy o Krajowej Sieci Onkologicznej, która umożliwi pacjentom z całego kraju dostęp do koordynowanej opieki onkologicznej. Docelowo dopiero wdrożenie Krajowej Sieci Onkologicznej przyczyni się do uzyskania oczekiwanych efektów, jakimi są poprawa bezpieczeństwa i jakości leczenia onkologicznego, wzrost satysfakcji pacjenta oraz optymalizacja kosztowa opieki onkologicznej.

Ponadto planowane jest przygotowanie i wdrożenie zmian w zakresie opieki hematoonkologicznej poprzez wypracowanie kompleksowej opieki w ramach świadczeń gwarantowanych. W tym celu kontynuowane będą prace nad projektem rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Zdrowia z 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego.

Harmonogram

- Kontynuacja programu pilotażowego opieki nad świadczeniobiorcą w ramach sieci onkologicznej (drugi etap pilotażu Krajowej Sieci Onkologicznej) – **II kwartał 2021 r.**⁸
- Rozpoczęcie prac nad projektem ustawy o Krajowej Sieci Onkologicznej – **IV kwartał 2020 r.**
- Kontynuacja prac nad utworzeniem sieci ośrodków onkologicznych – **IV kwartał 2020 r. – II kwartał 2021 r.**⁹

⁸ Zakończenie działania nastąpi poza ramami czasowymi bieżącej aktualizacji KPR

⁹ Zakończenie działania nastąpi poza ramami czasowymi bieżącej aktualizacji KPR

- Wypracowanie świadczeń kompleksowych w zakresie opieki hematoonkologicznej – **II kwartał 2020 r.**

Skutki finansowe

Koszt pilotażu Krajowej Sieci Onkologicznej w latach 2019-2020 wyniesie 48 mln zł. Zarówno prace w ramach pilotażu jak i wypracowania świadczeń kompleksowych w zakresie opieki hematoonkologicznej nie będą miały wpływu na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego. Realizacja tych zadań będzie miała wpływ na plan finansowy NFZ. Wygospodarowanie środków w ramach planu finansowego NFZ nastąpi przez zmianę alokacji środków przeznaczonych na finansowanie świadczeń gwarantowanych określonych w planie finansowym NFZ.

Pilotaż nowego modelu organizacji koordynowanej POZ+ w ramach zmian modelu organizacyjnego podstawowej opieki zdrowotnej (MZ)

Kontynuowane będzie dostosowywanie struktury organizacyjnej i technologicznej POZ do warunków wdrożenia modelu, w tym wypłacanie co miesiąc placówkom POZ biorącym udział w pilotażu grantów koordynacyjnych.

Podejmowane będą prace eksperckie nad treściami merytorycznymi i kontem pacjenta Platformy OOK umożliwiającej współpracę płatnika ze świadczeniodawcami na potrzeby pilotażowego wdrażania modelu, w tym wyłoniony zostanie wykonawca platformy Internetowe Konto Pacjenta.

Część portalu przeznaczona dla pacjenta, nazwana roboczo platformą IKP POZ PLUS, zakłada prezentację treści przeznaczonych dla pacjentów w pilotażu POZ PLUS za pomocą istniejącego już Internetowego Konta Pacjenta. Należy podkreślić, że nie będzie tworzone nowe konto pacjenta, dane będą udostępniane poprzez istniejące już IKP. Zakłada się również możliwość udostępniania przez świadczeniodawców na indywidualnym koncie pacjenta dokumentów IPPZ (indywidualny plan postępowania zdrowotnego) w ramach bilansu oraz IPOM (indywidualny plan opieki medycznej) w ramach zarządzania chorobą, jak również zaleceń w ramach przeprowadzonych wizyt edukacyjnych.

W ramach monitoringu jakości opieki na poziomie projektu planowana jest kontynuacja badań ankietowych w POZ+ oraz w jednostkach kontrolnych. Wyniki powyższych ankiet będą następnie podstawą do przygotowania przez Bank Światowy raportu i rekomendacji z prowadzonego pilotażu.

Harmonogram:

- dostosowywanie struktury organizacyjnej i technologicznej POZ do warunków wdrożenia modelu – **II kwartał 2021 r.**
- utworzenie Platformy OOK do współpracy wzajemnej płatnika ze świadczeniodawcami na potrzeby pilotażowego wdrażania modelu (NFZ) – **II kwartał 2021 r.**¹⁰
- udzielanie świadczeń zdrowotnych w ramach pilotażu POZ+ – **II kwartał 2021 r.**
- monitorowanie jakości opieki na poziomie projektu (NFZ – Bank Światowy), w tym zakończenie badań ankietowych w POZ+ oraz w jednostkach kontrolnych w ramach monitoringu jakości opieki na poziomie projektu – **II kwartał 2021 r.**

¹⁰ Zakończenie działania nastąpi poza ramami czasowymi bieżącej aktualizacji KPR

Skutki finansowe

Nazwa działania lub części działania	2020		
	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (tys. zł)	w tym budżet państwa (tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (tys. zł)
Dostosowanie struktury organizacyjnej i technologicznej POZ do warunków wdrożenia modelu (POZ)	6 967,4	1 095,3	5 872,1
Utworzenie Platformy OOK do współpracy wzajemnej płatnika ze świadczeniodawcami na potrzeby pilotażowego wdrażania modelu (NFZ)	3 865,7	607,7	3 258,0
Udzielanie świadczeń zdrowotnych w ramach pilotażu POZ+	19 309,5	3 035,5	16 274,1
Monitorowanie jakości opieki na poziomie projektu (NFZ - Bank Światowy)	3 075,7	483,5	2 592,2

W 2021 r. planuje się wydatkowanie 7.980,7 tys. zł (w tym budżet państwa 15,72% oraz budżet środków europejskich 84,28%) łącznie na wszystkie realizowane wówczas działania.

Dzienne Domy Opieki Medycznej (MZ)

Do świadczenia opieki zdrowotnej w ramach Dziennych Domów Opieki Medycznej (DDOM) kwalifikuje się świadczeniobiorca po przebytej hospitalizacji, wymagający ze względu na stan zdrowia świadczeń pielęgnacyjnych, opiekuńczych, rehabilitacyjnych oraz kontynuacji pielęgnowania, leczenia, który w ocenie skalą Barthel otrzymał 40-65 punktów i jednocześnie nie został objęty:

- opieką przez pielęgniarzką opiekę długoterminową domową,
- opieką przez zakład opiekuńczy udzielający świadczeń w warunkach stacjonarnych,
- opieką przez zespół długoterminowej opieki domowej dla dorosłych, dzieci i młodzieży wentylowanych mechanicznie,
- opieką w ramach świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki paliatywnej i hospicyjnej,
- opieką w ramach świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej oraz nie pozostaje w ostrej fazie choroby psychicznej lub uzależnienia.

Planuje się, że w zakresie świadczenia dziennej długoterminowej opieki medycznej będą realizowane następujące czynności i procedury:

- świadczenia pielęgniarzkie, w tym edukacja pacjenta dotycząca samoopieki i samopielęgnacji;
- doradztwo w doborze odpowiednich wyrobów medycznych;
- usprawnianie ruchowe;
- stymulacja procesów poznawczych;
- terapia zajęciowa;
- przygotowanie rodziny i opiekunów pacjenta do kontynuacji opieki (działania edukacyjne).

Świadczenie opieki zdrowotnej w ramach DDOM będzie wprowadzane po uzyskaniu wsparcia finansowego na transport świadczeniobiorców z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej; akceptacji projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w ramach opieki długoterminowej przez Rządowe Centrum Legislacji, następnie rozporządzenie zostanie podpisane przez Ministra Zdrowia. Na podstawie przepisów znowelizowanego rozporządzenia Ministra Zdrowia, Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia wprowadzi świadczenie do zarządzenia Prezesa NFZ z przedmiotowego zakresu, po czym ogłosi postępowanie konkursowe w sprawie kontraktowania świadczeń z ww. zakresu.

Harmonogram:

- opracowanie projektu nowelizacji rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w ramach opieki długoterminowej i przeprowadzenie konsultacji publicznych – **II kwartał 2020 r.**
- opracowanie raportu z konsultacji publicznych, ewentualna modyfikacja projektu świadczenia, procedowanie projektu w RCL-u, podpisanie rozporządzenia przez Ministra Zdrowia – **III kwartał 2020 r.**
- nowelizacja zarządzenia przez Prezesa NFZ w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzaju świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze w ramach opieki długoterminowej – **IV kwartał 2020 r.**
- kontraktowanie świadczeń przez NFZ – **I kwartał 2021 r.**

Skutki finansowe

Według szacunkowych danych przyjęto, że wydatki płatnika publicznego mogą wynieść w 2020 r. ok. 24,7 mln zł. Ze względu na prowadzenie prac związanych z doprecyzowaniem profilu świadczenia i jego adresatów, wartości na rok 2021 będą oszacowane w IV kwartale 2020 r.

Ramka 3. Projekty na rzecz rozwoju e-usług w sektorze zdrowia (MZ, MSWiA)

Projekt „e-Krew – Informatyzacja publicznej służby krwi oraz rozwój nadzoru nad krwiolecznictwem”

Projekt e-Krew realizowany przez Ministerstwo Zdrowia ma na celu wsparcie publicznej służby krwi oraz nadzoru nad krwiolecznictwem. Nowoczesne narzędzia teleinformatyczne mają wspomóc optymalne wykorzystanie zasobów krwi i jej składników, co poprawi jakość usług medycznych, a zarazem zapewni dostęp do nowych usług elektronicznych. W wymiarze społecznym projekt e-Krew pozwoli na optymalizację strumieni podaży i popytu na krew i jej składniki dzięki monitorowaniu i analizowaniu zużycia krwi i jej składników oraz bieżących potrzeb podmiotów leczniczych w tym zakresie. Ponadto, pomoże w dotarciu do dawców o określonych grupach krwi.

Dzięki realizacji projektu, powstaną e-usługi dla dawców i kandydatów na dawców krwi. Będą obejmować m.in. umówienie wizyty w punkcie pobierania krwi, dostęp do wyników bezpłatnych badań, czy dane na temat zapotrzebowania na określoną grupę krwi.

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Priorytetu nr II „E-administracja i otwarty rząd” Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 i wpisuje się w działanie 2.1, uwzględniające wprowadzenie usług elektronicznych zwiększających dostępność świadczeń dla obywateli. Na III kwartał 2020 r. zaplanowano modernizację systemów informatycznych Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa oraz Instytutu Hematologii i Transfuzjologii. Do IV kwartału 2021 r. planowane jest udostępnienie środowiska testowego usług dla podmiotów wykonujących działalność leczniczą oraz dla dawców i kandydatów na dawców.

Projekt „Wprowadzenie nowoczesnych e-usług w podmiotach leczniczych nadzorowanych przez Ministra Zdrowia”

Celem projektu jest wdrożenie rozwiązań informatycznych zakładających poprawę dostępności, jakości i efektywności realizowanych świadczeń opieki zdrowotnej oraz wzmocnienie potencjału organizacyjnego podmiotów leczniczych nadzorowanych przez Ministra Zdrowia, a także integracja wdrażanych rozwiązań z innymi systemami IT wykorzystywanymi wewnątrz podmiotów.

W wyniku realizacji projektu w podmiocie leczniczym zostaną wdrożone następujące e-usługi: przetwarzanie Elektronicznej Dokumentacji Medycznej, e-Zlecenie, e-Rejestracja. Usługa Przetwarzanie EDM umożliwi pacjentowi dostęp do swojej dokumentacji medycznej metodą zdalną, za pośrednictwem Internetu, a także wymianę Elektronicznej Dokumentacji Medycznej pacjentów pomiędzy podmiotami leczniczymi. E-Zlecenie pozwoli na zwiększenie elastyczności procesów leczniczych i biznesowych poprzez umożliwienie zlecenia działań niemożliwych do realizacji w danym podmiocie. Da ona podmiotowi mechanizmy dostarczające mu narzędzia lub funkcjonalności IT dopasowane do jego potrzeb i możliwości. Np. w danym podmiocie poprzez realizację zlecenia będzie możliwe skrócenie czasu pozyskiwania wyników badań. Tym samym podmiot leczniczy szybciej otrzyma informację z wynikami badań, co pozytywnie wpłynie na usprawnienie procesu diagnostyczno-terapeutycznego. Usługa e-Zlecenia umożliwi przesyłanie elektronicznych zleceń na realizację usług medycznych pomiędzy danym podmiotem leczniczym – Partnerem Projektu, a innym podmiotem wykonującym badania diagnostyczne i laboratoryjne oraz odbiór wyników realizacji tych zleceń. E-zlecenie będzie mogło być wykorzystywane również w ramach danej placówki, np. w razie kierowania hospitalizowanego pacjenta z oddziału szpitalnego na badanie diagnostyczne w pracowni danego szpitala. Usługa e-Rejestracji umożliwi rezerwację wizyty przez pacjenta metodą zdalną, za pośrednictwem Internetu.

Projekt realizowany jest przez Ministerstwo Zdrowia w partnerstwie z 52 podmiotami leczniczymi oraz partnerem technicznym Centrum Systemów Informatycznych Ochrony Zdrowia (CSIOZ) ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa.

Projekt „Elektroniczna Platforma Gromadzenia, Analizy i Udostępniania zasobów cyfrowych o Zdarzeniach Medycznych (P1)”

Celem projektu jest budowa elektronicznej platformy usług publicznych w zakresie ochrony zdrowia, która umożliwi obywatelom, organom publicznym, w tym administracji państwowej i samorządowej, oraz przedsiębiorcom gromadzenie, analizę i udostępnianie zasobów cyfrowych o zdarzeniach medycznych. Swoim zakresem projekt obejmuje obsługę m.in.: elektronicznych recept (e-recepta), obsługę skierowań elektronicznych (e-skierowanie), wsparcie w wymianie Elektronicznej Dokumentacji Medycznej pomiędzy usługodawcami czy utworzenie Portalu Internetowe Konto Pacjenta i Aplikacji Usługodawców i Aptek (gabinet.gov.pl). Realizacja projektu poprawi jakość obsługi pacjentów poprzez umożliwienie pacjentowi wglądu do informacji o jego zdarzeniach medycznych, a także podniesie jakość usług świadczonych w ramach obszaru ochrony zdrowia. Stanowić będzie również podstawę dla warunków umożliwiających interoperacyjność z europejskimi platformami elektronicznymi (systemami IT) w zakresie ochrony zdrowia poprzez udostępnianie zasobów cyfrowych o zdarzeniach medycznych. Do chwili obecnej, wystawiono już ponad 100 mln e-recept oraz około 20 tys. e-skierowań. W II kwartale 2020 r. planowane jest rozpoczęcie pilotażu wymiany EDM w celu przetestowania i tym samym potwierdzenia poprawności działania Systemu P1 w kontekście Zdarzeń Medycznych oraz Indeksów EDM w warunkach rzeczywistych. Zakończenie projektu P1 planowane jest w III kwartale 2020 r. Przedsięwzięcie jest dofinansowane ze środków Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa.

Projekt „e-Zdrowie w SP ZOZ MSWiA: rozwój nowoczesnych e-usług publicznych dla pacjentów”

Projekt jest realizowany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA)

w partnerstwie z 16 podmiotami leczniczymi – samodzielnymi publicznymi zakładami opieki zdrowotnej MSWiA. Okres jego realizacji przewidziany jest do października 2022 r., a jego celem jest wytworzenie i udostępnienie pacjentom dwóch e-usług publicznych na najwyższym poziomie dojrzałości: e-Rejestracja i e-EDM. Po zalogowaniu się na wytworzonej w ramach Projektu Platformie e-Usług pacjent z jednego punktu będzie mógł zdalnie zarejestrować się w wybranej poradni Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej (AOS) lub POZ każdego z 16 podmiotów leczniczych i uzyskać dostęp do swojej Elektronicznej Dokumentacji Medycznej (EDM) również w zakresie diagnostyki obrazowej. Wytworzenie Systemu Raportowo-Analitycznego powiązanego z Platformą e-Usług pozwoli udostępnić e-usługę e-Analizy, dzięki której zarówno pacjenci jak i personel administracyjny i medyczny szpitali/przychodni uzyska informacje pozwalające na poprawę dostępności, jakości i efektywności świadczeń opieki zdrowotnej 16 Partnerów Projektu. Ich systemy informatyczne zostaną rozbudowane by mogły efektywnie i bezpiecznie współpracować z Platformą e-Usług i Systemem Raportowo-Analitycznym

Projekt finansowany jest w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa.

Rynek pracy

Rozwój sektora ekonomii społecznej i solidarnej (MRPiPS)

Kontynuowane będą prace związane z przygotowaniem systemu monitorowania sektora ekonomii społecznej.

W kolejnych latach kontynuowany będzie proces udzielania akredytacji Ośrodkom Wsparcia Ekonomii Społecznej. Będą podejmowane dalsze działania w ramach projektu „System partycypacyjnego zarządzania sferą ekonomii społecznej”. Celem tego przedsięwzięcia jest stworzenie trwałego, kompleksowego i partycypacyjnego systemu zarządzania sferą ekonomii społecznej, zapewniającego spójność polityk publicznych w tym obszarze na terenie całego kraju.

Planowane jest kontynuowanie działań wdrażających instrumenty pożyczkowe i reporęczenia w ramach Krajowego Funduszu Przedsiębiorczości Społecznej, w celu zapewnienia finansowania zewnętrznego dla PES, mających trudności w dostępie do środków oferowanych na rynku komercyjnym (np. kredytu bankowego) z powodu braku wymaganych zabezpieczeń czy historii kredytowej.

W 2020 r. planowane jest kontynuowanie prac nad projektem ustawy o ekonomii społecznej i solidarnej. Projekt obejmować ma swoim zakresem podstawowe definicje, przede wszystkim w zakresie kryteriów określających status przedsiębiorstwa społecznego, jego uprawnień i obowiązków, definicje ekonomii społecznej i solidarnej, otoczenia ekonomii społecznej i solidarnej, a także reguły współpracy pomiędzy administracją publiczną i sektorem ekonomii społecznej, w tym – w szczególności – w kwestii świadczenia przez podmioty ekonomii społecznej usług społecznych. Ponadto w ustawie wyznaczone mają zostać ramy działalności aktywizacyjnej i reintegracyjnej podejmowanej na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w przedsiębiorstwach społecznych, a także instrumenty wspierające zatrudnienie i reintegrację tych osób w takich przedsiębiorstwach. W ustawie zamieszczone zostaną także rozwiązania wzmacniające potencjał podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej, w szczególności poprzez zapewnienie im dostępu

do usług wsparcia oraz zwrotnych form finansowania działalności i rozwoju. Przyjęcie ustawy w dziedzinie ekonomii społecznej i solidarnej pozwoli na wpisanie tej problematyki do głównego nurtu polityk publicznych oraz umożliwi implementację kluczowych instrumentów prawnych i finansowych.

Planowane jest także podjęcie działań mających na celu ułatwienie funkcjonowania podmiotów zatrudnienia socjalnego (PZS). Działania te polegać będą m.in. na zapewnieniu możliwości sfinansowania wydatków rozwojowych w PZS oraz przetestowaniu nowego modelu współpracy PZS z innymi podmiotami ekonomii społecznej i samorządem lokalnym w zakresie realizacji usług społecznych. Ponadto trwają także prace nad przygotowaniem projektu nowelizacji ustawy o zatrudnieniu socjalnym, obejmującej rozwiązania ułatwiające funkcjonowanie PZS.

Ponadto prowadzone są prace nad nowelizacją ustawy o zatrudnieniu socjalnym, w ramach której planowane jest: rozszerzenie możliwości tworzenia Centrum Integracji Społecznej (CIS) przez wszystkie spółdzielnie socjalne, wprowadzenie zmian w zakresie nadzoru i sprawozdawczości podmiotów zatrudnienia socjalnego, uelastycznienie warunków uczestnictwa w CIS, poszerzenie możliwości prowadzenia zajęć przez CIS poza siedzibą.

Harmonogram:

- opracowanie modelu dotyczącego wspierania rozwoju ekonomii społecznej na poziomie lokalnym – **IV kwartał 2020 r.**
- zakończenie prac nad projektem ustawy o ekonomii społecznej i solidarnej – **IV kwartał 2020 r.**
- stworzenie kompleksowego systemu monitorowania sektora ekonomii społecznej – **II kwartał 2021 r.**¹¹

Skutki finansowe

Nazwa działania lub części działania	2020			2021		
	skutki dla sektora finansów publicznych (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (w tys. zł)	skutki dla sektora finansów publicznych ogółem (w tys. zł)	w tym budżet państwa (w tys. zł)	w tym budżet środków europejskich (w tys. zł)
Zintegrowany system monitorowania sektora ekonomii społecznej	276	43,40	232,73	503,02	79,08	423,95
Stworzenie partycypacyjnego systemu zarządzania sferą ekonomii społecznej	320	50,3	269,69	656,95	103,27	553,67
Wdrażanie instrumentu pożyczkowego BGK	37 106, 74	5 833, 18	31 273, 56	38 840,94	6 105,80	32 735,14
Proces akredytacji OWES	1 900	298,68	1 601,32	682,04	107,22	574,82
Suma	39 602,88	6 225,57	33 377,31	40 682,95	6 395,37	34 287,59

¹¹ Zakończenie działania nastąpi poza ramami czasowymi bieżącej aktualizacji KPR

Program Dostępność Plus 2018-2025 (MFiPR)

Nadrzędnym celem Programu jest włączenie dostępności do każdej polityki publicznej, co przyczyni się do wzrostu jakości życia obywateli, ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnością i starszych. Zrealizowany zostanie m.in. przegląd przepisów prawa w zakresie dostępności, który zakończy się wskazaniem rekomendacji diagnozujących problemy związane z dostępnością. Będą one podstawą do dalszych prac legislacyjnych w zidentyfikowanych obszarach. Przygotowane zostaną także założenia systemu raportowania o stanie dostępności, do którego od 2021 r. zobowiązane będą podmioty publiczne. Podjęte zostały także prace nad projektem rozporządzenia tworzącego wraz z ww. ustawą ramy systemu certyfikacji dostępności podmiotów innych niż publiczne. System ten powinien być uruchomiony od marca 2021 r. W celu ułatwienia wdrożenia ustawy, ale także założeń Programu, podjęto także prace nad opracowaniem poradników dotyczących wdrażania ustawy czy obsługi klientów z niepełnosprawnościami dla różnych podmiotów. Ponadto kontynuowane są projekty i konkursy rozpoczęte w Programie w latach 2018-2019.

Wspólnie z GUS zostanie uruchomiony system monitorowania dostępności.

Harmonogram:

- przegląd prawa pod kątem zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami – **III-IV kwartał 2020 r.**
- prace nad rozporządzeniem w sprawie szczegółowych wymogów, jakie muszą spełniać podmioty dokonujące certyfikacji dostępności – **I-IV kwartał 2020 r.**
- przygotowanie systemu monitorowania i raportowania stanu dostępności – **III-IV kwartał 2020 r.**

Skutki finansowe

Wsparcie działań w zakresie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami lub jej poprawy finansowane są z Funduszu Dostępność, którego środki – pochodzące z budżetu państwa - wynoszą 54.581 tys. zł. na 2020 r.

7. Działania na rzecz realizacji Zaleceń Rady UE z 2019 r.

W 2019 r. Polska otrzymała 3 szczegółowe zalecenia (tzw. *Country-specific recommendations, CSRs*).¹²

Zalecenie nr 1 dotyczy sfery finansów publicznych i w związku z tym informacja o działaniach podjętych w celu jego realizacji znajduje się w „Programie konwergencji. Aktualizacja 2020.”

Zalecenie nr 2 składa się z dwóch głównych części, z których pierwsza dotyczy systemu emerytalnego, druga zaś rynku pracy i obszaru edukacji oraz zawiera nowy element wskazujący na konieczność zapewnienia opieki długoterminowej w celu zwiększenia uczestnictwa w rynku pracy.

Zalecenie nr 3 skupione jest na polityce na rzecz innowacji, otoczenia biznesowego oraz poprawie procesu konsultacji publicznych. Nowym elementem zalecenia jest uwzględniony aspekt inwestycyjny, wynikający z wniosków KE zawartych w Aneksie D do Sprawozdania krajowego – Polska 2019.

Szczegółowa informacja na temat działań podejmowanych na rzecz realizacji poszczególnych zaleceń znajduje się w Tabeli 1. Poniżej przedstawiono kluczowe elementy w tym zakresie.

Działania dla zapewnienia adekwatnej wysokości przyszłych świadczeń emerytalnych i stabilności systemu emerytalnego są wspierane poprzez zachęcanie do gromadzenia długoterminowych oszczędności prywatnych w ramach **pracowniczych planów kapitałowych (PPK)**. Wprowadzenie PPK ma na celu wzmocnienie stabilności ekonomicznej państwa i jego fundamentów inwestycyjnych w dłuższej perspektywie. Należy zaznaczyć, że PPK nie są produktami ściśle emerytalnymi, lecz formą powszechnego i dobrowolnego systemu systematycznego gromadzenia oszczędności przez ich uczestników z przeznaczeniem na wypłatę po osiągnięciu 60. roku życia oraz na inne cele określone w ustawie. Działaniem na rzecz adekwatności świadczeń jest również ustawa z dnia 9 stycznia 2020 r. o dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów. Na jej podstawie wszyscy emeryci i renciści otrzymają co roku dodatkowe świadczenie (tzw. 13-tą emeryturę), w wysokości obowiązującej w danym roku najniższej emerytury (w 2020 r. jest to 1200 zł brutto). Działania na rzecz zwiększenia uczestnictwa w rynku pracy koncentrują się na kontynuowaniu realizacji programu **MALUCH+**, który umożliwia dofinansowanie tworzenia i funkcjonowania miejsc opieki dla dzieci do lat 3. W ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego realizowane są działania mające na celu upowszechnienie opieki nad dziećmi do lat 3 jako instrumentu oddziałującego na sytuację zawodową rodziców i opiekunów. 6 grudnia 2019 r. został ogłoszony program „MALUCH+” 2020 – moduł 4, przewidujący dofinansowanie do bieżącego funkcjonowania miejsc opieki w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów prowadzonych przez podmioty z sektora prywatnego. Program „MALUCH+” 2020 – moduł 4 stanowi uzupełnienie programu „MALUCH+” 2020 ogłoszonego 2 października 2019 r.

W zakresie wspierania rozwoju umiejętności przydatnych na rynku pracy prowadzone są dalsze prace nad „**Zintegrowaną Strategią Umiejętności 2030 (część szczegółowa)**”, m.in. poprzez organizację seminariów warsztatowych, paneli eksperckich oraz przygotowanie ekspertyz. W celu wspierania kształcenia dorosłych, w czerwcu 2019 roku Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) w ramach Centrum Rozwoju MŚP uruchomiła nową wersję Portalu **Akademia PARP** – platformy e-learningowej dla przedsiębiorców oraz osób chcących rozwijać swoje kompetencje zawodowe. Odbycie kursu w ramach Akademii daje możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności, które są niezbędne do założenia i prowadzenia małej i średniej firmy. Na portalu Akademii PARP znajduje się obecnie 17 szkoleń, a do 9 kwietnia 2020 r. zarejestrowało się 20 258 użytkowników, którzy ukończyli już 11 706 kursów. Planowane jest dalsze rozwijanie projektu poprzez opracowywanie i zamieszczanie w Akademii kolejnych szkoleń. W 2020 r. kontynuowane będzie także przedsięwzięcie

¹² Zalecenie Rady w sprawie Krajowego Programu Reform Polski na 2019 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2019 r. - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1560257926607&uri=CELEX%3A52019DC0521>

pn. „**Dydaktyczna Inicjatywa Doskonałości**”, które po raz pierwszy zainicjowano w 2019 r. jako formę wsparcia przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego działań pro jakościowych podejmowanych przez uczelnie zawodowe, w celu budowania wysokiej jakości kształcenia na kierunkach praktycznych oraz rozwijania takich umiejętności studentów uczelni zawodowych, które są spójne z potrzebami rynku pracy i poszukiwane przez pracodawców. Na realizację programu w 2020 r. przeznaczono 15 mln zł.

Działania na rzecz wzmocnienia zdolności gospodarki do innowacji koncentrują się na rozwijaniu nowo powołanych instytucji działających w obszarze polityki innowacji. Od maja 2019 r. działa **Fundacja Platforma Przemysłu Przyszłości**. Fundacja rozpoczęła swoją działalność od przeprowadzania szkoleń dla kadr menadżerskich polskich przedsiębiorstw w celu uświadamiania przedsiębiorców o potrzebie dostosowywania się do współczesnych wyzwań rynku i podnoszenia ich kompetencji. W celu wsparcia transformacji cyfrowej firm sektora MŚP, tworzone będą przez konsorcja jednostek naukowych, instytucji otoczenia biznesu i przedsiębiorstw **Huby Innowacji Cyfrowych (Digital Innovation Hubs)**. Ich działalność koordynowana jest przez Komitet Sterujący z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Rozwoju oraz Fundacji Platforma Przemysłu Przyszłości. Główne obszary tematyczne, w których będą działały huby to m.in.: sieć 5G, sztuczna inteligencja oraz systemy autonomiczne, Internet rzeczy, inteligentne budownictwo, chmura obliczeniowa, rozszerzona i wirtualna rzeczywistość, automatyzacja i robotyka, cyberbezpieczeństwo. Od kwietnia 2019 r. funkcjonuje **Sieć Badawcza Łukasiewicz**, w której uruchomione zostały procesy konsolidacji instytutów. Ma to na celu zwiększenie potencjału komercjalizacyjnego Sieci, a zarazem silniejsze otwarcie działalności badawczej na sferę biznesu. W grudniu 2019 r. Sieć Badawcza Łukasiewicz została członkiem EARTO (ang. *European Association of Research and Technology Organisations*) – największej grupy lobbującej na rzecz instytucji badawczo-rozwojowych w Europie. Należą do niej największe europejskie organizacje badawcze, jak niemiecki Fraunhofer, czy fiński VTT. Dzięki członkostwu w EARTO, Sieć Łukasiewicz będzie mogła aktywniej angażować się w proces tworzenia i wdrażania programów europejskich. Celem podejmowanych działań jest wzrost zaangażowania i aktywności naszych instytutów w projektach europejskich, w tym w Horyzoncie Europa. Narodowe Centrum Badań i Rozwoju kontynuuje wsparcie polskich przedsiębiorstw i jednostek naukowych w tworzeniu i wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań opartych na wynikach badań naukowców i innowatorów. Na przełomie lat 2019 i 2020 udało się kontynuować bieżące procesy operacyjne, a jednocześnie rozpocząć szeroko zakrojony plan koniecznych przekształceń wobec nowych wyzwań, związanych ze zmieniającymi się potrzebami rynkowymi i koniecznością dopasowania do nich oferty programowej NCBR.

W celu poprawy otoczenia regulacyjnego w rozpatrywanym okresie udało się przyjąć korzystne rozwiązania zawarte w pakiecie „**Przyjazne prawo**”, którego celem jest stworzenie lepszych warunków do rozwoju w szczególności małych i średnich firm. Eliminuje on także z polskiego systemu prawnego przepisy nieodpowiadające współczesnym realiom gospodarczym, które zostały zidentyfikowane przez poszczególne resorty w wyniku przeglądu obowiązującego prawa. We wrześniu 2019 r. rząd przyjął **Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2030**, która identyfikuje zróżnicowanie regionalne i wewnątrz-regionalne w rozwoju gospodarczym i społecznym oraz cele w zakresie wzmocnienia spójności i konkurencyjności regionów.

W odniesieniu do inwestycyjnej części CSR 3 znaczna część projektów została przedstawiona w rozdziale 5 **Strategia inwestycyjna**. Trwają prace nad przygotowaniem **programów operacyjnych oraz nową Umową Partnerstwa na lata 2021-2027**, której celem jest określenie warunków efektywnego korzystania z funduszy europejskich na okres nowej perspektywy finansowej. Zatwierdzenie projektów programów operacyjnych przez Radę Ministrów oraz regionalnych programów operacyjnych przez Zarządy Województw planowane jest na 2021 r. Zakres interwencji będzie uwzględniał wyzwania i priorytety zawarte w Załączniku D do Sprawozdania krajowego – Polska 2019 oraz wskazane w Zaleceniu Rady (CSR 2019) obszary wymagające działań inwestycyjnych.

Pomimo podjęcia działań w zakresie realizacji CSR 3 umacniających rolę konsultacji publicznych w procesie legislacyjnym (zmiany w regulaminie pracy Rady Ministrów, powstanie Centrum Analiz Strategicznych) nadal formułowane są pod adresem rządu oczekiwania ze strony partnerów społecznych dotyczące przestrzegania zasad i trybu prowadzenia konsultacji publicznych i opiniowania. KE w części opisowej (recitals) opublikowanych CSR wskazała, że zwiększenie roli konsultacji publicznych w znacznym stopniu przyczyniłoby się do zmniejszenia obciążeń administracyjnych wynikających z częstych zmian przepisów prawa. Podczas misji gospodarczej KE w Polsce w listopadzie 2019 r. (tzw. fact-finding mission) przedstawiciele KE ponownie zwrócili na to uwagę.

Tabela 1. Dotychczasowa realizacja CSR 2019

Tabela: Opis podjętych działań od lipca 2019 r. do kwietnia 2020 r. oraz informacje na temat ich wpływu o charakterze jakościowym

		Informacje na temat planowanych i już podjętych działań					Przewidywany wpływ	
CSR	CSR podkategoria	Numer działania	Opis głównych działań bezpośrednio powiązanych z CSR		Cele strategii „Europa 2020”	Wyzwania/Ryzyka	Wpływ na budżet	Ocena jakościowa/ilościowa
			Główne cele wdrażanych działań i ich znaczenie dla CSR	Opis podjętych działań (VII 2019 – IV 2020)	Ocena wpływu na cele strategii „Europa 2020”	Wyzwania /ryzyka związane z podejmowanymi działaniami	Ogólne i roczne zmiany w dochodach/wydatkach państwa (mln zł) Udział funduszy UE (źródło i wartość)	Jakościowy opis przewidywanych skutków podejmowanych działań i ich terminów
CSR 2	Zapewnienie adekwatnej wysokości przyszłych świadczeń emerytalnych i stabilności systemu emerytalnego (...)	1	Zwiększenie oszczędności prywatnych obywateli.	Przyjęcie ustawy z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (PPK) . PPK są formą powszechnego i dobrowolnego systemu systematycznego gromadzenia oszczędności przez ich uczestników z przeznaczeniem na wypłatę po osiągnięciu 60. roku życia, ale również przed osiągnięciem tego wieku – na sfinansowanie wkładu własnego przy zakupie mieszkania lub budynku mieszkalnego (z obowiązkiem ich zwrotu), czy też na cele związane z trwałą niezdolnością do pracy lub poważnym zachorowaniem (bez obowiązku zwrotu wykorzystanych w tym celu środków). Ustawa o pracowniczych planach kapitałowych (PPK), (Dz. U. poz. 2215, z późn. zm.) weszła w życie 1 stycznia 2019 r. Z uwagi na skalę programu jest on realizowany etapowo. Główne etapy tworzenia PPK uzależnione są od wielkości lub typu pracodawcy. Termin 1 lipca 2019 r. był datą rozpoczęcia wdrażania programu przez pracodawców zatrudniających powyżej 250 pracowników.	Nie dotyczy	Podmioty prywatne mogą nakłaniać swoich pracowników do rezygnacji z uczestnictwa w PPK, wywierając presję na zasadzie uzależnienia otrzymania wyższego wynagrodzenia od rezygnacji z PPK, co może ograniczyć efektywność przedsięwzięcia.	W styczniu 2020 r. dokonano <u>pierwszej</u> wypłaty środków na ten cel z Funduszu Pracy w wysokości 295 tys. zł. Wypłata ta dotyczyła zobowiązań za IV kwartał 2019 r.	Wprowadzenie PPK, łącznie z procedowanymi zmianami w funkcjonowaniu OFE, w dłuższym horyzoncie czasowym ma skutkować wzrostem krajowych długoterminowych oszczędności prywatnych, wzmacniających jednocześnie stabilność ekonomiczną państwa oraz jego fundamenty inwestycyjne i rozwojowe.
CSR 2	Zapewnienie adekwatnej wysokości przyszłych świadczeń emerytalnych i stabilności systemu emerytalnego przez podjęcie środków służących podwyższeniu rzeczywistego wieku przejścia na emeryturę i przez reformę preferencyjnych	2	Wsparcie dla reorientacji zawodowej rolników.	W chwili obecnej nie przewiduje się przeprowadzenia reform w odniesieniu do odrębnych od powszechnego systemów emerytalnych.				

	systemów emerytalno- rentowych.							
CSR 2	Podjęcie działań w celu zwiększenia uczestnictwa w rynku pracy, w tym przez poprawę dostępu do opieki nad dziećmi i do opieki długoterminowej, oraz w celu likwidacji utrzymujących się przeszkód dla bardziej trwałych form zatrudnienia.	3	Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w rynku pracy.	<p>W okresie od lipca 2019 roku do chwili obecnej podjęto szereg działań mających na celu zwiększania uczestnictwa osób niepełnosprawnych oraz najbliższych członków ich rodzin w rynku pracy.</p> <p>Wprowadzono do krajowego systemu prawa przepisy zmniejszające obciążenia regulacyjne dla przedsiębiorców zatrudniających osoby niepełnosprawne (art. 16 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1495), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.)</p> <p>Dla pracodawców spoza sektora publicznego uregulowano możliwość obniżenia wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, jeżeli uzyskają oni certyfikat potwierdzający spełnienie wymagań służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej (art. 45 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2019 r. poz. 1696)).</p> <p>Ponadto, należy wspomnieć, że Fundusz Solidarnościowy jest podstawą do realizowania programów resortowych (MRPiPS), z których mogą korzystać m.in. osoby niepełnosprawne ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, jak również, w przypadku programu „Opieka wytchnieniowa” członkowie rodzin oraz opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę nad osobami niepełnosprawnymi.</p> <p>Programy realizowane w ramach Funduszu Solidarnościowego mogą wpłynąć na zwiększenie uczestnictwa w rynku pracy przez wspomniane grupy.</p> <p>W dniu 13 marca 2020 r. zostały uruchomione nabory wniosków w ramach programów: „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020 r. oraz „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” – edycja 2020.</p>	Działanie wpłynęło na wzrost zatrudnienia.	Programy resortowe MRPiPS finansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego rozwijają i uzupełniają system wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin i były oczekiwane przez to środowisko. Wyzwania/ryzyka dotyczą nie tylko braku definicji prawnych usług opieki wytchnieniowej, czy usług asystenta, ale również trwałego źródła ich finansowania. Programy realizowane ze środków FS powinny być nadal rozwijane i stać się systemowymi rozwiązaniami, szczególnie te dotyczące opieki wytchnieniowej i asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej. Realizatorami ww. programów są gminy/powiaty, dlatego też ryzyko może dotyczyć niskiego poziomu zainteresowania samorządów aplikowaniem do programów, jak i ich późniejszą realizacją.	Programy finansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego są finansowane w ramach planu finansowego ww. Funduszu	W 2019 r. w ramach programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2019 r. MRPiPS przekazało środki finansowe w kwocie ok. 24 mln zł do 329 gmin/powiatów. Na realizację programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2019-2020 MRPiPS przeznaczyło środki w kwocie ok. 80,5 mln zł. W ramach programu „Centra opiekuńczo-mieszkalne” prowadzony jest nabór wniosków w trybie ciągłym, kwota dotychczas zaakceptowanych przez MRPiPS wniosków wynosi 13,2 mln zł.
CSR 2	Podjęcie działań w celu zwiększenia uczestnictwa w rynku pracy, w tym przez poprawę dostępu do opieki nad dziećmi i do opieki długoterminowej (...)	4	Zwiększenie dostępności miejsc opieki nad małymi dziećmi.	<p>W 2019 r. odbyło się rozstrzygnięcie programu „MALUCH+” 2019 oraz uruchomienie środków na realizację zakwalifikowanych do dofinansowania przedsięwzięć. W II kwartale 2019 r. wojewodowie rozpoczęli proces zawierania z beneficjentami umów w sprawie przekazywania dofinansowania. Proces ten został zakończony w IV kwartale 2019 r.</p> <p>2 października 2019 r. ogłoszono program „MALUCH+”</p>	Działanie wpłynęło na wzrost zatrudnienia, przede wszystkim kobiet opiekujących się dziećmi.	Brak zdiagnozowanych wyzwań	Na program „MALUCH+” 2020 przeznaczono 450 mln zł.	Wstępne dane z województwa wskazują, że liczba utworzonych miejsc w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów w ramach modułu 1a, 1b i 3 programu MALUCH+ 2019 wyniesie ok. 15 tys. Z kolei liczba miejsc z dofinansowaniem do

				<p>2020. W ramach programu podmioty mogą otrzymać dofinansowanie na organizację opieki dla najmłodszych dzieci w formie instytucjonalnej. Termin na składanie wniosków o dofinansowanie w ramach edycji 2020, upłynął 13 listopada 2019 r. W ramach modułu zaadresowanego do podmiotów sektora prywatnego uwypuklono możliwość otrzymania wsparcia przez podmioty, które chcą uruchomić przyzakładowe instytucje opieki. Jednocześnie dla jednostek samorządu terytorialnego zwiększono poziom wsparcia na tworzenie 1 miejsca – w przypadku tworzenia żłobka, klubu dziecięcego na terenie gminy, w której nie funkcjonuje żaden żłobek lub klub dziecięcy utworzony przez samorząd – do 33 tys. zł, a w przypadku samorządów realizujących zadania na terenie gmin, gdzie są już żłobki lub kluby dziecięce – do 25 tys. zł.</p> <p>6 grudnia 2019 r. został ogłoszony program „MALUCH+” 2020 – moduł 4 stanowiący uzupełnienie programu z 2 października 2019 r. przewidujący możliwość otrzymania dofinansowania do bieżącego funkcjonowania miejsc opieki w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów prowadzonych przez podmioty z sektora prywatnego. Wyniki konkursu w zakresie dofinansowania do tworzenia nowych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (moduł 1a, 1b i 3) zostały ogłoszone w dniu 23 stycznia br., natomiast w zakresie dofinansowania do funkcjonowania miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (moduł 2 i 4) - 28 lutego br.</p>					<p>bieżącego funkcjonowania w ramach modułu 2 i 4 wynosi ok. 66,8 tys. Ze wstępnych danych wynika, że odsetek dzieci w wieku do 3 lat, objętych opieką instytucjonalną (dzieci objęte opieką w żłobkach, klubach dziecięcych oraz pod opieką dziennych opiekunów i niań w odniesieniu do liczby dzieci w rocznikach 1-2) w roku 2019 wyniósł 23,2%.</p> <p>Szacuje się, że w ramach Programu Maluch+ 2020 powstanie ok. 24,8 tys. miejsc, co przełoży się na osiągnięcie do końca 2020 r. wskaźnika dostępności miejsc na poziomie ok. 26,2%. Dofinansowaniem do bieżącego funkcjonowania w ramach modułu 2 i 4 zostanie objętych ok. 89,1 tys. dzieci.</p>
CSR 2	Podjęcie działań w celu zwiększenia uczestnictwa w rynku pracy, w tym przez poprawę dostępu do opieki nad dziećmi i do opieki długoterminowej (...)	5	Zwiększenie dostępności miejsc opieki nad małymi dziećmi.	<p>W ramach Regionalnych Programów Operacyjnych, finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, prowadzone są działania mające na celu zwiększenie dostępności miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. W latach 2014-2020 na tworzenie miejsc opieki w ramach RPO przeznaczono ponad 1,8 mld złotych. Jako działanie wspierające realizację ww. projektów, w Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 wdrażane są projekty przewidujące szkolenia dotyczące organizacji form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (kierowane do przedstawicieli podmiotów tworzących i prowadzących instytucje opieki nad najmłodszymi dziećmi).</p>	Działanie wpłynie na wzrost zatrudnienia, przede wszystkim kobiet opiekujących się dziećmi.	Wyzwaniem jest utworzenie zakładanej liczby miejsc opieki.	Alokacja przeznaczona na te działania w latach 2014-2020 wynosi ponad 46 mln złotych.	Do tej pory ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego utworzono ponad 18,4 tys. miejsc opieki nad dziećmi do lat trzech. Do końca obecnej perspektywy finansowej zakłada się utworzenie łącznie ponad 51 tys. miejsc.	
CSR 2	Wspieranie wysokiej jakości kształcenia i umiejętności odpowiadających potrzebom rynku pracy, zwłaszcza	6	Zwiększenie udziału dorosłych w edukacji.	<p>Prowadzony jest stały monitoring funkcjonowania pierwszych 50 Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji, które utworzono w roku 2017 w 13 województwach. W pierwszym roku ich funkcjonowania otrzymywały one środki z projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach PO WER (Działanie 2.14). W następnych latach powinny</p>	Działanie wpłynie na wzrost zatrudnienia i jego jakość.	Wyzwanie stanowi realizacja zakładanego rozszerzenia liczby LOWE o kolejne 100 ośrodków od 2020 r.	Działanie jest realizowane poprzez Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój. Ogólna pula środków na dofinansowanie projektów to ok. 30 mln zł.	Działanie służy zwiększeniu udziału dorosłych w edukacji, poprzez aktywizację i zaangażowanie osób dotychczas biernych, nieuczestniczących w jakichkolwiek	

	<i>poprzez kształcenie dorosłych.</i>			być finansowane przez organy prowadzące szkoły. W lipcu 2019 r. do MEN wpłynęły sprawozdania półroczne organów prowadzących z działalności LOWE, które potwierdziły trwałość ich funkcjonowania. We wrześniu 2019 r. nastąpiło rozstrzygnięcie drugiego konkursu na projekty LOWE, przeprowadzonego w ramach Działania 2.14 PO WER. Celem tego konkursu jest utworzenie następnych 100 LOWE od roku 2020. Planowane są działania promocyjne dla ułatwienia naboru nowych 100 szkół do pełnienia funkcji LOWE od roku 2020 oraz wymiana doświadczeń dotyczących przykładów dobrej praktyki w pierwszej i drugiej sieci szkół pełniących funkcje LOWE.				zorganizowanych formach edukacji.
CSR 2	<i>Wspieranie wysokiej jakości kształcenia i umiejętności odpowiadających potrzebom rynku pracy, zwłaszcza poprzez kształcenie dorosłych.</i>	7	Opracowanie strategii wobec rozwoju kompetencji niezbędnych z perspektywy gospodarczych wyzwań, przede wszystkim transformacji cyfrowej.	Kontynuowane są prace nad „ Zintegrowaną Strategią Umiejętności 2030 (część szczegółowa) ”, m.in. poprzez organizację seminariów warsztatowych, paneli eksperckich oraz przygotowanie ekspertyz. W grudniu 2019 r. dokonano prezentacji projektu raportu <i>OECD Skills Strategy Poland</i> .	Działanie wpłynie na jakość zatrudnienia.	Wyzwanie będzie stanowić efektywne wdrażanie założeń strategii na poziomie kraju.	Koszt przygotowania części szczegółowej Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 wyniesie w 2020 r. 147 190,00 zł (budżet państwa 23 138,00 zł; środki europejskie w ramach EFS 124 052,00 zł).	Działanie wpłynie na jakość kształcenia oraz rozwój umiejętności niezbędnych dla efektywnej pracy wobec zachodzących zmian wynikających m.in. z procesu globalizacji i rozwoju technologii.
CSR 2	<i>Wspieranie wysokiej jakości kształcenia i umiejętności odpowiadających potrzebom rynku pracy, zwłaszcza poprzez kształcenie dorosłych.</i>	8	Podniesienie jakości szkolnictwa wyższego.	W okresie październik-grudzień 2019 r. realizację rozpoczęło 28 projektów w ramach II edycji Zintegrowanych Programów Uczelni (ZPU) oraz ZPU na rzecz Rozwoju Regionalnego (ZPU REG). W ramach obu edycji konkursów ZPU oraz ZPU REG realizowanych jest łącznie 305 projektów. Realizowane projekty przyczynią się do podniesienia kompetencji kadry naukowej, zapewnienia studentom lepszej edukacji i dostosowania programów kształcenia do wymogów zmieniającego się otoczenia społeczno-gospodarczego.	Działanie wpłynie na jakość kształcenia oraz wzrost zatrudnienia i jego jakość.	Głównym wyzwaniem jest rekrutacja studentów do udziału w projektach w liczbach zapewniających możliwość realizacji projektu zgodnie z zaplanowanymi założeniami. Dodatkowym wyzwaniem jest osiągnięcie zakładanego poziomu wskaźnika osób kończących studia w okresie objętym projektem. Istnieje ryzyko opóźnień we wdrażaniu projektów przez uczelnie.	W ramach dotychczas realizowanych działań podpisano łącznie 258 umów o łącznej wartości 2 507 mln zł w zakresie konkursów ZPU oraz 47 umów o wartości 354,2 mln zł w zakresie ZPU REG.	Realizowane projekty pozwolą w większym stopniu wykorzystać potencjał polskich szkół wyższych. Wdrożone programy niewątpliwie podniosą poziom kształcenia, rozwijając przy tym wiedzę i umiejętności przyszłych pokoleń, które tworzyć będą zaplecze naukowe w skali kraju i regionu.
CSR 2	<i>Wspieranie wysokiej jakości kształcenia i umiejętności odpowiadających potrzebom rynku pracy, zwłaszcza poprzez kształcenie dorosłych.</i>	9	Podniesienie jakości zawodowego szkolnictwa wyższego.	Przedsięwzięcie Ministra – Dydaktyczna Inicjatywa Doskonałości – w formule wprowadzonej i opisanej w art. 400 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. poz. 1668, z późn. zm.), przeprowadzone zostało po raz pierwszy w 2019 roku. Opracowany został raport podsumowujący pierwszą edycję programu w skali kraju. 30 stycznia 2020 r. ogłoszona została kolejna edycja Dydaktycznej Inicjatywy Doskonałości. Ze wsparcia projakościowego w 2020 r. skorzysta 15 uczelni zawodowych, które z własnej inicjatywy podejmują skuteczne działania projakościowe. Każda uczelnia otrzyma premię w wysokości 1 milion zł przekazywaną w formie subwencji.	Działanie wpłynie na wzrost zatrudnienia i jakość kształcenia.	Działanie nie jest obciążone ryzykiem.	Na realizację przedsięwzięcia w 2020 roku przeznaczono w bieżącym roku budżetowym 15 mln zł.	Działanie wspiera budowanie wysokiej jakości kształcenia na kierunkach praktycznych oraz ma na celu rozwijanie umiejętności studentów uczelni zawodowych, które są spójne z potrzebami rynku pracy i poszukiwane przez pracodawców.

CSR 2	Wspieranie wysokiej jakości kształcenia i umiejętności odpowiadających potrzebom rynku pracy, zwłaszcza poprzez kształcenie dorosłych.	10	Rozwój wiedzy i kompetencji przedsiębiorców.	W celu wspierania kształcenia dorosłych, w czerwcu 2019 roku Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) w ramach Centrum Rozwoju MŚP uruchomiła nową wersję Portalu Akademia PARP – platformy e-learningowej dla przedsiębiorców oraz osób chcących rozwijać swoje kompetencje zawodowe. Odbycie kursu w ramach Akademii daje możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności, które są niezbędne do założenia i prowadzenia małej i średniej firmy.	Działanie wpłynie na jakość kształcenia.	Głównym wyzwaniem jest stałe rozwijanie projektu poprzez opracowywanie kolejnych szkoleń, adekwatnych do zachodzących zmian w gospodarce.	Na realizację projektu w 2020 roku planuje się przeznaczyć 1,2 mln zł.	Działanie pozwoli na rozwój kompetencji zawodowych, w szczególności pozwoli potencjalnym przedsiębiorcom na zdobycie wiedzy dotyczącej zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej.
CSR 3	Wzmocnienie zdolności gospodarki do innowacji, w tym poprzez wspieranie instytucji badawczych i ich ściślejszej współpracy z przedsiębiorstwami.	1	Wsparcie przedsiębiorców w procesie digitalizacji i wprowadzania nowych technologii.	Od maja br. działa Fundacja Platforma Przemysłu Przyszłości . Jej celem jest wzmocnianie kompetencji i konkurencyjności przedsiębiorstw prowadzących działalność na terenie Polski, poprzez wspieranie ich transformacji w kierunku Przemysłu 4.0. Platforma Przemysłu Przyszłości rozpoczęła swoją działalność od przeprowadzania szkoleń dla kadr menadżerskich polskich przedsiębiorstw. Obecnie prowadzone jest 60 warsztatów dla kadr menadżerskich w celu uświadamiania przedsiębiorców o potrzebie dostosowywania się do współczesnych wyzwań rynku i podnoszenia ich kompetencji. Zmiana percepcji wśród przedsiębiorców stanowi fundament dla dalszych rozwiązań w kierunku robotyzacji i automatyzacji przemysłu.	Działanie wpłynie na zdolności gospodarki w obszarze innowacji, w szczególności w kierunku transformacji cyfrowej przedsiębiorstw.	Działanie nie jest obciążone ryzykiem.	W latach 2020-2021 na rozwiązania ustawowe planuje się przeznaczyć z budżetu państwa ok. 43,7 mln zł.	Działanie pozwoli na upowszechnienie wśród przedsiębiorców świadomości o potrzebie dostosowania prowadzonej działalności do wymagań współczesnego, cyfrowego rynku, a zarazem przyczyni się do cyfryzacji przedsiębiorstw i wprowadzania nowych technologii.
CSR 3	Wzmocnienie zdolności gospodarki do innowacji, w tym poprzez wspieranie instytucji badawczych i ich ściślejszej współpracy z przedsiębiorstwami.	2	Zwiększenie wskaźnika komercjalizacji innowacyjnych przedsięwzięć.	2 lipca 2019 r. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego ogłosiło 2 komunikaty dotyczące Wirtualnego Instytutu Badawczego . Ustanawiają one podmiot zarządzający WIB, definiują obszar działalności naukowej WIB, określają wysokość środków przeznaczonych na finansowanie działalności naukowej i wskazują maksymalny okres finansowania działalności naukowej. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego w porozumieniu z Minister Przedsiębiorczości i Technologii podjął decyzję o wyznaczeniu obszaru badawczego finansowanego ze środków Funduszu Polskiej Nauki – jest to biotechnologia medyczna – onkologia. Podmiotem zarządzającym WIB została Sieć Badawcza Łukasiewicz – PORT Polski Ośrodek Rozwoju Technologii z siedzibą we Wrocławiu.	Działanie wpłynie na zdolności gospodarki w obszarze innowacji.	Wyzwanie stanowi efektywne wykorzystanie środków na rzecz zwiększenia wskaźnika komercjalizacji projektów.	Na finansowanie WIB zostanie przeznaczone 450 mln zł w ciągu 10 lat	Działanie przyczyni się do finansowania konkurencyjnych na poziomie międzynarodowym zespołów badawczych, prowadzących działalność naukową o wysokim potencjale zastosowań społeczno-gospodarczych oraz komercjalizacji jej wyników.
CSR 3	Wzmocnienie zdolności gospodarki do innowacji, w tym poprzez wspieranie instytucji badawczych i ich ściślejszej współpracy z przedsiębiorstwami	3	Kształtowanie cech innowacyjnych już na etapie edukacji szkolnej.	3 grudnia 2019 r. wyłoniono operatora pilotażowego projektu „ Szkoła dla Innowatora ”, którym zostało Centrum Edukacji Obywatelskiej (CEO). CEO uruchomiło nabór dla szkół, które chciałyby wziąć udział w projekcie. Zgłoszenia można było przesyłać w dniach 3-13 grudnia 2019 r. Lista placówek, które wezmą udział w pilotażu, została ogłoszona w pierwszej połowie stycznia 2020 r. Szkoły uczestniczące w programie otrzymają kompleksowe i intensywne wsparcie dla dyrektorów i nauczycieli, w tym: wizyty studyjne, szkolenia i warsztaty, indywidualne doradztwo, wymiana wiedzy. Wsparcie merytoryczne	Działanie wpłynie na jakość kształcenia.	Wyzwaniem będzie przygotowanie kompleksowego programu nauczania rozwijającego proinnowacyjne kompetencje uczniów oraz przygotowanie jego ewaluacji.	Alokacja na pilotaż wynosi 10 mln zł.	W dniu 10 stycznia 2020 r. zakończyła się rekrutacja szkół do udziału w pilotażu. Wyselekcjonowano 20 szkół, które wezmą udział w programie.

				otrzymane w projekcie pozwoli na przeprowadzenie z uczniami intensywnego programu rozwijającego kompetencje proinnowacyjne.				
CSR 3	Wzmocnienie zdolności gospodarki do innowacji, w tym poprzez wspieranie instytucji badawczych i ich ściślejszej współpracy z przedsiębiorstwami	4	Podniesienie skuteczności działań administracji w wybranych obszarach problemów społecznych i gospodarczych, poprzez wsparcie procesów decyzyjnych za pomocą informacji analitycznej wysokiej jakości.	<p>Projekt Zintegrowanej Platformy Analitycznej będzie odpowiedzią na zidentyfikowane potrzeby, zmierzając do realizacji poniżej wymienionych celów szczegółowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udostępnienie w jednym miejscu narzędzi analitycznych wspierających procesy decyzyjne w administracji publicznej. 2. Opracowanie wzorców dostępu do danych oraz analiz dla kluczowych obszarów społecznych i gospodarczych. 3. Stworzenie technicznych i organizacyjnych możliwości dialogu społecznego i współpracy środowisk naukowych w rozwoju analityki państwa i podnoszeniu efektywności rozwiązywania problemów społecznych. 4. Usystematyzowanie metod technicznych i zasad dostępu do kluczowych zasobów informacyjnych państwa dla celów analitycznych, wraz z wdrożeniem spójnego systemu bezpieczeństwa, metod dostępu do danych, udostępniania do celów analitycznych. 5. Udostępnienia danych administracji publicznej do badań naukowych wspierających podejmowanie decyzji przez twórców polityk publicznych przy równoczesnym zapewnieniu właściwej ochrony. 6. Usprawnienie cyfryzacji administracji rządowej w zakresie objętym katalogiem rekomendacji dotyczących awansu cyfrowego urzędu. 	Działanie wpłynie na zdolności gospodarki w obszarze innowacji	Wyzwanie stanowi bezpieczne i konstruktywne połączenie danych z różnych rejestrów administracji państwowej.	Wartość projektu: 41 998 811,73 zł Środki Unii Europejskiej: 35 543 594,36 zł Współfinansowanie z budżetu państwa: 6 455 217,37 zł	<ul style="list-style-type: none"> • Udostępnienie w jednym miejscu narzędzi analitycznych wspierających procesy decyzyjne w administracji publicznej. • Przygotowanie i wdrożenie Platformy jako centralnego systemu analitycznego dla administracji publicznej, bazującego na danych gromadzonych we wszystkich instytucjach tej administracji pozwoli na sprawniejsze i dokładniejsze przygotowanie analiz służących procesom decyzyjnym. • Opracowanie wzorców dostępu do danych oraz analiz dla kluczowych obszarów społecznych i gospodarczych. • W trakcie projektu opracowane zostaną, udokumentowane i umieszczone w Bazie Wiedzy, wzorce dostępu do danych kluczowych Gestorów, udostępniających dane ZPA. Udostępnione wzorce dostępu służąc będą wdrożeniu standardów dla procesów badawczych w administracji publicznej do wykorzystania przy realizacji kolejnych badań i analiz wykraczających poza zakres projektu. • Przyszłe badania będą mogły korzystać z wiedzy

								i doświadczenia, obniżając koszty oraz przyspieszając cykl ich wykonania.
CSR 3	Wzmocnienie zdolności gospodarki do innowacji, w tym poprzez wspieranie instytucji badawczych i ich ściślejszej współpracy z przedsiębiorstwami	5	Zacieśnianie współpracy sektora biznesowego oraz nauki.	Zostało podpisanych 50 umów z Uczelniami i Instytutami III edycji konkursu „Doktorat wdrożeniowy”, którego celem jest stworzenie warunków do rozwoju współpracy między środowiskiem naukowym a środowiskiem społeczno-gospodarczym, prowadzonej w ramach szkół doktorskich oraz wprowadzenie możliwości kształcenia uczestnika programu „Doktorat wdrożeniowy” we współpracy z zatrudniającym go przedsiębiorcą.	Działanie wpłynie na zdolności gospodarki w obszarze innowacji.	Działanie nie jest obciążone ryzykiem.	Środki z budżetu państwa wydatkowane na program w 2019 r. to 53,2 mln zł, a w roku 2020 stanowią będą 68,7 mln zł.	Beneficjentami modułu „Doktorat wdrożeniowy I” jest 45 Uczelni/Instytutów z 336 uczestnikami programu. W module „Doktorat wdrożeniowy II w zakresie sztucznej inteligencji” jest 7 Uczelni z 28 uczestnikami programu.
CSR 3	Wzmocnienie zdolności gospodarki do innowacji, w tym poprzez wspieranie instytucji badawczych i ich ściślejszej współpracy z przedsiębiorstwami	6	Intensyfikacja współpracy między instytutami badawczymi w celu podniesienia efektywności.	W ramach funkcjonującej Sieci Badawczej Łukasiewicz uruchomione zostały m.in. procesy konsolidacji instytutów. W celu zwiększenia potencjału komercjalizacyjnego, Instytuty należące do Sieci Łukasiewicz dokonują fuzji. 1 listopada 2019 r. warszawski Instytut Optyki Stosowanej połączył się z Instytutem Tele- i Radio Technicznym. 1 stycznia 2020 r. nastąpiło połączenie COBRO Instytutu Badawczego Opakowań w Warszawie z Instytutem Biopolimerów i Włókien Chemicznych w Łodzi. Z dniem 1 kwietnia 2020 r. nastąpiło połączenie Instytutu Zaawansowanych Technologii Wytwarzania oraz Instytutu Odlewnictwa. W grudniu 2019 r. Sieć Badawcza Łukasiewicz została członkiem EARTO (ang. European Association of Research and Technology Organisations) – największej grupy lobbującej na rzecz instytucji badawczo-rozwojowych w Europie.	Działanie wpłynie na współpracę między przedsiębiorcami, a instytucjami badawczymi.	Wyzwaniem dla Sieci Badawczej Łukasiewicz będzie organizacyjna konsolidacja łączących się instytutów.	Finansowanie przeznaczone na działalność Sieci w 2020 r. to 17,5 mln zł.	Konsolidacja usprawni prace i ułatwi silniejsze otwarcie na biznes. Dołączenie do EARTO pozwoli na wzrost zaangażowania i aktywności naszych instytutów w projektach europejskich, w tym w Horyzoncie Europa.
CSR 3	Ukierunkowanie inwestycyjnej polityki gospodarczej na innowacje, transport, w szczególności jego zrównoważony charakter, na infrastrukturę cyfrową i energetyczną, opiekę zdrowotną oraz czystszą energię, z uwzględnieniem różnic regionalnych.	7	Opracowanie podstawowego dokumentu strategicznego dla polityki regionalnej państwa.	We wrześniu 2019 r. rząd przyjął Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2030 , która w najpełniejszy dotychczas sposób identyfikuje różnicowanie regionalne i wewnątrzregionalne w rozwoju gospodarczym i społecznym. Na potrzeby polityki regionalnej identyfikuje zarówno cele wzmocnienia spójności, jak i konkurencyjności regionów. Strategia wyznacza na poziomie kraju obszary strategicznej interwencji i rekomenduje wspieranie ich zarówno środkami finansowymi polityki spójności, jak i środkami budżetu państwa. Wskazywane OSI (obszar strategicznej interwencji) to obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, województwo śląskie przechodzące transformację gospodarczą, obszar wschodniej Polski (dotychczasowe 5 województw objęte programem Polska Wschodnia.)	Nie dotyczy	Wyzwanie stanowi implementacja założeń strategii w szczególności w regionach wymagających szczególnej interwencji.	Szacunkowa tabela finansowa zawarta w KSRR przewiduje na realizację Strategii przeznaczyć w latach 2018-2020 łączną kwotę w wysokości 89 440,77 mln zł, a w latach 2021-2025 kwotę 91 521,70 mln zł.	Dokument przedstawia cele polityki regionalnej oraz działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia powinien podjąć rząd, samorządy: wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji tej polityki w perspektywie roku 2030. KSRR 2030 zastąpi obowiązującą „Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie”.

CSR 3	Ukierunkowanie inwestycyjnej polityki gospodarczej na innowacje, transport, w szczególności jego zrównoważony charakter, na infrastrukturę cyfrową i energetyczną, opiekę zdrowotną oraz czystsza energię, z uwzględnieniem różnic regionalnych	8	Opracowanie Założeń do Umowy Partnerstwa będących podstawą dla zasadniczej UP, która będzie stanowić mandat negocjacyjny z KE w procesie formułowania szczegółów dotyczących funduszy strukturalnych w ramach WRF 2021-2027.	Trwają prace nad przygotowaniem programów operacyjnych oraz nową Umową Partnerstwa na lata 2021-2027 , której celem jest określenie warunków efektywnego korzystania z funduszy europejskich na okres nowej perspektywy finansowej. Zakres interwencji będzie uwzględniał wyzwania i priorytety zawarte w Załączniku D do Sprawozdania krajowego – Polska 2019 (Country Report – Poland 2019) oraz wskazane w Zaleceniu Rady (CSR 2019) obszary wymagające działań inwestycyjnych. Założenia do Umowy Partnerstwa zostały przyjęte przez członków Komitetu Rady Ministrów ds. Europejskich w trybie obiegowym w dniu 25 lutego br.	Nie dotyczy	Wyzwanie stanowi przyjęcie Założeń do Umowy Partnerstwa w możliwie jak najbliższym terminie, gdyż dokument ma wyznaczać główne kierunki interwencji finansowej ze środków UE na lata 2021-2027.	Nie dotyczy.	Opracowanie Założeń do Umowy Partnerstwa ma kluczowe znaczenie dla procesu negocjacji oraz docelowo dla zaprojektowania wykorzystania środków unijnych w ramach nowej perspektywy finansowej.
CSR 3	Poprawę otoczenia regulacyjnego, w szczególności poprzez zwiększenie roli konsultacji z partnerami społecznymi i konsultacji publicznych w procesie legislacyjnym.	9	Stworzenie dogodniejszych warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej poprzez redukcję obciążenia regulacyjnych.	6 sierpnia 2019 r. zakończył się proces legislacyjny ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych zwany pakietem „Przyjazne prawo”. Celem inicjatywy jest zapewnienie lepszych warunków do działalności gospodarczej poprzez ograniczenie zbędnych i nadmiernych obciążeń regulacyjnych. Oczekiwanymi efektami są: m.in. szybsze i sprawniejsze procedury administracyjne oraz uwolnienie potencjału do dalszego rozwoju przedsiębiorczości, zwłaszcza mikro, małych i średnich firm. Projekt jest komplementarny wobec takich inicjatyw jak „100 zmian dla firm”, „Pakiet MŚP”, „Konstytucja Biznesu” i był przedmiotem szerokich konsultacji publicznych. W projekcie zaproponowano m.in.: prawo do „popętnienia błędu” – wprowadzenie pierwszeństwa dla pouczenia przed karaniem w pierwszym roku prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorców będących osobami fizycznymi, o ile byłoby to naruszenie mniejszej wagi oraz jednorazowe; ułatwienia w sukcesji przedsiębiorstw (w przypadku gdy przedsiębiorstwo należy do przedsiębiorcy i jego małżonka, będzie możliwe powołanie po śmierci małżonka przedsiębiorcy tymczasowego przedstawiciela); ułatwienia w prawie pocztowym, lotniczym, energetycznym. Nowe przepisy weszły w życie 1 stycznia 2020 r., z wyjątkiem niektórych artykułów, które zaczną obowiązywać w innych terminach.	Nie dotyczy	Głównym wyzwaniem będzie sprawna implementacja przyjętych rozwiązań na rzecz deregulacji przepisów dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej oraz upowszechnienie informacji o podjętych zmianach wśród przedsiębiorców.	Zgodnie z OSR skutek finansowy ustawy oszacowano na poziomie ok. 15 mln zł w ciągu 10 lat (głównie koszt budowy systemu teleinformatycznego URE)	Pakiet Przyjazne Prawo przyczyni się do stworzenia lepszych warunków do rozwoju w szczególności firm sektora MŚP. Eliminuje także z polskiego systemu prawnego przepisy uciążliwe, nieodpowiadające współczesnym realiom gospodarczym, które zostały zidentyfikowane przez poszczególne resorty w wyniku przeglądu obowiązującego prawa.
CSR 3	Poprawę otoczenia regulacyjnego, w szczególności poprzez zwiększenie roli konsultacji z partnerami społecznymi i	10	Zwiększenie transparentności procesu legislacyjnego i konsultacji publicznych	• W zakresie zwiększania roli konsultacji publicznych, fundamentalne znaczenie mają zmiany prawne w Regulaminie pracy Rady Ministrów , które obowiązują od 5 lutego 2019 r. Zmieniony Regulamin przewiduje możliwość zwrócenia Wnioskodawcy projektu z uwagi na brak konsultacji publicznych lub ich nienależyte przeprowadzenie, w szczególności:	Nie dotyczy.	Wyzwanie stanowi znalezienie równowagi między ustawowo zagwarantowanym czasem konsultacji a pilnością polityczną problemu rozwiązywanego przez dany projekt.	Nie dotyczy.	Możliwość odrzucenia projektu bez raportu z konsultacji publicznych przyczyni się do tworzenia regulacji o zagwarantowanej akceptacji społecznej.

<p><i>konsultacji publicznych w procesie legislacyjnym.</i></p>			<p>jeżeli projekt nie został przedstawiony do konsultacji publicznych i w OSR nie wskazano przyczyn rezygnacji z konsultacji; jeżeli do wniosku o rozpatrzenie projektu przez SKRM nie dołączono raportu z konsultacji publicznych; jeżeli w ramach konsultacji publicznych lub opiniowania wyznaczono bez szczegółowego uzasadnienia krótsze terminy na zajęcie stanowiska niż wynikają z Regulaminu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokumenty dotyczące prac nad projektami udostępniane są w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny (RPL). Każdy obywatel może zapoznać się z projektami aktów prawnych i zgłosić do nich uwagi. • Przeprowadzono szkolenia współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w zakresie konsultacji publicznych dla pracowników administracji publicznej w formie studiów podyplomowych pn. Akademia Konsultacji Publicznych. W 2019 r. ukończyły je 93 osoby z 20 urzędów administracji. • Powołano Radę Dialogu z Młodym Pokoleniem jako organ opiniodawczo-doradczy Komitetu ds. Pożytku Publicznego. W Radzie zasiadają przedstawiciele organizacji młodzieżowych, rad gminnych, stowarzyszeń, fundacji czy harcerstwa. Rada stanowi forum do dyskusji ze stroną rządową nad priorytetami z perspektywy młodzieży. • W ramach Programu Wspierania Reform Strukturalnych przygotowany został raport końcowy zawierający rekomendacje w zakresie poprawy systemu oceny wpływu regulacji (OSR), przewodnik dot. identyfikacji i pomiaru korzyści regulacyjnych oraz wzór Modelu Kosztu Standardowego (MKS) z bazą danych szacowanych kosztów standardowych czynności administracyjnych wykonywanych przez przedsiębiorców. Dokumenty zostały przetłumaczone na język polski oraz rozesłane do ministerstw. Przewodnik wraz z wzorem MKS został udostępniony na stronie MR. 				
---	--	--	--	--	--	--	--

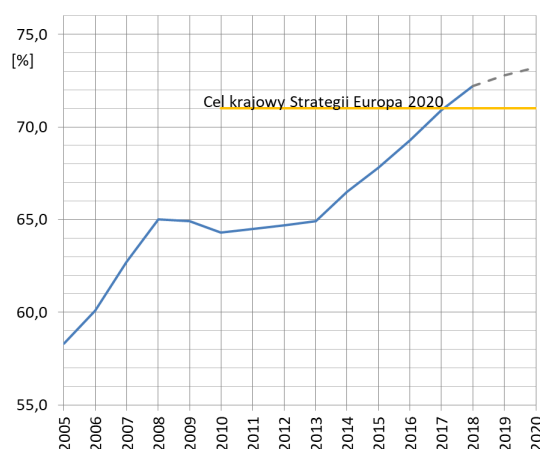

8. Postęp w realizacji celów Strategii „Europa 2020”

Monitorowanie postępów w realizacji strategii „Europa 2020” odbywa się poprzez wskaźniki związane z pięcioma głównymi celami strategii dotyczącymi obszarów zatrudnienia, badań i rozwoju, zmian klimatycznych i energii, edukacji i szkolnictwa wyższego oraz ograniczenia ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Pierwszy cel związany z zatrudnieniem monitorowany jest za pomocą wskaźnika zatrudnienia dla osób w wieku 20-64 lata, tj. odsetka osób pracujących w ludności ogółem, w danej grupie wiekowej. **W 2019 r. wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 73,0%, przy średniej dla Unii Europejskiej równej 73,2%. Biorąc pod uwagę wartość docelową na rok 2020 (71%) Polska osiągnęła wskazany cel.**

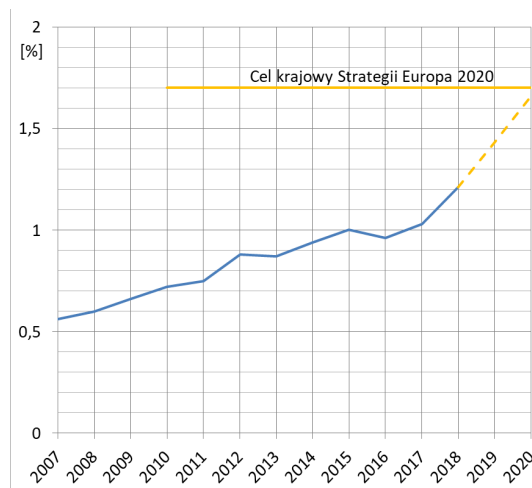
Wykres 1. Wskaźnik zatrudnienia w grupie wiekowej 20-64 lata

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

Poziom nakładów na działalność badawczo-rozwojową (B+R) w relacji do PKB wyniósł w 2018 r. 1,21% (25,6 mld zł). W stosunku do poprzedniego roku stanowi to wzrost o 24,6%. Tempo wzrostu udziału wydatków na badania i rozwój w PKB na przestrzeni lat 2007-2018 jest w Polsce bardziej dynamiczne niż średnie tempo dla UE, a na przestrzeni ostatnich pięciu lat wzrost ten wyniósł 58,6%. Polska zbliża się do zrealizowania celu na B+R, a systematycznie rozszerzane ulgi na działalność B+R pozwalają zakładać dalsze przyspieszenie w tym zakresie. Najwyższymi nakładami wewnętrznymi na działalność badawczo-rozwojową w Polsce charakteryzuje się sektor przedsiębiorstw. W 2018 r. podmioty z tego sektora przeznaczyły na prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych 17,0 mld zł, o 27,7% więcej w porównaniu do poprzedniego roku. Osiągnięcie zadeklarowanych celów jest wyzwaniem zarówno dla Polski, jak i Unii Europejskiej jako całości (2,12% versus 3%).

Wykres 2. Poziom nakładów na B+R w relacji do PKB. Prognoza dojścia do celu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

Kolejną grupę celów strategii „Europa 2020” stanowią tzw. cele 20/20/20, które odnoszą się do wspólnych wysiłków redukcyjnych na rzecz energii i klimatu.

Oznaczają one ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do poziomu z 1990 r., zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do 20% oraz wzrost efektywności energetycznej o 20%. Cele 20/20/20 dotyczą całej UE, a dla każdego państwa członkowskiego ustalone zostały cele szczegółowe.

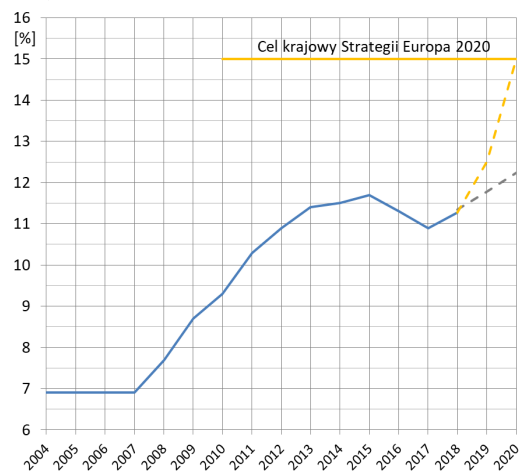
Udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w Polsce w 2018 r. wyniósł 11,28%, co oznacza wzrost w skali roku o 0,32 p.proc.

Pozyskanie energii ze źródeł odnawialnych wykazywało w ostatnich latach niewielką tendencję zwyżkową. Osiągnięcie celu na 2020 r. na poziomie 15% wymaga podjęcia dodatkowych wysiłków, jednakże trzeba zauważyć, że Polska prowadzi stałe działania, które mają pozwolić na zrealizowanie celu do końca roku 2020. Polegają one głównie na zmianie otoczenia prawnego w sektorze OZE, np. poprzez wdrożenie rozwiązań wynikających z nowelizacji ustawy o odnawialnych źródłach energii, która weszła w życie 29 sierpnia 2019 r. Zmiany pozwalają m.in. na przeprowadzenie aukcji na zakup energii OZE, wprowadzone zostały również rozwiązania na rzecz rozwoju energetyki prosumenckiej i spółdzielni energetycznych. Stworzono ponadto podstawy prawne dla powołania Funduszu Niskoemisyjnego Transportu, który ma przyczynić się m.in. do dekarbonizacji transportu.

Drugi wskaźnik energetyczno-klimatyczny dotyczy **ograniczenia emisji gazów cieplarnianych** poprzez dwa mechanizmy przypisane do różnych sektorów gospodarki, czyli europejski system handlu emisjami realizowany na poziomie przedsiębiorstw (EU ETS) oraz realizowane na poziomie krajowym ograniczenie emisji w sektorach nieobjętych systemem ETS (non-ETS lub ESD, ang. *Effort Sharing Decision*). Przybliżona inwentaryzacja (tzw. proxy) za 2018 r. dotyczące emisji w sektorach non-ETS wskazują na **wzrost o 21,1%** w stosunku do roku bazowego 2005. Oznacza to wzrost emisji gazów cieplarnianych w 2018 r. o ok. 1% w porównaniu z rokiem 2017, który spowodowany jest głównie większą konsumpcją węgla i gazu ziemnego, paliw i nawozów nieorganicznych.

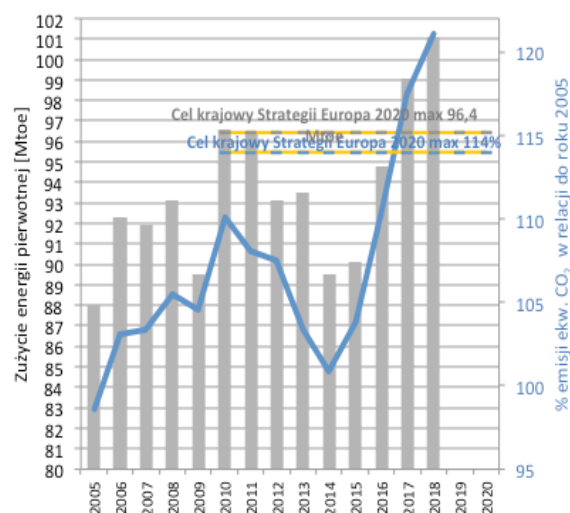
Trzeci wskaźnik energetyczno-klimatyczny dotyczy **efektywności energetycznej i jest wyrażony przez poziom zużycia energii pierwotnej**, który w 2018 r. **wyniósł 101,1 Mtoe**. Polska wykazuje rosnący trend w zużyciu energii pierwotnej i przekroczyła cel dla Polski w tym zakresie, który wynosi 96,4 Mtoe. Polska gospodarka od wielu lat wykazuje poprawę efektywności energetycznej, a oszczędności energii uzyskiwane są przede wszystkim w najbardziej energochłonnych działach przemysłu. Energochłonność pierwotna i finalna PKB obniża się corocznie (w roku 2017 obniżyła się w stosunku do roku 2007 o odpowiednio 23% i 17%, po uwzględnieniu korekty klimatycznej tempo poprawy było nieznacznie wyższe). Największy wzrost zużycia energii zanotowano w ostatnim okresie w sektorze transportu, co wynika m.in. z urealnienia danych. Wzrost zapotrzebowania na energię w transporcie był wynikiem istotnego zwiększenia wolumenu przewozów zarówno towarowych, jak i osobowych. Zdecydowana większość wzrostu zużycia energii przypada na transport drogowy.

Wykres 3. Udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto. Prognoza dościa do celu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

Wykres 4. Zużycie energii pierwotnej (kolor szary) oraz poziom emisji ekwiwalentu CO₂ w sektorach non-ETS w relacji do roku 2005 (kolor niebieski)

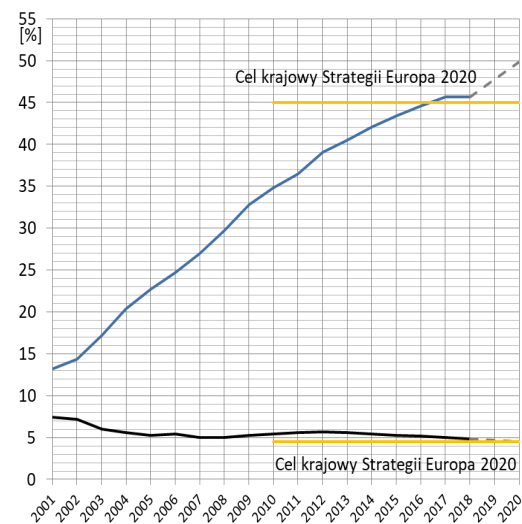

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

Cele strategii „Europa 2020” związane z edukacją to ograniczenie liczby osób wczesnie kończących naukę oraz wzrost liczby osób z wykształceniem wyższym. W przypadku pierwszego ze wskaźników Polska zadeklarowała bardzo ambitny cel krajowy (poniżej 4,5% wobec 10% dla całej UE). **Wskaźnik młodzieży niekontynuującej nauki systematycznie się obniża w ostatnich latach – w 2018 r. wynosił 4,8%**, przy średniej dla UE28 równej 10,6%. W ostatnich 7 latach (2012-2018) obserwujemy stały spadek wartości wskaźnika, co zbliża Polskę do realizacji celu krajowego.

W zakresie poprawy poziomu wykształcenia Polska osiąga bardzo dobre wyniki. **Ostatnie dostępne dane z 2018 r. wskazują, że, analogicznie do 2017 r., 45,7% populacji w wieku 30-34 lata posiada wykształcenie wyższe** (Wykres 5). Pomimo zahamowania trendu wzrostowego wartość wskaźnika jest wyższa od zakładanego na 2020 r. celu. Warto również odnotować bardzo dynamiczny wzrost tego wskaźnika, który w 2001 r. wynosił 13,2%.

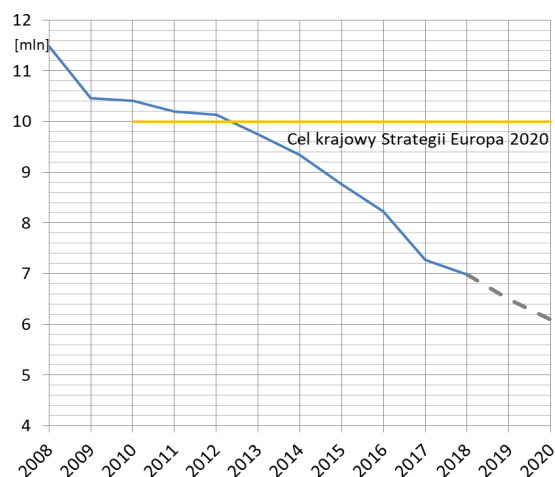
Wykres 5. Młodzież niekontynuująca nauki (kolor czarny) oraz osoby w wieku 30-34 lata posiadające wyższe wykształcenie (kolor niebieski), dodatkowo prognozy na podstawie trendu z lat 2001-2018 (kolor szary, linia przerywana)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

Piątym celem strategii „Europa 2020” jest obniżenie liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym o co najmniej 1,5 mln w odniesieniu do 2008 r. **Cel ten został przez Polskę osiągnięty już w 2013 r. Liczba osób zagrożonych ubóstwem spadła pomiędzy 2008 i 2018 rokiem o 4,51 miliona.** Liczba ta pozostaje w trendzie spadkowym (w 2018 r. spadła o ok. 300 tys.), co wynika z dobrej sytuacji na rynku pracy i realizacji programów prospołecznych. W liczbach bezwzględnych w 2018 r. liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w Polsce wyniosła 6,97 miliona, co odpowiada 18,9% społeczeństwa.

Wykres 6. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz prognoza spadku liczby osób zagrożonych na podstawie trendu z lat 2008-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

Polska, z 7,4-proc. odsetkiem ludności UE, partycypowała w 2018 r. w 22,6% realizacji celu UE w zakresie zmniejszania ubóstwa i wykluczenia społecznego (4,516 mln osób z założonych 20 mln osób w całej UE do 2020 r.) Oznacza to również osiągnięcie celu określonego w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, który został wyznaczony na co najmniej 20% do 2020 r.

9. Instytucjonalny proces aktualizacji KPR oraz zaangażowanie interesariuszy

Rytm procesu aktualizacji KPR wyznaczany jest z jednej strony przez harmonogram Semestru Europejskiego, a z drugiej strony – przez reguły obowiązujące przy opracowywaniu dokumentów programowych. Co do zasady, projekt dokumentu przechodzi fazę uzgodnień międzyresortowych i opiniowania ze strony partnerów społecznych i innych interesariuszy; następnie jest rozpatrywany na forum odpowiednich komitetów Rady Ministrów, aż po przyjęcie przez Radę Ministrów. Mając na względzie zarówno zapewnienie trafności działań proponowanych do realizacji w kolejnej aktualizacji KPR, jak i pozyskanie dla nich możliwie szerokiej aprobaty, strona rządowa zaprasza do udziału w pracach nad tworzeniem, wdrażaniem i monitorowaniem KPR szerokie grono interesariuszy ze świata gospodarki, nauki i społeczeństwa obywatelskiego. W proces aktualizacji KPR oraz realizacji Semestru Europejskiego włączony jest także polski parlament.

W tym roku proces prac nad KPR miał charakter ekstraordynaryjny. Z uwagi na nadzwyczajne okoliczności związane z kryzysem COVID-19, w tym roku ani Sejm RP ani Senat RP nie mogły zostać włączone w dyskusję nad przygotowaniem Krajowego Programu Reform.

Projekt KPR, z uwagi na późne przedstawienie wytycznych do dokumentu przez KE, tj. 2 kwietnia br., nie został również przedstawiony do opinii partnerom społeczno-gospodarczym, skupionym w Międzyresortowym Zespole do spraw Strategii „Europa 2020”. Ten organ opiniotwórczo-doradczy Prezesa Rady Ministrów grupuje szerokie grono przedstawicieli organów samorządu terytorialnego, organizacji przedsiębiorców, związków zawodowych, izb gospodarczych i rolniczych, organizacji pozarządowych oraz jednostek naukowo-badawczych.

Zespół zdążył jednak przedyskutować założenia do Krajowego Programu Reform na lutymowym posiedzeniu. Ponadto zespół zaopiniował również Roczną Strategię Zrównoważonego Wzrostu 2020 (opinię w tym zakresie prezentuje załącznik nr 2).

Równoległe do opiniowania dokumentów, na plenarnych posiedzeniach Zespołu lub na spotkaniach roboczych zainteresowanych członków Zespołu prowadzona jest dyskusja na tematy horyzontalne. W grudniu 2019 r. odbyło się coroczne spotkanie robocze poświęcone kształtowaniu się ubóstwa w Polsce, na którym w świetle najnowszych danych omówiono m.in. wnioski z monitoringu ubóstwa w Polsce w 2018 r. zrealizowanego przez Polski Komitet Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu (PK EAPN), wstępną analizę przyczyn wzrostu ubóstwa skrajnego w Polsce w 2018 r., wyniki badania budżetów gospodarstw domowych oraz wyniki badania spójności społecznej w 2018 r. w oparciu o subiektywne oceny zmian poziomu życia gospodarstw domowych, a także przedstawiono porównanie trendów w zakresie ubóstwa w Polsce na tle UE na podstawie Europejskiego Badania Warunków Życia (EU-SILC). Ponadto, podczas posiedzeń Zespołu omówiono zalecenia Rady UE dla Polski z 9 lipca 2019 r. oraz dyskutowano na temat sposobu realizacji wybranych elementów zaleceń, jak np. zapewnienie skutecznych konsultacji publicznych i społecznych w procesie legislacyjnym czy wzmocnienie zdolności gospodarki do innowacji.

W związku z upływem dekady realizacji strategii „Europa 2020”, na forum Zespołu rozpoczęto też dyskusję na temat doświadczeń z jego funkcjonowania oraz wynikających z tego wniosków na temat kształtu Zespołu po 2020 r. oraz zakresu spraw, którymi miałby się zajmować w świetle nowej strategii UE zrównoważonego rozwoju opartej o Europejski Zielony Ład. Równoległe do działań Zespołu, również Rada Dialogu Społecznego (RDS) podejmuje inicjatywy mające na celu większe zaangażowanie partnerów społecznych w proces Semestru. W szczególności przyjęto bardziej sformalizowane zasady ewentualnej reakcji poszczególnych gremiów RDS na dokumenty pojawiające się na poszczególnych etapach Semestru. RDS zorganizowała też szkolenie dla przedstawicieli reprezentowanych w niej organizacji na temat roli Semestru w koordynacji polityki gospodarczej państw członkowskich UE.

Załączniki:

1. Podsumowanie realizacji działań ujętych w KPR 2019/2020

Data graniczna ujętych informacji to 20 marca br.

Rozdział 4.2. Lepsze otoczenie regulacyjne i cyfrowe państwo

[Nowe Prawo zamówień publicznych](#) zostało uchwalone przez Sejm 11 września 2019 r. Ustawa wejdzie w życie 1 stycznia 2021 r. Oczekuje się, że nowa ustawa m.in. zwiększy udział sektora MŚP w realizacji zamówień publicznych, a także zwiększy ogólne zainteresowanie potencjalnych wykonawców ubieganiem się o zamówienia publiczne. Ponadto, 18 kwietnia 2019 r. rozpoczęła funkcjonowanie platforma pośrednicząca elektronicznego fakturowania (PEF), za pomocą której wdrożono obowiązek odbioru ustrukturyzowanych faktur elektronicznych przez administrację publiczną, wynikający z Dyrektywy 2014/55/UE o elektronicznym fakturowaniu w dostawach publicznych.

1 stycznia 2020 r. weszła w życie [Ustawa o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych](#) (Dz.U. z 2019 r. poz. 1649). Przewidziano w niej rozwiązania o charakterze cywilnoprawnym: maksymalne ustawowe terminy zapłaty niepodlegające przedłużeniu w relacjach asymetrycznych oraz w transakcjach, w których dłużnikiem jest podmiot publiczny (inny niż podmiot leczniczy), podwyższenie odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych (choć nie w relacjach, w których dłużnikiem jest podmiot leczniczy), trzy stopnie rekompensaty za koszty odzyskiwania należności, czy uproszczenia dla wierzycieli w procedurze zabezpieczającej. Równoległe zastosowano rozwiązania o charakterze administracyjnoprawnym, w tym m.in. publikowanie corocznego sprawozdania o stosowanych praktykach płatniczych przez największe firmy, wprowadzenie w podatkach dochodowych tzw. ulgi na złe długi, czy też ustanowienie kar administracyjnych dla podmiotów nadmiernie opóźniających się w płatnościach, które nakłada Prezes UOKiK. Wprowadzone lub zmodyfikowane regulacje dają lepsze możliwości ochrony wierzycieli. Część rozwiązań ma na celu wzmocnienie pozycji wierzycieli z sektora MŚP w transakcjach z dużymi przedsiębiorstwami, ponieważ z dostępnych danych wynika, że negatywne skutki zatorów są szczególnie odczuwalne właśnie dla MŚP.

Projekt [nowej ustawy Ordynacja podatkowa](#) został przekazany do Sejmu 4 czerwca 2019 r., który po pierwszym czytaniu 3 lipca 2019 r. został skierowany do Komisji Finansów Publicznych. Z uwagi na upływ kadencji Sejmu projekt nie został przyjęty w poprzedniej kadencji. Projekt nowej Ordynacji podatkowej jako projekt aktu prawnego o fundamentalnym znaczeniu dla całego systemu podatkowego, wymaga gruntownego przeglądu, m. in. pod kątem jego aktualności w świetle niedawno uchwalonych zmian do obowiązujących przepisów. Pozwoli to na ustalenie zakresu i harmonogramu dalszych prac legislacyjnych nad projektem.

Odnosnie do [reformy systemu planowania i zagospodarowania przestrzennego w ramach uproszczenia procesu inwestycyjno-budowlanego](#), w połowie 2019 r. przeprowadzono konsultacje wewnątrzresortowe i prekonsultacje społeczne szkicu projektu ustawy Prawo o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W bieżącym roku prace nad projektem ustawy będą intensywnie kontynuowane. Reforma systemu planowania i zagospodarowania przestrzennego ma na celu zapewnienie zrównoważonego rozwoju kraju przy zachowaniu ładu przestrzennego i uwzględnieniu interesu publicznego, a także uproszczenie procesu inwestycyjnego i zwiększenie skuteczności planowania przestrzennego. Szczegóły dotyczące prac nad przedmiotową ustawą znajdują się w rozdziale 5 Strategia inwestycyjna.

W ramach [poprawy sprawności postępowań sądowych w sprawach gospodarczych](#), przyczyniających się jednocześnie do zwiększenia szeroko rozumianego bezpieczeństwa biznesu, 7 listopada 2019 r. weszła w życie Ustawa o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1469).

W ramach wprowadzania [zmian w prawie upadłościowym w stosunku do osób fizycznych](#) 30 sierpnia 2019 r. uchwalona została Ustawa o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1802), która weszła w życie 24 marca 2020 r. Ustawa zawiera przepisy umożliwiające zawarcie osobom fizycznym układu z wierzycielami, przy wykorzystaniu procedury o zatwierdzenie układu, przewidzianej w ustawie – Prawo restrukturyzacyjne i zarezerwowanej poprzednio wyłącznie dla przedsiębiorców.

W ramach [Programu upowszechniania płatności bezgotówkowych w urzędach](#) (zapoczątkowanego w kwietniu 2017 r.) zwiększono procent urzędów akceptujących płatności bezgotówkowe za pomocą terminala POS z 10 do 80. W urzędach zainstalowano ponad 1800 terminali POS, a w radiowozach Policji drogowej 2000. Od września 2018 r. program wyposażania instytucji państwowych w terminale jest kontynuowany przy wsparciu Fundacji Polska Bezgotówkowa, która powstała jako efekt porozumienia zawartego przez Związek Banków Polskich, ówczesne Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii oraz organizacje Visa oraz Mastercard.

Program w obecnej formie zakłada, że urzędy mogą akceptować płatności bezgotówkowe bez ponoszenia kosztów terminali POS i obsługi transakcji do 31 sierpnia 2021 r. Żadnych opłat z tytułu realizowanych płatności nie ponoszą również klienci urzędów. Programem Fundacji mają również zostać objęte docelowo nowe kategorie instytucji publicznych, które dotąd nie mogły zostać jego beneficjentem (np. szpitale czy urzędy skarbowe).

Do końca 2019 r. zainstalowano w ramach Programu ponad 230 tys. terminali, które obsłużyły transakcje o wartości ok. 8,1 mld zł.

Wzrost dynamiki i zadowalające wskaźniki rozbudowy sieci akceptacji instrumentów płatniczych spowodowały (w połowie 2019 r.) decyzję o czasowym odstąpieniu od podejmowania interwencji legislacyjnej w tym zakresie, której celem było upowszechnienie płatności bezgotówkowych poprzez wprowadzenie obowiązku ich przyjmowania w urzędach i punktach handlowo-usługowych.

Celem wprowadzenia [usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego](#), pozwalającej na obniżenie kosztów stałych podmiotów publicznych generowanych w procesie obsługi korespondencji oraz na przyspieszenie procesu załatwiania spraw, 4 lutego 2020 r.¹³ Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy o doręczeniach elektronicznych, będący przedmiotem dalszych prac parlamentarnych. Ponadto 10 maja 2019 r. podpisano z Centralnym Ośrodkiem Informatyki (COI) umowę na realizację projektu e-Doręczenia. W ramach realizacji ww. umowy opracowano wymagania biznesowe w formie zapotrzebowań na realizację rozwiązania dla COI oraz przeprowadzono pierwszy etap badań użyteczności dla aplikacji frontend z użytkownikami końcowymi (biznes, urzędnik, obywatel).

7 listopada 2019 r. podpisano porozumienie o dofinansowanie z Centrum Projektów Polska Cyfrowa. Projekt e-Doręczenia uzyskał dofinansowanie z funduszu Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa w ramach II osi priorytetowej „E-administracja i otwarty rząd”, działanie nr 2.1: „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych”. Projekt jest realizowany w partnerstwie Ministerstwa Cyfryzacji z Ministerstwem Rozwoju. Podjęto również prace nad opracowaniem dokumentacji technicznej Standardu e-Doręczeń, w ramach których organizowane są spotkania i warsztaty robocze z interesariuszami. Ze względu na wydłużony proces weryfikacji wniosku o dofinansowanie w ramach II Osi priorytetowej Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa „E-administracja i otwarty rząd” część

---

¹³ 24 września 2019 r. Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy o elektronicznej doręczeniu oraz zmianie niektórych innych ustaw, jednakże koniec poprzedniej kadencji rządu spowodował, konieczność jego ponownej akceptacji.

działań ujętych w harmonogramie KPR 2019/2020 będzie realizowana w terminach późniejszych od zakładanych. Szczegółowe informacje na temat prac w ramach tego działania znajdują się w rozdziale 5b.

Rozdział 4.3. Ochrona zdrowia

W ramach działania pn. **Czyste powietrze** 29 czerwca 2019 r. weszła w życie ustawa o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. poz. 1211) oraz w dniu 9 lipca 2019 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. 1159). Głównym celem tych regulacji jest przyspieszenie procesu wyeliminowania zagrożeń związanych z występowaniem ponadnormatywnych stężeń niektórych zanieczyszczeń powietrza na większości obszaru Polski poprzez nałożenie na samorządy województw obowiązku przygotowania nowych, skuteczniejszych programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych, zgodnych z nowym, szczegółowym zakresem określonym w ww. rozporządzeniu, jak również obowiązku przygotowywania sprawozdań okresowych i końcowych z realizacji tych programów oraz planów.

Ponadto, toczył się proces legislacyjny nad kolejną nowelizacją ustawy – Prawo ochrony środowiska mającą na celu zwiększenie efektywności systemu kontroli przestrzegania przepisów w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe. Ustawa o zmianie ustawy – Prawo Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw została przyjęta przez Sejm w dniu 16 października 2019 r.

Zostało również opublikowane rozporządzenie Ministra Środowiska z 8 października 2019 r. o zmianie rozporządzenia o poziomach niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. poz. 1931). Zgodnie z rozporządzeniem, alarm smogowy będzie ogłaszany przy przekroczeniu średniodobowej wartości 150 mikrogramów na m sześć. dla pyłu PM10, poziom informowania to 100 mikrogramów.

28 czerwca 2019 r. rozpoczęto zawieranie porozumień z gminami na realizację przedsięwzięć niskoemisyjnych w ramach Programu STOP SMOG. W roku 2019 r. zawarto porozumienia z gminami: Skawina, Sucha Beskidzka oraz Pszczyna. Jednocześnie są prowadzone rozmowy z kolejnymi gminami zainteresowanymi zawarciem porozumień.

28 czerwca 2019 r. Minister Przedsiębiorczości i Technologii podpisał porozumienie z Marszałkiem Województwa Śląskiego i Ministrem Inwestycji i Rozwoju o współpracy przy realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych, w tym w zakresie wykorzystania środków RPO województwa śląskiego dla pokrycia wkładu finansowego gmin na potrzeby uczestnictwa w programie rządowym. Wynikiem tego porozumienia jest ogłoszenie konkursu w ramach RPO WŚ (termin naboru 28.02.2020), który zapewni najbardziej zanieczyszczonym gminom z woj. śląskiego (łącznie 16 gmin) wkład własny – wymagany przy realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych.

Ministerstwo Środowiska (a obecnie Ministerstwo Klimatu) począwszy od lipca 2019 r. zawiera porozumienia z gminami na realizację przedsięwzięć niskoemisyjnych, za pośrednictwem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) i funduszy wojewódzkich, w ramach Programu Priorytetowego pn. „Czyste Powietrze”. Do dnia 21 lutego podpisano 646 takich porozumień.

Dodatkowo, Doradcy Energetyczni NFOŚiGW pracujący w ramach projektu „*Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej i OZE*”, we wszystkich regionach Polski udzielali wsparcia potencjalnym wnioskodawcom aplikującym o środki z Programu Czyste Powietrze. Powyższe działania doradcze były realizowane ze środków finansowych POIiŚ na lata 2014-2020, w ramach działania 1.3.3.

Doradcy nadal pomagają lokalnym społecznościom jak wypełnić wniosek o dofinansowanie oraz na bieżąco wyjaśniają aspekty techniczne związane z indywidualnymi inwestycjami mającymi na celu efektywne zarządzanie energią w budynkach jednorodzinnych, w szczególności dotyczące: wymiany

starych kotłów na niskoemisyjne, sposoby termomodernizacji i możliwych oszczędności budżetów domowych.

Zarządzeniem z 8 października 2018 r. został powołany przez Ministra Energii *Zespół do spraw określenia modelu funkcjonowania rynku ciepła*, do zadań którego należy między innymi opracowanie oceny funkcjonowania rynku ciepła w Polsce. Wypracowane zostały rekomendacje w zakresie kierunku implementacji Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (RED II), która określa cele zużycia odnawialnych źródeł energii w latach 2021-2030 oraz Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie efektywności energetycznej (EED) oraz założenia dotyczące m.in. zasad współpracy pomiędzy podmiotami na rynku ciepła.

Implementacja dyrektyw RED II i EED będzie w dużej mierze determinować kształt nowego modelu rynku ciepła w Polsce. Zmiany wynikające z wymienionych aktów prawnych będą określać m.in. sposób realizacji obowiązku zazielenienia sektora ciepłowniczego w Polsce, w tym przez sektor ciepłownictwa systemowego, wielkość partycypacji w realizacji celu w odniesieniu do poszczególnych podsektorów (ciepłownictwa systemowego, indywidualnego, przemysłu), a także narzędzia, które umożliwią ww. działania. Ponadto, wskażą one sposób realizacji celu w zakresie poprawy efektywności energetycznej w tym sektorze.

Aktualnie trwają prace nad stworzeniem dokumentu „Strategia rozwoju ciepłownictwa”, w ramach którego określone zostaną ramy funkcjonowania nowego modelu rynku ciepła. Harmonogram prac nad przedmiotowym dokumentem uzależniony jest od przyjętego zakresu prac *Zespołu do spraw określenia modelu funkcjonowania rynku ciepła*, który aktualnie jest przedmiotem analiz rządu, oraz od zaproponowanego przez Ministerstwo Klimatu kierunku działań.

Ponadto, 23 listopada 2019 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 października 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 2166), która z dniem 1 stycznia 2020 r. wprowadziła zmiany w art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz. 1186, z późn. zm.) poprzez dodanie przepisu zobowiązującego do załączania do wniosku o pozwolenie na budowę oświadczenia projektanta, składanego pod rygorem odpowiedzialności karnej, dotyczącego możliwości podłączenia projektowanego obiektu budowlanego do istniejącej sieci ciepłowniczej, zgodnie z warunkami określonymi w art. 7b ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne. Celem ww. zmiany jest wprowadzenie obowiązku zweryfikowania, na etapie projektowania obiektu budowlanego, możliwości podłączenia go do istniejącej sieci ciepłowniczej, a następnie – jeśli taka możliwość istnieje – zaprojektowania go w sposób uwzględniający taką możliwość.

Od lutego 2019 r. prowadzony jest pilotaż opieki nad świadczeniobiorcą w ramach sieci onkologicznej (pierwszy etap) polegający na utworzeniu sieci ośrodków onkologicznych w województwie dolnośląskim i świętokrzyskim. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 października 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie programu pilotażowego opieki nad świadczeniobiorcą w ramach sieci onkologicznej (Dz. U. 2019; poz. 1902) rozszerzyło pilotaż na dwa kolejne województwa – podlaskie oraz pomorskie. Aktualnie planuje się, że zakończenie realizacji programu pilotażowego opieki nad świadczeniobiorcą w ramach sieci onkologicznej nastąpi w IV kwartale 2021 r. Na podstawie wyników pilotażu zostanie opracowany projekt ustawy o Krajowej Sieci Onkologicznej, która zapewni dostęp do koordynowanej opieki onkologicznej dla pacjentów ze wszystkich województw. Ze względu na rozszerzenie pilotażu o dwa kolejne województwa termin opracowania i przyjęcia ustawy o Krajowej Sieci Onkologicznej został przesunięty. Prace nad powyższą ustawą rozpoczną się w IV kwartale 2020 r.

W zakresie wypracowania świadczeń kompleksowych w zakresie opieki hematoonkologicznej przygotowany został projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego (Dz. U. poz. 1520, z późn. zm.), którego zapisy są aktualnie konsultowane wewnątrz Ministerstwa Zdrowia.

Opóźnienia w wypracowaniu świadczeń kompleksowych w zakresie opieki hematoonkologicznej wynikają z trudności powstałych przy oszacowaniu kosztów wdrożenia zmian zaprojektowanych w rozporządzeniu zmieniającym rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego (Dz. U. poz. 1520, z późn. zm.).

Odnosnie do [pilotażu nowego modelu organizacji opieki koordynowanej POZ+ w ramach zmian modelu organizacyjnego podstawowej opieki zdrowotnej](#) rozpoczęto proces dostosowania struktury organizacyjnej i technologicznej POZ do warunków wdrożenia modelu poprzez przyznanie przez NFZ w ramach PO WER grantów technologicznych i organizacyjnych 42 placówkom POZ uczestniczącym w pilotażu nowego modelu opieki koordynowanej POZ+.

Ponadto podejmowano działania w zakresie tworzenia i rozbudowy Platformy OOK jako narzędzia współpracy wzajemnej płatnika ze świadczeniodawcami na potrzeby pilotażowego wdrażania modelu. Do działań tych zaliczyć należy m.in. rozbudowę portalu informacyjnego Platformy OOK, w tym: benchmarking realizatorów w zakresie wykonywania bilansów zdrowia, zarządzania chorobą – raporty w formie opisowej i graficznej, bieżące uzupełnianie zakładki dotyczącej wymiany dobrych praktyk i statystyk projektu, human story, informującej o planowanych badaniach ankietowych opinii pacjentów.

W zakresie monitorowania jakości opieki na poziomie projektu podejmowane zadania dotyczą monitoringu i ewaluacji, zgodnie z zapisami umowy pomiędzy NFZ i Bankiem Światowym, w tym prowadzone są na bieżąco badania ankietowe typu: PROM (ang. *Patient reported outcome measure*), PREM (ang. *Patient reported experience measure*), PAM (ang. *Patient activation measure*) badające satysfakcję klienta.

Rozdział 5.2. Cel w zakresie zatrudnienia

W zakresie [zerowej stawki podatku PIT dla pracowników do 26. roku życia](#) 1 sierpnia 2019 r. weszła w życie ustawa z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. poz. 1394).

Zwolnienie od podatku PIT dotyczy osób do 26 roku życia zatrudnionych w oparciu o umowę o pracę i umowę zlecenie. Ponadto zwolnienie od podatku dotyczy przychodów do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 85 528 zł (zakładana kwota wynosiła 42 764 zł). Ostatecznie rozwiązania te weszły w życie 1 sierpnia 2019 r. z zastosowaniem do zaliczek na ten podatek. Jest to termin wcześniejszy od zakładanego w Krajowym Programie Reform 2019/2020, tj. III kwartał 2019 r.

W stosunku do zapisów Krajowego Programu Reform 2019/2020 zmianie uległy skutki finansowe w 2020 r. które miały wynieść 1,7 mld zł, natomiast zgodnie z oceną skutków regulacji projektu przyjętej ustawy, skutek finansowy w 2019 r. jest szacowany na 950 mln zł, zaś w 2020 r. na 2,5 mld zł.

Rozwiązanie to będzie miało pozytywny wpływ na aktywność osób młodych, zdobywających pierwsze doświadczenia zawodowe (w tym jednocześnie uczących się). Polskę od lat charakteryzuje ogólnie niski współczynnik aktywności zawodowej w stosunku do średniej unijnej (odpowiednio: ok. 35,1% i ok. 41,6%)¹⁴. Dysponowanie wyższym dochodem rozporządzalnym osób poniżej 26. roku życia może przyczynić się do większej stabilności ekonomicznej i szybszej możliwości usamodzielnienia się, co jest bardzo istotne dla tej grupy wiekowej. Może też być zachętą do związania swojej przyszłości zawodowej z Polską, w tym również decyzji o powrocie do kraju z migracji zarobkowej.

W ramach działania mającego na celu [obniżenie klina podatkowego w podatku dochodowym od osób fizycznych](#) 1 października 2019 r. weszła w życie ustawa z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy

---

¹⁴ W grupie wiekowej 15-24 lata, dane za 2018 r.

o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1835).

W stosunku do zapisów Krajowego Programu Reform 2019/2020 zakładane wprowadzenie dodatkowego progu 42 764 zł z 17% stawką podatku PIT zastąpiono obniżeniem z 18% do 17% stawki podatku PIT w istniejącym progu 85 528 zł.

Ponadto KPR 2019/2020 zakładał skutki finansowe w 2020 r. w wysokości 8,7 mld zł, natomiast zgodnie z oceną skutków regulacji projektu przyjętej ustawy skutki finansowe wyniosą 9,7 mld zł w 2020 r., zaś na 2019 r. skutki oszacowano w kwocie 2,7 mld zł.

Celem tych zmian jest uatrakcyjnienie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę i dzięki temu dalsze ograniczenia niestabilnych form świadczenia pracy. Celem wprowadzonych zmian jest również podwyższenie dochodu rozporządzalnego osób objętych podatkiem dochodowym od osób fizycznych, rozliczających się według skali podatkowej (osoby zatrudnione, emeryci, renciści) i wzrost konsumpcji. Wobec podwyższenia kosztów uzyskania przychodu, kolejny oczekiwany efekt to wpływ na zmniejszenia skali zjawiska ubóstwa pracujących, którego skala wynosiła ok. 10% w 2017 r.

10 lutego 2020 r. nastąpiło pozytywne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie projektu pozakonkursowego pt. „Włączenie wyłączonych – aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy” w ramach Działania 2.6 *Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych* Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Ze względu na trwające prace nad umową o partnerstwie nastąpiło przesunięcie w harmonogramie realizacji powyższego projektu.

18 lipca 2019 r. weszła w życie ustawa o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, która została uchwalona 16 maja 2019 r. (Dz.U. poz. 1123). Powyższa ustawa realizuje działanie pn. [przywrócenie lokalnych połączeń autobusowych](#).

W wyniku przeprowadzonych dwóch naborów wniosków o objęcie w 2019 r. dopłatą z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, w skali kraju dopłatą objęto 1500 linii komunikacyjnych. W 2020 r. taką opłatą objęto zaś 1741 linii.

W zakresie działania [ekonomii społecznej](#) opracowano program upowszechniania przedsiębiorczości społecznej wśród dzieci i młodzieży, m.in. spółdzielczości uczniowskiej, wraz z narzędziami do jego wdrożenia na poziomie szkoły podstawowej. W 2019 rozstrzygnięto nabór i podpisano umowę z wykonawcą, który w ramach działania 2.9 PO WER opracuje pakiet edukacyjny dla nauczycieli i pilotażowo wdroży go w 50 szkołach ponadpodstawowych. W 2019 r. odbyło się spotkanie komitetu sterującego tego projektu, w trakcie którego ustalono kluczowe kwestie organizacyjne. Ponadto rozpoczęto także analizę podobnych dokumentów niezbędną do opracowania pakietu dotyczącego ekonomii społecznej. W 2020 kontynuowane będą prace nad programem upowszechniającym ekonomię społeczną dla szkół ponadpodstawowych.

31 maja 2019 r. BGK ogłosił przetarg na wybór pośredników finansowych udzielających pożyczek w ramach Krajowego Funduszu Przedsiębiorczości Społecznej. W ramach procedury przetargowej wybrano pośredników, z którymi umowy zostały podpisane we wrześniu 2019 r. Wybrani pośrednicy finansowi prowadzili szeroko zakrojone działania mające na celu udzielanie pożyczek odbiorcom ostatecznym, tj. Podmiotom Ekonomii Społecznej (PES) na terenie całego kraju. Do końca 2019 r. w ramach PES zostało utworzonych 920 miejsc pracy oraz udzielono 743 pożyczki na łączną kwotę ponad 83 mln zł.

W III kwartale 2019 r. Rada Ministrów przyjęła sprawozdanie z realizacji ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 za 2018 r.

Rozdział 5.3. Cel w zakresie nakładów na badania i rozwój

Informacje na temat realizacji działań pn.: [Sieć Badawcza Łukasiewicz, Wirtualny Instytut Badawczy](#) znajdują się w rozdziale 6 dokumentu.

Realizacja działania pn. [Foresight technologiczny polskiej gospodarki do roku 2040](#), obejmującego wykonanie dodatkowych, pośrednich analiz eksperckich w zakresie potencjału i aktywności przedsiębiorstw i jednostek naukowych w rozwoju technologicznym oraz identyfikacji trendów rozwojowych, ze względu na brak wykonawców, którzy spełnialiby wymagane warunki udziału w postępowaniu lub brak złożonych ofert na realizację analiz, została przesunięta w czasie.

Analiza ekspercka w zakresie zasobów, aktywności i osiągnięć przedsiębiorstw w dziedzinie tworzenia i rozwoju technologii zostanie ukończona w II kwartale 2020 r., natomiast kolejne zamówienie dotyczące *Analizy zasobów, aktywności i osiągnięć jednostek naukowych w Polsce w dziedzinie tworzenia i rozwoju technologii*, po konsultacjach eksperckich i wprowadzeniu niezbędnych zmian w zakresie zamówienia zostanie zlecona w II/III kwartale 2020 r.

30 grudnia 2019 r. podpisano umowę z wykonawcą *Analizy zasobów, aktywności i osiągnięć przedsiębiorstw w Polsce w dziedzinie tworzenia i rozwoju technologii*, natomiast przygotowanie analizy zostało przełożone na I kwartał 2020 r.

W ramach działania pn. [Krajowe Klastry Kluczowe](#), 30 maja 2019 r. zakończono nabór wniosków w Konkursie o status Krajowego Klastra Kluczowego i w II kw. 2019 r. przeprowadzono ich ocenę formalną i parametryczną. Następnie w III kw. 2019 r. przeprowadzono panele eksperckie. Proces oceny wniosków zakończono 12 sierpnia 2019 r. Ogłoszenie wyników nastąpiło 10 września 2019 r. podczas Szczytu Dyplomacji Samorządowej i Ekonomicznej. Grupa Robocza ds. polityki klastrowej podjęła pracę nad raportem podsumowującym prace Grupy oraz wyznaczającym kierunki rozwoju polityki klastrowej w Polsce po 2020 r. Konkurs o status Krajowego Klastra Kluczowego jest przeprowadzany w celu wzmocnienia koncentracji wysiłków i zasobów administracji centralnej na określonej, zidentyfikowanej w drodze otwartego konkursu grupie Krajowych Klastrow Kluczowych (KKK), rozumianych jako klastry o istotnym znaczeniu dla gospodarki kraju i wysokiej konkurencyjności międzynarodowej. Krajowe klastry kluczowe są identyfikowane na poziomie krajowym m.in. w oparciu o kryteria dotyczące: masy krytycznej, potencjału rozwojowego i innowacyjnego, dotychczasowej i planowanej współpracy oraz doświadczenia i potencjału koordynatora.

2 lipca 2019 r. Rada Ministrów przyjęła [projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo własności przemysłowej](#). Ustawa weszła w życie 27 lutego 2020 r. Działanie ma na celu zachęcenie przedsiębiorców do bardziej świadomego i ekonomicznie użytecznego korzystania z własnych i cudzych praw własności intelektualnej. Projekt w zakresie wymaganych zmian legislacyjnych jest realizowany przez dwie ustawy zmieniające ustawę – Prawo własności przemysłowej. Pierwsza ustawa – która weszła w życie 16 marca 2019 r. – wdraża przepisy prawa Unii Europejskiej i zawiera rozwiązania mające na celu zwiększenie konkurencyjności systemu krajowego w postępowaniu przed Urzędem Patentowym RP w stosunku do Europejskiego Urzędu Patentowego i Urzędu Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej. Z kolei ustawa o zmianie ustawy – Prawo własności przemysłowej wdraża rozwiązania związane z dostosowaniem przepisów do standardów unijnych i międzynarodowych. Celem jest także obniżenie kosztów postępowania w sprawie udzielenia ochrony praw własności przemysłowej poprzez wzrost konkurencyjności wśród profesjonalnych pełnomocników w tego rodzaju postępowaniach. Ma także na celu zwiększenie świadomości wśród MŚP co do znaczenia i wartości posiadanych praw własności przemysłowej i skutecznego uwzględniania ich w strategii rozwoju przedsiębiorstwa.

Przyjęta została ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy Kodeks handlowy i niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1655) wprowadzająca instytucję [prostej spółki akcyjnej \(PSA\)](#). Ustawa wejdzie w życie 1 marca 2021 r. Celem tej inicjatywy jest ułatwienie funkcjonowania w Polsce start-upów,

czyli przedsięwzięć realizowanych najczęściej w obszarze nowych technologii, w warunkach dużej niepewności rynkowej, będących na etapie poszukiwania powtarzalnego i skalowalnego modelu biznesowego. W PSA do minimum zostały ograniczone wymogi związane z utworzeniem i prowadzeniem spółki. Dzięki nieskomplikowanej rejestracji, elastycznej strukturze kapitałowej oraz możliwości wyboru optymalnego systemu organów proponowane rozwiązania powinny ułatwić podejmowanie działalności gospodarczej wszystkim tym, którzy opierają swój pomysł biznesowy na wiedzy, a także posiadają umiejętności do jego doskonalenia. Co ważne, Prosta Spółka Akcyjna jest dostępna dla inwestorów planujących podjęcie działalności w jakiegokolwiek branży poza wyjątkami wynikającymi z przepisów szczególnych, a jej istnienie nie jest ograniczone czasowo.

W ramach [prac badawczo rozwojowych w zakresie technologii jądrowych](#), ze względu na negatywną opinię CAS i instytutów badawczych (poza NCBJ), które miały podlegać reorganizacji (ICH TJ, CLOR, IFPiLM) zawieszono bezterminowo prace nad projektem ustawy powołującej Narodowe Laboratorium Energii Jądrowej.

Prowadzone w latach 2018 i 2019 rozmowy z potencjalnymi partnerami przemysłowymi nie zostały zakończone podpisaniem umowy o powołaniu Centrum Naukowo Przemysłowego przy NCBJ odpowiedzialnego z wdrożenie HTGR w Polsce.

20 września 2019 r. NCBJ podpisało porozumienie z Japońską Agencją Energii Atomowej w zakresie współpracy dotyczącej badań i rozwoju technologii reaktorów wysokotemperaturowych. W porozumieniu zdefiniowano następujące obszary współpracy badawczej: badania materiałowe; analizy bezpieczeństwa dla instalacji jądrowo-chemicznej (PRA – Probabilistic Risk Assessment); symulacje i analizy neutronowe oraz ciepłno-przepływowo; współpraca w zakresie szkoleń i seminariów.

Analizy technologii HTR w ramach Gospostrateg-HTR rozpoczęły się 1 lutego 2019 r. Prace są finansowane przez NCBR, a realizowane przez konsorcjum w składzie: Ministerstwo Klimatu (jako lidera konsorcjum), NCBJ i ICh TJ. Przedmiotem analiz Gospostrateg-HTR jest „przygotowanie instrumentów prawnych, organizacyjnych i technicznych do wdrażania reaktorów HTR”, a więc analiza w szczególności wymogów prawnych i technicznych, jakie miałyby spełniać taki reaktor.

Rozdział 5.4. Cel w zakresie zmian klimatu i zrównoważonego wykorzystania energii

W ramach wprowadzania [ułatwień administracyjnych i systemowych dla wytwórców energii z OZE](#) 25 czerwca 2019 r. został przyjęty przez Radę Ministrów projekt ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw. Ustawa została uchwalona przez Sejm 19 lipca 2019 r. (Dz.U. poz. 1524) i weszła w życie 29 sierpnia 2019 r. Celem niniejszej ustawy jest realizacja dodatkowych działań zmierzających do osiągnięcia celu 15% udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto do 2020 r.

Ustawa o odnawialnych źródłach energii umożliwiła przeprowadzenie aukcji na zakup energii elektrycznej z OZE w 2019 r. Ustawa, przyczyniając się do dalszej harmonizacji otoczenia prawnego i rynku OZE, stanowi silny bodziec do jego rozwoju oraz przyczynia się do ukierunkowania działań regulacyjnych na realizację zobowiązań krajowych w zakresie OZE. W zorganizowanych w 2019 r. aukcjach na sprzedaż energii elektrycznej z OZE rozstrzygnięto 5 aukcji, w których sprzedano w sumie ponad 90 TWh energii elektrycznej o łącznej wartości nieco ponad 20,5 mld zł (w tym ponad 77 TWh zakontraktowanych w instalacjach wykorzystujących energię wiatru na lądzie oraz ok. 12 TWh w instalacjach wykorzystujących energię promieniowania słonecznego). W oparciu o wyniki aukcji z 2019 r. powstanie łącznie około 3100 MW nowych mocy w instalacjach odnawialnych źródeł energii, z czego 2300 MW w energetyce wiatrowej na lądzie i 750 MW w fotowoltaice, a na pozostały przyrost składać się będą biogaz, biomasa i elektrownie wodne.

W 2020 r. planowana jest sprzedaż energii elektrycznej wytworzonej w nowych instalacjach OZE, dzięki której powstaną m.in. elektrownie wiatrowe na lądzie o mocy ok. 800 MW oraz elektrownie fotowoltaiczne o mocy ok. 1,5 GW (w tym 800 MW w instalacjach do 1 MW).

W ramach działania pn. [Program polskiej energetyki jądrowej](#) w IV kwartale 2019 r. prowadzono, w ramach I etapu procesu przetargowego na wybór dostawcy technologii, dialog z dostawcami technologii w zakresie budowy bloków jądrowych o łącznej mocy 6-9 GWR.

Termin rozpoczęcia prac nad projektem ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących, a następnie jej przyjęcia przez Radę Ministrów zostały przesunięte na IV kwartał 2020 r. ze względu na nieuzyskanie wpisu przedmiotowego projektu ustawy do Wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów.

Termin przyjęcia aktualizacji PPEJ przez Radę Ministrów również został przesunięty na IV kwartał 2020 r. ze względu na trwające prace nad Polityką Energetyczną Polski do roku 2040, której założenia będą uwzględnione w PPEJ.

W IV kwartale 2019 r. spółka PGE-EJ1 realizowała prace z zakresu badań środowiskowych elektrowni jądrowej, m.in. monitoring sejsmiczny, badania geologiczne na lądzie (lokalizacja budynków głównych EJ) i morzu. Natomiast w latach 2020/2021 będą prowadzone prace z zakresu badań lokalizacyjnych.

Ministerstwo Klimatu (poprzednio Ministerstwo Aktywów Państwowych) prowadzi projekt przy wsparciu Programu wspierania reform strukturalnych, skierowany do sektora małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie poszerzania świadomości związanej z poprawą efektywności energetycznej. W szczególności, ma na celu promowanie przeprowadzania audytu energetycznego w przedsiębiorstwach oraz inwestycji w obszarze efektywności energetycznej. W ramach projektu opracowano raport pn. *Przegląd literatury wraz z analizą istniejących instrumentów finansowych oraz środków wsparcia dla inwestycji w efektywność energetyczną w MŚP w Polsce i w wybranych państwach UE*. Zorganizowano pięć regionalnych spotkań dyskusyjnych poświęconych instrumentom wsparcia działań pro-oszczędnościowych w małych i średnich przedsiębiorstwach w Polsce. Obecnie, trwają prace nad zorganizowaniem międzynarodowego warsztatu, na którym zostaną zaprezentowane instrumenty wsparcia MŚP z wybranych krajów europejskich. Następnie zostaną wypracowane rekomendacje dla władz w zakresie instrumentów finansowych zachęcających do inwestowania w efektywność energetyczną.

Rozdział 5.5. Cele edukacyjne

Odnosnie do działania pn. [Edukacja włączająca](#) na bieżąco opracowywane są materiały edukacyjne i metodyczne dotyczące modelu szkolenia i doradztwa. Obecnie trwają działania dotyczące: przygotowania kadr (opracowywane są modele kształcenia kadr oraz budowy instytucji wspierających kadry edukacji włączającej – Specjalistyczne Centra Wspierania Edukacji Włączającej); opracowania narzędzi diagnostycznych materiałów edukacyjnych dla uczniów i metodycznych dla nauczycieli, pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz pracowników szkół (realizowane są cztery projekty w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój); przeprowadzenia pilotażu usług asystenta uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój).

Zakończono prace koncepcyjne nad eksperckim dokumentem pn. „Model Edukacji dla wszystkich”. Prowadzony przez MEN projekt, finansowany przy pomocy Programu wspierania reform strukturalnych zakłada przygotowanie rozwiązań legislacyjno-organizacyjnych mających na celu podniesienie jakości edukacji włączającej w Polsce. Realizacja projektu zakłada dwie fazy, z czego pierwsza z nich została zakończona. Jej celem było opracowanie przez Europejską Agencję ds. Specjalnych Potrzeb i Edukacji Włączającej przy współpracy z MEN, 16 rekomendacji w zakresie zmian, które należy wprowadzić w polskim systemie edukacji, w celu zwiększenia jego inkluzywności.

Celem drugiej fazy jest przygotowanie projektu założeń do projektu ustawy, która będzie regulować włączający charakter polskiego systemu oświaty.

Odnosnie do działań wynikających z działania pn. [Zintegrowane Programy Uczelni w](#) ramach przeprowadzonych do tej pory dwóch edycji konkursów ZPU oraz Zintegrowane Programy Uczelni na

rzecz Rozwoju Regionalnego realizowanych jest łącznie 305 projektów. Projekty realizowane w ramach Zintegrowanych Programów Uczelni oraz Zintegrowanych Programów Uczelni na rzecz Rozwoju Regionalnego przyczynią się do podniesienia kompetencji kadry naukowej, zapewnienia studentom lepszej edukacji i dostosowania programów kształcenia do wymogów zmieniającego się otoczenia społeczno-gospodarczego. Pozwolą w większym stopniu wykorzystać potencjał polskich szkół wyższych. Wdrożone programy niewątpliwie podniosą poziom kształcenia, rozwijając przy tym wiedzę i umiejętności przyszłych pokoleń, które tworzyć będą zaplecze naukowe w skali kraju i regionu. Na realizacji projektów zgłoszonych w ramach konkursów skorzystają zarówno same uczelnie i kształcący się w nich studenci, jak i rynek pracy, na który wchodzić będą osoby mogące sprostać wymaganiom nowoczesnej gospodarki, opartej na wiedzy.

Informacje na temat realizacji działań pn: [Zintegrowana Strategia Umiejętności](#), [„Szkoła dla innowatora”](#), [Dydaktyczna inicjatywa doskonałości](#), [Doktorat wdrożeniowy](#) znajdują się w rozdziale 5 i 6 dokumentu.

Rozdział 5.6. Cel w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym

W 2019 r. zmodyfikowano [Program „Rodzina 500+”](#). Z dniem 1 lipca 2019 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (ustanawiającej Program „Rodzina 500+”) pozwalająca na ubieganie się o świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko niezależnie od wysokości osiąganego przez rodzinę dochodu. Z tym samym dniem rozpoczęto proces naboru wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego na nowy okres świadczeniowy, w tym wniosków na pierwsze dziecko bez kryterium dochodowego. W lipcu rozpoczęto wypłaty świadczenia wychowawczego na pierwsze dzieci bez kryterium dochodowego, a także kontynuowano wypłaty świadczeń dla uprawnionych pozostałych dzieci. Na koniec 2019 r. wsparciem z Programu „Rodzina 500+” objętych było 6,4 mln dzieci do ukończenia 18. roku życia, w tym także dzieci przebywających w pieczy zastępczej. W 2019 r. na realizację Programu wydatkowano z budżetu państwa 31,2 mld zł. Analizując wpływ 500+ na sytuację na rynku pracy należy wskazać, że w II kwartale 2019 r. generalnie wyższy współczynnik aktywności zawodowej oraz wskaźnik zatrudnienia, a także niższa stopa bezrobocia dotyczyły rodziców dzieci w gospodarstwach domowych bez 500+ i to zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn. Niemniej jednak wpływają na to przede wszystkim wysokie dysproporcje dotyczące gospodarstw z 1 dzieckiem, gdzie wskaźnik zatrudnienia kobiet w gospodarstwach z 500+ wynosił 48,0%, a bez 500+ 83,2%. W przypadku kobiet z 2 dzieci był już na podobnym poziomie, a nawet nieco wyższym – w gospodarstwach z 2 dziećmi wynosił 72,0% wobec 71,0%.

W ramach programu [Emerytura Plus](#) na podstawie ustawy z 4 kwietnia 2019 r. o jednorazowym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów w 2019 r. (Dz.U. poz. 743), w II kwartale 2019 r. nastąpiła wypłata dodatkowego świadczenia (tzw. 13 emerytury) dla emerytów i rencistów. Dodatkowe świadczenie jest elementem zmniejszania różnic majątkowych w społeczeństwie i relatywnego wzrostu konsumpcji. Na mocy ustawy z dnia 9 stycznia 2020 r. o *dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów*, która weszła w życie w dniu 28 lutego br., wprowadzono tzw. trzynastą emeryturę, która została przyznana wszystkim emerytom i rencistom. W 2020 r. kwota tego świadczenia to 1200 zł brutto. Wypłaty pierwszych świadczeń ruszyły z dniem 1 kwietnia br. Świadczenie to będzie wypłacane corocznie.

Celem uruchomienia [nowoczesnych narzędzi wsparcia aktywności osób niepełnosprawnych – Dostępność Plus](#) 20 września 2019 r. weszła w życie *ustawa z 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami* (Dz.U. poz 1696), która skoordynuje proces poprawy dostępności, uczyni go efektywnym i przełamie bariery sektorowe. W ustawie określono minimalne wymagania w dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, które spełnione przez podmioty publiczne, w tym samorządy mają zapewnić, że poprawi się poziom dostępności w całej sferze publicznej, a także tam, gdzie wykorzystywane są środki publiczne. Środki zaangażowane w realizację programu przeznaczono na działania realizowane przez Ministerstwo

Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwo Infrastruktury, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Cyfryzacji, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Zdrowia, Bank Gospodarstwa Krajowego, PFRON i Instytucje Zarządzające i Pośredniczące regionalnymi i krajowymi programami operacyjnymi w perspektywie finansowej 2014-2020. Są to środki, które służą poprawie dostępności m.in. w szkołach podstawowych, uczelniach, podmiotach opieki zdrowotnej i szpitalach, stacjach PKP. Finansowane są z nich usługi asystenckie i opiekuńcze dla osób niesamodzielnych w tym z niepełnosprawnościami, usługi świadczone na rzecz osób z zaburzeniami i chorobami psychicznymi w formie zdeinstytucjonalizowanej, indywidualny transport door-to-door w gminach, a także mobilna aplikacja alarmowa umożliwiająca osobom głuchym i niedosłyszącym korzystanie z numeru 112, budowa systemu szkolenia psów przewodników, wdrażanie usług publicznych dla osób o szczególnych potrzebach bazujących na rozwiązaniach zagranicznych czy programy stażowe i zatrudnieniowe dla osób z niepełnosprawnościami w administracji i służbie publicznej. Ustawa utworzyła też Fundusz Dostępności, instrument, z którego finansowane są pożyczki udzielane na dostosowanie budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej.

14 grudnia 2019 r. nastąpiło pozytywne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie projektu pozakonkursowego pt. *„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”* w ramach Działania 2.6 *Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych* Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Ze względu na trwające prace nad umową o partnerstwie nastąpiło przesunięcie w harmonogramie realizacji powyższego projektu.

2. Opinie partnerów do dokumentów Semestru europejskiego 2020

W toku Semestru Europejskiego partnerzy społeczno-gospodarczy byli informowani o dokumentach publikowanych przez KE. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy (NSZZ) „Solidarność” i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych (OPZZ) przekazały uwagi do Komunikatu KE [Roczna strategia zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2020 r.](#) (ASGS).

NSZZ „Solidarność” z aprobatą przyjmuje stwierdzenie, że przy realizacji celów zrównoważonego rozwoju korzyści powinny być dzielone, a kosztów nie mogą ponosić osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji w kontekście wprowadzanych reform strukturalnych. Dlatego reformom powinno towarzyszyć powstawanie nowych, bezpiecznych miejsc pracy oraz inwestycje publiczne i prywatne w kształcenie, przekwalifikowanie i innowacje. Stwierdzając, że dokument w wielu miejscach odpowiednio diagnozuje problemy i przedstawia właściwe rekomendacje, związek jednocześnie zwraca uwagę na problem utrzymujących się niskich wynagrodzeń, mimo obserwowanego ich realnego wzrostu. Zdaniem związku jednym z podstawowych działań na rzecz wzrostu gospodarczego winien być większy realny wzrost płac i dochodu w grupie gospodarstw domowych, które mieszczą się w środku i na niższych pozycjach rozkładu dochodów – a drogą do tego są rokowania zbiorowe, które pozwalają podnosić płace w sposób bardziej przewidywalny i sprawiedliwy. Związek podkreśla przy tym, że odpowiedni poziom dochodów gospodarstw domowych jest warunkiem środowiskowych wyborów konsumenckich. W związku z podkreśloną w dokumencie rolą standaryzacji w osiągnięciu zrównoważonego rozwoju, związek zaznacza, że standardy jako miękkie instrumenty konwergencji, nie mogą zastępować unijnej legislacji i odwracać uwagi od transparentnych procesów prawotwórczych i dialogu społecznego – powinny więc być stosowane wyjątkowo i uzupełniająco względem legislacji.

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych pozytywnie ocenia kierunek polityki unijnej na kolejne lata zasygnalizowany w dokumencie, w którym – w oparciu o Agendę 2030 ONZ, Europejski Zielony Ład i Europejski Filar Praw Socjalnych – na pierwszy plan wysuwają się kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem i dobrostanem obywateli. Jednocześnie wskazuje, że Semestr Europejski może służyć monitorowaniu realizacji Agendy 2030 i Europejskiego Filara Praw Socjalnych, trzeba jednak dokonać analizy dotychczasowego jego funkcjonowania pod kątem skuteczności realizacji strategii „Europa 2020” i CSR oraz rzeczywistego włączenia partnerów społecznych w ten proces. Służyłoby to poprawie efektywności procesu zarządzania gospodarczego UE w kolejnych latach.

OPZZ pozytywnie ocenia osadzenie w centralnym punkcie programu gospodarczego UE strategii przemysłowej, której kluczowym elementem musi być ochrona sektorów przemysłowych przed nieuczciwą konkurencją w procesie transformacji klimatycznej gospodarki. W tym kontekście OPZZ uważa, że KE powinna starannie rozważyć rekomendowaną zmianę systemu subsydiów wspierających niektóre źródła energii, poszukując kompromisu między bodźcami do inwestycji proekologicznych a utrzymaniem konkurencyjności. Pozytywnie oceniając inicjatywę wyodrębnienia środków unijnych na sprawiedliwą transformację, Związek zaznacza, że nie powinno to negatywnie wpływać na wielkość środków dedykowanych polityce spójności.

W swojej opinii OPZZ podziela zaniepokojenie KE ubóstwem pracujących i oczekuje większego nacisku w Sprawozdaniach krajowych na weryfikację działań państw na rzecz urzeczywistnienia godnej pracy i godziwego wynagrodzenia, a także przeglądu wykorzystania zamówień publicznych do realizacji Celów zrównoważonego rozwoju. Związek popiera też inicjatywę Komisji w zakresie sprawiedliwych płac minimalnych UE i oczekuje dalszych prac w tym zakresie. Wobec skali potrzeb inwestycyjnych w obszarze polityki klimatycznej, OPZZ widzi potrzebę przeanalizowania funkcjonowania Paktu stabilności i wzrostu w celu stworzenia przestrzeni do skutecznej realizacji celów strategii UE. Podzielając opinię Komisji o potrzebie priorytetowego traktowania wydatków publicznych sprzyjających długoterminowemu wzrostowi gospodarczemu i inwestycji w usługi publiczne oraz zwrócenie w ASGS

uwagi na niewystarczający potencjał administracji i kwalifikacji jej pracowników, związek podkreśla potrzebę zapewnienia odpowiednich nakładów na wynagrodzenia w sferze budżetowej.

NSZZ „Solidarność”, OPZZ, Związek Rzemiosła Polskiego (ZRP), a także Związek Województw RP (ZWRP) przedstawiły również opinie do dokumentu roboczego służb KE „Sprawozdanie krajowe – Polska 2020”.

NSZZ w pierwszej kolejności podtrzymał postulaty zgłoszone w opiniach do Sprawozdań krajowych w latach poprzednich, dotyczące m.in. wzmocnienia innowacyjności gospodarki, budowy systemu uczenia się przez całe życie, współpracy nauki i przedsiębiorców, zaprzestania konkurencji niskimi płacami, wzmocnienia systemu rokowań zbiorowych, polityki mieszkaniowej, monitorowania procesów migracyjnych i imigracyjnych, konsultacji z partnerami społecznymi w procesie legislacyjnym. W związku z postulatem lepszej współpracy pomiędzy polityką społeczną a polityką zdrowotną, NSZZ zwraca uwagę, że wymaga to wzrostu wynagrodzeń w sferze finansów publicznych, w tym szczególnie w obszarze pomocy społecznej. Odnotowując z aprobatą uwzględnienie w Sprawozdaniu monitorowania Europejskiego Filara Prawa Społecznych, Związek postuluje, by dążenie do konwergencji dotyczyło nie tylko sfery ekonomicznej, ale także sfery społecznej.

W odniesieniu do problemów rynku pracy NSZZ wskazuje, że mimo znaczącego spadku bezrobocia poważnym problemem pozostaje jakość zatrudnienia. W szczególności, Związek nie zgadza się ze stwierdzeniem KE o istnieniu barier w stosowaniu bardziej trwałych form zatrudnienia. Zdaniem Związku, to nie bariery, ale liczne zachęty do stosowania umów atypowych i samozatrudnienia skłaniają ku odchodzeniu od umów o pracę. Ponadto, państwo nie wyposażyło Państwowej Inspekcji Pracy w narzędzia, które umożliwiłyby skuteczne egzekwowanie prawa pracy, czy też weryfikację zasadności stosowania samozatrudnienia. W tym kontekście, Związek przywołuje też instytucję umowy o pracę przy zbiorach w rolnictwie, która nie gwarantuje żadnych norm zapewniających bezpieczeństwo i higienę pracy. Jako przyczyny niskich wskaźników zatrudnienia w Polsce w porównaniu z UE, Związek wskazuje m.in. brak u pracodawców odpowiedzialnego podejścia do zarządzania wiekiem, zawarte w regulacjach systemu rentowego bariery dla aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, nieadekwatne wsparcie instytucjonalne w zakresie opieki nad małym dzieckiem, zasadniczy brak systemu opieki długoterminowej. Zdaniem Związku, mimo znacznej poprawy wskaźników zatrudnienia i bezrobocia osób młodych, powinien być kontynuowany program Gwarancji dla Młodości.

W obszarze polityki społecznej, NSZZ w pierwszej kolejności podniósł problem wyższej od średniej dla Polski stopy ubóstwa skrajnego gospodarstw domowych z dziećmi. Zdaniem Związku Rząd, czyniąc świadczenie 500+ uniwersalnym, jednocześnie zupełnie ignoruje się rolę świadczeń kierowanych do rodzin najuboższych, tzn. świadczeń rodzinnych, które nie są waloryzowane. W ocenie Związku, taki dualizm w ramach świadczeń na rzecz rodziny jest bardzo szkodliwy dla systemu, a przede wszystkim kosztowny. Dodatkowy problem stanowi fakt, że rozwój usług opieki nad dziećmi nie jest równie dynamiczny jak zwiększanie wydatków na wsparcie rodzin. Związek podziela stanowisko, że sytuacja opiekunów osób niepełnosprawnych nie uległa poprawie i za budzące wątpliwości uważa finansowanie z Funduszu Solidarnościowego trzynastej emerytury. Związek uważa za konieczne wspieranie pracowników oraz ich rodzin o niskich dochodach poprzez zmniejszanie obciążeń podatkowych. W szczególności powinna zostać podniesiona kwota wolna od podatku. Podobnie jak w latach poprzednich, w opozycji do KE, zdaniem Związku ważnym instrumentem wsparcia najuboższych oraz wsparcia rodziny są obniżone stawki VAT na wybrane produkty.

Zdaniem NSZZ, zawarta w Sprawozdaniu diagnoza wskazuje na niezrozumienie przez KE realiów polskiego rynku mieszkaniowego. W związku z tym wskazuje, że zasoby mieszkaniowe są niskie, a wiele gospodarstw domowych nie posiada dostępu do przystępnych cenowo mieszkań; jednocześnie, dalece niedoinwestowane jest budownictwo socjalne.

NSZZ negatywnie ocenia tzw. Europejski Zielony Ład. W ocenie NSZZ przeprowadzenie transformacji gospodarczej w kształcie i tempie proponowanym przez KE spowoduje skrajnie szkodliwe skutki dla

polskiej gospodarki oraz przyczyni się do trwałego obniżenia poziomu życia obywateli. Zdaniem Związku, transformacja gospodarcza w kierunku niskoemisyjnym może zakończyć się powodzeniem wyłącznie przy zaangażowaniu wszystkich dostępnych technologii i nośników energii – bez wykluczania możliwości pozyskiwania finansowania na rozwój nowoczesnych technologii wykorzystujących paliwa kopalne. NSZZ zwraca uwagę na fakt, że przedłożony dokument ma cechy długoterminowej strategii i z tego powodu powinien być uzupełniony o analizę strategiczną wpływu na środowisko i analizę skutków społeczno-ekonomicznych dla poszczególnych państw członkowskich oraz poddany konsultacjom społecznym zgodnie z wymogami obowiązujących regulacji unijnych.

NSZZ zgadza się z KE w ocenie organizacji procesu konsultacji społecznych, którą zaprezentował w przygotowywanej co roku przez Związek „Białej Księdze” – raporcie dotyczącym naruszeń zasad konsultacji społecznych. Związek widzi potrzebę wzmocnienia trójstronnego dialogu społecznego w Polsce i ponawia postulat umocowania Rady Dialogu Społecznego przy niezależnym od rządu podmiocie (np. Rzeczniku Dialogu Społecznego).

OPZZ w pierwszej kolejności, odnosząc się do oceny w Sprawozdaniu realizacji przez Polskę Celów zrównoważonego rozwoju, zgłasza wątpliwości co do liczby i rodzaju wskaźników, które KE uwzględnia przy tej ocenie. Na przykład, w przypadku celu 8. *Wzrost gospodarczy i godna praca*, tylko dwa odnoszą się do sytuacji pracowników i nie pozwalają w pełni ocenić, czy zatrudnienie spełnia kryterium godnej pracy. Związek zwraca ponadto uwagę, że KE nie określiła docelowej wartości wskaźników, analogicznie jak określiła to w strategii „Europa 2020”. Wątpliwości OPZZ budzą także oceny postępów realizacji zaleceń Rady UE, które bazują głównie na analizie podjętych działań, a nie ich skuteczności. Natomiast zdaniem Związku, KE co do zasady poprawnie oceniła sytuację gospodarczą kraju. W opinii OPZZ, kluczowe dla wzrostu gospodarczego będą inwestycje publiczne, które powinny stymulować aktywność gospodarczą firm. Rząd powinien w większym stopniu inwestować w naukę, edukację, innowacje i wspieranie przedsiębiorczości, wykorzystując w tym celu m.in. system zamówień publicznych. Niezbędna jest też większa stabilność prawa, wzrost jakości przepisów i właściwy tryb ich stanowienia (OPZZ zgadza się z opinią KE o braku poprawy jakości konsultacji społecznych).

W świetle odnotowanego w Sprawozdaniu dystansu Polski do średniej unijnej w zakresie wydajności pracy, OPZZ zauważa, że różnice wydajności między małymi i dużymi przedsiębiorstwami powinny być wskazówką dla polityki podatkowej. W związku z tym stwierdza, że kierowanie ulg podatkowych do mikro- i małych przedsiębiorstw może okazać się niekorzystne dla wzrostu innowacyjności gospodarki. W tym kontekście zauważa, że mimo wzrostu wynagrodzeń, nadal przewaga kosztowa decyduje o konkurencyjności krajowej gospodarki. Ze względu na utrzymujący się zasięg zjawiska ubóstwa pracujących, w ocenie OPZZ konieczny jest szybszy wzrost wynagrodzeń, w tym także płacy minimalnej, której poziom nie odzwierciedla wieloletniego tempa wzrostu PKB i wydajności pracy. Jedną z dróg w kierunku poprawy sytuacji w zakresie wynagrodzeń jest wzrost roli dialogu społecznego i partycypacji pracowniczej w przedsiębiorstwach. Należy także wdrożyć rozwiązania, które skutecznie urzeczywistnią zasadę równa płaca za tę samą pracę w tym samym miejscu. W odniesieniu do oceny w Sprawozdaniu sytuacji na rynku pracy, OPZZ zauważa, że mimo niskiej ogólnopolskiej stopy bezrobocia, bezrobocie w Polsce rozkłada się nierównomiernie i nadal są obszary, gdzie stopa bezrobocia przekracza 20% – wymagają one pilnych działań interwencyjnych.

Odnosząc się do opinii KE o konieczności wzrostu jakości polityk publicznych i braku w Polsce strategii na rzecz zapewnienia równego dostępu do wysokiej jakości i zrównoważonych usług społecznych, OPZZ podkreśla, że niezbędny jest wzrost nakładów na usługi publiczne, w tym także na wynagrodzenia pracowników sfery budżetowej. W tym kontekście Związek nie zgadza się z oceną o dużym wzroście wynagrodzeń urzędników w 2019 i 2020 r., przypominając o zamrożeniu od 2011 r. wskaźnika wynagrodzeń w sferze budżetowej. OPZZ zgadza się z oceną, że postęp w zwiększaniu efektywności wydatków publicznych jest ograniczony, a obchodzenie reguły wydatkowej osłabia ramy budżetowe. OPZZ niepokoi, że w ramach budżetu państwa środki funduszy celowych są wydawane niezgodnie z celami powołania tych funduszy – jako przykład wymienia m.in. Fundusz Pracy. W ocenie Związku, ostatnie zmiany w systemie podatkowym nie przyczyniły się do zwiększenia

sprawiedliwości społecznej obciążeń podatkowych, postuluje więc wprowadzenie większej progresji podatkowej i zmniejszenie klina podatkowego dla osób o relatywnie niskich wynagrodzeniach; należy także opodatkować i składować wszystkie dochody z pracy w sposób promujący zatrudnienie na umowę o pracę. OPZZ oczekiwałoby poświęcenia w Sprawozdaniu większej uwagi polityce mieszkaniowej i postuluje o politykę mieszkaniową skierowaną do najstabiliej uposażonych.

Odnosząc się do stwierdzenia KE, że Polska poczyniła ograniczone postępy w zakresie reformy systemu emerytalnego i zapewnienia jego stabilności, OPZZ wskazuje m.in. na potrzebę działań na rzecz wydłużenia możliwości bycia przez pracowników aktywnym zawodowo, nadania prawa do przejścia na emeryturę po uzyskaniu odpowiedniego stażu pracy oraz specjalnych – nie wygasających, jak to jest obecnie – zasad emerytalnych dla osób pracujących w warunkach uciążliwych, które wraz z upływem czasu powodują trwałe pogorszenie stanu zdrowia.

Odnotowując, że Sprawozdanie jest mocno skoncentrowane na wyzwaniach kraju związanych z wypełnieniem unijnych celów klimatycznych, OPZZ stwierdza, że należy zadbać o jak najwyższą wysokość Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, bez naruszania środków unijnych w ramach funduszy spójności. Związek podkreśla przy tym, że fundusze unijne powinny wspierać państwa mające największe wyzwania w zakresie wdrożenia polityki klimatycznej, a działania krajowe powinny być realizowane w warunkach unijnej polityki zorientowanej na wzmocnienie konkurencyjności przemysłu i ochrony unijnego rynku wewnętrznego przed produktami z państw, które nie przestrzegają standardów środowiskowych. Ponadto, konieczne jest wypracowanie kompleksowej polityki ochrony wrażliwych grup społecznych przed ubóstwem energetycznym.

ZRP w swoich uwagach w pierwszej kolejności zaznacza, że podobnie jak w poprzednich latach nie podziela krytycznej oceny poczynionych przez Polskę postępów w realizacji ograniczenia nadmiernego stosowania obniżonych stawek VAT, zaznaczając, że ujednoczenia stawek VAT nie można traktować jako sposobu zwiększenia efektywności poboru podatków. ZRP zauważa przy tym, że większość produktów i usług znajdujących się na liście stawek preferencyjnych, to domena przedsiębiorczości skupionej na rynkach lokalnych. Zatem, w ich przypadku stosowanie obniżonych stawek VAT w żaden sposób nie zakłóca konkurencyjności na rynku unijnym. ZRP ponawia wcześniej zgłaszane obawy, że niektóre z wprowadzonych lub planowanych rozwiązań mających zapewnić poprawę przestrzegania przepisów VAT obrócą się przeciw rzetelnym podatnikom, którzy zostali obarczeni nadmiernymi biurokratycznymi obowiązkami, trudnymi do wypełnienia szczególnie dla małych firm.

Odnosząc się do kwestii zwiększenia inwestycji prywatnych, ZRP zauważa, że w bardzo ograniczonym stopniu ze wsparcia funduszy i programów UE korzystały dotychczas małe firmy. W związku z tym postuluje w perspektywie finansowej na lata 2021-2027 podjęcie działań na rzecz zwiększenia inwestycji w małych firmach przy wsparciu z funduszy UE, przykładowo poprzez dalsze uproszczenie procedur aplikacyjnych i zwiększenie puli środków przeznaczonych wyłącznie na wsparcie mikroprzedsiębiorstw. Przy tym, zdaniem ZRP zasadniczą barierą dla wzrostu prywatnych inwestycji jest realizacja przez rząd polityki budowania dobrobytu konsumpcyjnego kosztem redukcji potencjału finansowego przedsiębiorstw. ZRP uważa, że dla MŚP optymalnym rozwiązaniem byłoby wprowadzenie podatkowych ulg inwestycyjnych, które dla mniejszych przedsiębiorstw oparte będą nie na kryterium innowacyjności i konkurencyjności, a np. na liczbie utworzonych miejsc pracy, przy spełnieniu warunku utrzymania ekonomicznej efektywności przedsięwzięcia.

Odnosząc się do kwestii poprawy jakości kształcenia, ZRP stwierdza, że jedynie część nowo wprowadzonych rozwiązań ma charakter projakościowy, a niektóre wręcz są sprzeczne z zasadami podnoszenia jakości kształcenia. Jako przykłady złych rozwiązań ZRP wskazuje skrócenie o połowę czasu trwania kursu pedagogicznego dla kandydatów na instruktorów praktycznej nauki zawodu, ciągłe dążenie do promowania kształcenia technikalnego (w sytuacji, gdy bezrobocie wśród absolwentów techników wynosi nawet ponad 30%), marginalizowanie rzemieślniczego przygotowania zawodowego (w tym także próby rozmontowania systemu egzaminów czeladniczych i mistrzowskich). ZRP zwraca też uwagę na problem ogólnego spadku zainteresowania pracodawców kształceniem młodocianych

pracowników w miejscu pracy, czemu towarzyszy deprecjonowanie takiej formy przygotowania zawodowego poprzez nierówne traktowanie przy rozdysponowywaniu subwencji oświatowej.

ZWRP przekazał krótkie opinie z Urzędów Marszałkowskich trzech województw. W opiniach tych, przy ogólnej ocenie, że Sprawozdanie dobrze oddaje rzeczywistość polskiej gospodarki, sformułowane zostały pewne możliwe uzupełnienia i doprecyzowania. W szczególności, w odniesieniu do obszaru rynku pracy zwrócono uwagę, że obok powtarzających się umów na czas określony, duży problem stanowią umowy cywilnoprawne czy wymuszanie samozatrudnienia oraz wysokie i wciąż rosnące pracownicze koszty zatrudnienia (z perspektywą planowanego podniesienia płacy minimalnej – w warunkach, gdy brakuje wykwalifikowanych pracowników i trzeba zatrudniać „kogokolwiek”). W odniesieniu do obszaru transformacji energetycznej w Polsce zwrócono uwagę na potrzebę wsparcia dla wysp energetycznych/klastrów energii i przebudowy lokalnych źródeł ciepła na ekologiczne – oprócz energetyki zawodowej opartej na węglu, a w przyszłości być może też na energii jądrowej, warto w dokumentach strategicznych uwzględnić właśnie energetykę rozproszoną. W odniesieniu do transformacji regionów górniczych zwrócono uwagę, że oprócz wskazanych Sprawozdaniu typowych wyzwań – takich jak zmiany kwalifikacji pracowników, nowe miejsca pracy, nowe tereny inwestycyjne na obszarach rewitalizowanych i renaturalizowanych po górnictwie – pojawiają się wyzwania nowe, związane z przygotowaniem mentalnym do transformacji, mieszkańców i pracowników od pokoleń związanych z przemysłem węglowym. Odpowiedź na te wyzwania powinna wyprzedzać sam proces zamykania kopalń czy elektrowni bazujących na węglu. Pozwoli to uniknąć późniejszych wstrząsów społecznych, ubóstwa i wykluczenia cywilizacyjnego. W tym kontekście wnioskowano o uwzględnienie Zagłębia Turoszowskiego w aneksie D Sprawozdania, w celu wsparcia działań przygotowujących ten teren do transformacji energetycznej.